

MAJÁK

ROČENKA ÚSTAVU PRE KULTÚRU VOJVODINSKÝCH SLOVÁKOV | GODIŠNJAK ZAVODA ZA KULTURU VOJVOĐANSKIH SLOVAKA

POZVÁNKA

Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov
Vás srdečne pozýva na vernisáž maľieb
zo súkromných zbierok štyroch veľkánov
kovačskej inšity - Jána Husárika, Jána
Kňazovica, Zuzany Chalupovej
a Martina Jonáša, ktorá sa uskutoční
v piatok 20. júla 2018 o 18.00 hodine
v miestnostiach UKVS
(ul. Negotova 16/2, Nový Sad).

Telíme sa na Vašu prítomnosť!

Anna Chrtanová-Leskovac
riaditeľka UKVS

V tomto čísle...
U ovom broju...

Prihovor

INFORMAČNO-DOKUMENTAČNÁ A KOMUNIKAČNÁ ČINNOSŤ

- 3 Portál kultúry Slovákov v Srbsku
- 4 Elektronická databáza kultúry vojvodinských Slovákov
- 5 Rozvoj príručnej knižnice ÚKVS

ROZVOJOVO-VÝSKUMNÁ ČINNOSŤ

- 6 Činnosť slovenskej zborovej kultúry a jej vplyv na rozvoj a šírenie interkulturality vo Vojvodine
- 8 Zborník XIII. Muzikologickej konferencie
- 10 Príprava publikácií na vydanie
- 10 Podpora knižným vydáním
- 11 XIV. Muzikologická konferencia v znamení života a diela Juraja Ferika st. a Juraja Ferika ml.
- 14 Úvod do etnologickej konferencie – folklórna debata
- 17 ÚKVS absolvoval VIII. kolo fotokonkurzu na tému Pastierska kultúra Slovákov vo Vojvodine
- 19 Správa hodnotiacej poroty VIII. fotokonkurzu

PREZENTÁCIA KULTÚRY SLOVÁKOV V SRBSKU

- 21 Podpora celomenšinových podujatí a festivalov
- 36 Programy odborného zdokonaľovania a vzdelávania v oblasti kultúry a umenia
- 39 Z činnosti ústavu

V ÚSTAVE BOLO...

- 51 Éterizácia mimo kontextu Zdenky Valnetovej-Beličovej
- 52 Zrodila sa nová stanica TV Folklorika, ktorá bude prínosom aj pre vojvodinských Slovákov
- 54 Koncert v Ústave v rámci festivalu Piano City Novi Sad 2018
- 55 Cena NRSNM Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov
- 56 Medzi skutočnosťou a snom Jána Husárika

MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

- 57 26. Medzinárodný knižný veľtrh Biblioteka v Bratislave
- 59 X. Stretnutie dolnozemsých Slovákov na jarmoku
- 59 Udelili ceny za kultúrny počin roka prvým laureátom
- 62 ÚKVS navštívila rezidentka Andrea Kalinová z Bratislavy
- 63 Návšteva spevokolu Bélius v ÚKVS
- 64 Adresár inštitúcií, ustanovizní, združení, kultúrnych stredísk a kultúrno-umeleckých spolkov vojvodinských Slovákov

Uvodna reč

INFORMATIVNO-DOKUMENTACIONA I KOMUNIKACIONA DELATNOST

- 3 Portal kulture Slovaka u Srbiji
- 4 Elektronska baza podataka za kulturu vojvodanskih Slovaka
- 5 Razvoj príručnej knižnice ZKVS

RAZVOJNO-ISTRAŽIVAČKA DELATNOST

- 6 Aktivnost i uticaj slovačke horske kulture na razvoj i širenje interkulturalnosti u Vojvodini
- 8 Zbornik XIII Muzikološke konferencije
- 10 Priprema publikacija za izdavanje
- 10 Podrška knjižnom izdanju
- 11 14. Muzikološka konferencija je bila posvećena životu i delu Juraja Ferika st. i Juraja Ferika ml.
- 14 Uvod u etnološku konferenciju – folklorna debata
- 17 ZKVS je organizovao VIII kolo foto-konkursa na temu „Pastirska kultura Slovaka u Vojvodini“
- 19 Izveštaj žirija VIII foto-konkursa

PREZENTACIJA KULTURE SLOVAKA U SRBIJI

- 21 Podrška svemanjinskim manifestacijama i festivalima
- 36 Programi stručnog usavršavanja i obrazovanja u oblasti kulture i umetnosti
- 39 Iz delatnosti zavoda

DOGODILO SE U ZAVODU

- 51 „Éterizacija izvan konteksta“ Zdenke Valent-Belić
- 52 Osnovana je nova stanica TV „Folklorika“ značajna i za vojvodanske Slovake
- 54 U zavodu je održan koncert u okviru festivala „Piano City Novi Sad 2018.“
- 55 Nagrada NRSNM dodeljena Zavodu za kulturu vojvodanskih Slovaka
- 56 Između stvarnosti i sna Jana Husarika

MEĐUNARODNA SARADNJA

- 57 26. Međunarodni sajam knjiga „Biblioteka“ u Bratislavi
- 59 10. Susret Slovaka iz regiona „Na vašaru“
- 59 Dodeljena je nagrada za kulturno dostignuće godine prvim laureatima
- 62 ZKVS posetila rezidentkinja Andrea Kaljinova iz Bratislave
- 63 Hor „Belius“ posetio ZKVS
- 64 Adresar institucija, ustanova, udruženja, kulturnih centara i kulturno-umetničkih društava vojvodanskih Slovaka

Majak

2018, ročník X, nepredajné / 2018, godište X, besplatán primerak

Ročenka Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov / Godišnjak Zavoda za kulturu vojvodanskih Slovaka

- Vydavateľ / Izdavač: Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov / Zavod za kulturu vojvodanskih Slovaka (Njegoševa 16/II/7, 21 000 Novi Sad, Srbija, Tel.: +381 21 54 55 70, +381 21 54 55 71/ Fax: +381 21 54 55 72, e-mail: office@slovackizavod.org.rs, www.slovackizavod.org.rs)

- Za vydavateľa / Za izdavača: Anna Chrtánová-Leskovac

- Redaktorka: Katarína Mosnáková-Baglašová

- Výkonná redaktorka: Anna Margaréta Valentová

- Autori príspevkov / Autori tekstova: Milina Sklabinská, Katarína Mosnáková-Baglašová, Anna Margaréta Valentová, Marijan Pavlov, Tatjana Pintirová, Anna Simonovičová, Monika Nečpálová, Aneta Lomenová, Pavel Matúch, Tatiana Jašková

- Preklad do srčiny / Prevod na srpski jezik: Nataša Simonovičová, Katarína Mosnáková-Baglašová, Tatiana Jašková, Aneta Lomenová

- Lektorovanie a korektúra slovenských príspevkov / Lektura i korektura tekstova na slovačkom: Dr. Juraj Glovňa

- Lektorovanie a korektúra srbských príspevkov / Lektura i korektura tekstova na srpskom: Helena Despičová

- Dizajn a grafická úprava / Dizajn i grafička obrada: studio za dizajn santa2g

- Fotografie / Fotografije: Arhiv ÚKVS, Igor Boviš, Andrej Meleg, Nenad Glišić

- Tlač / Štampa: SP print, Novi Sad

- Registračné číslo / RegistarSKI broj: ISSN 1821-4045

- Distribúcia / Distribucija: ÚKVS/ZKVS

- Náklad / Tiraž: 200

* Preberanie, publikovanie alebo rozširovanie ktorejkoľvek časti ročenky sa povoľuje výhradne so súhlasom vydavateľa.

* Preuzimanje, ponovno publikovanje ili distribucija bilo kojeg dela godišnjaka dozvoljena je samo uz saglasnost izdavača.

CIP - Каталогизација у публикацији Библиотека Матице Српске, Нови Сад

061.22(497.113=854)

MAJÁK : ročenka Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov = godišnjak Zavoda za kulturu vojvodanskih Slovaka.

- Roč. 1 (2009) - . - Novi Sad : Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov, 2010-. - Ilustr. ; 29 cm

Godišnje. - Tekst uporedo na slov. i srp. jeziku.

ISSN 1821-4045

COBISS.SR-ID 246701063

NAMIESTO ÚVODNÍKA

Napriek bohatej tradícii rôznych organizačných foriem kultúrneho a národného života až do roku 2008 u nás absentovala profesionálna inštitúcia, ktorá by mohla zabezpečiť potreby čoraz náročnejšej kultúrnej scény vojvodinských Slovákov. A práve z tejto skutočnosti sa zrodila myšlienka o potrebe vytvorenia ústavu kultúry, ktorý napokon v roku 2008 spoločne založili Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny a Zhromaždenie Autonómnej pokrajiny Vojvodiny. Dovoľme si povedať, že Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov je dnes etablovanou profesionálnou ustanovizňou, ktorá sa zameriava na výskum, ochranu, rozvoj a prezentáciu kultúry, vedy a jazyka vojvodinských Slovákov. Svoje aktivity realizuje v rámci rozvojovo-výskumného oddelenia, informačno-dokumentačného a komunikačného oddelenia, oddelenia pre kultúrno-umelecké podujatia, odborné zdokonaľovanie a vzdelávanie v kultúre a umení. Svoju pozornosť zameriava na vrcholnú tvorivosť vojvodinských Slovákov, na podporu ochotníckej činnosti, na tvorivosť mladých autorov, zabezpečuje odborné zdokonaľovanie a vzdelávanie, organizuje odborné semináre, tvorivé dielne, vyvíja systematickú dokumentačnú činnosť v oblasti kultúry a umenia, má bohatú výskumnú a edičnú činnosť, sústavne organizuje výstavy akademických a inšitných výtvarných umelcov, prezentuje najnovšiu literárnu produkciu súčasných autorov, podieľa sa na financovaní a organizovaní našich najvýznamnejších festivalov, participuje na realizácii regionálnych a medzinárodných projektov.

Už aj letmé napočítanie projektov, ktoré doteraz dokázal zrealizovať Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov, nám iste dá za pravdu, že jeho založenie bolo opodstatnené a že jeho poslanie v kontexte kultúry vojvodinských Slovákov časom bude len nadobúdať na význame.

Sústavne budovaná elektronická databáza kultúry vojvodinských Slovákov je už dnes vzácnym zdrojom informácií pre odbornú a laickú kultúrnu verejnosť. Edičná činnosť ústavu vyprodukovala veľký počet publikácií zaoberajúcich sa kultúrou vojvodinských Slovákov, ktoré zostanú trvalou hodnotou našej kultúrnej pamäte. Podujatia zamerané na prezentáciu nášho kultúrneho dedičstva a súčasnej kultúrnej produkcie v celej jej rozmanitosti svoju cieľovú skupinu nachádzajú tak v kultúrnej verejnosti vojvodinských Slovákov, ako i väčšinového národa a iných menšinových spoločností, a i za hranicami nášho štátu. Spolupráca s partnerskými organizáciami na Slovensku a v regióne, predovšetkým v Rumunsku a v Maďarsku, je logickým spájaním síl pri zachovávaní vlastnej národnej a kultúrnej identity budovanej v kontexte spoločnej stredoeurópskej tradície a súdobých globalizačných tendencií.

Napriek evidentným úspechom, ktoré ústav počas svojej desaťročnej činnosti zaznamenal, nebolo by objektivne nespomenúť i niektoré ťažkosti, s ktorými zápasil a, žiaľ, zápasí aj dnes. Sú to predovšetkým personálne a finančné poddimenzovanie a nedoriešená otázka trvalého sídla. Vzhľadom na všetky objektivne a subjektívne príčiny takéhoto stavu potrebné je neustále vynakladať úsilie a hľadať také modely fungovania, ktoré umožnia čo najoptimálnejšie plnenie úloh, pre ktoré je ústav založený. Okrem toho nemožno zatvárať oči ani pred skutočnosťou, že sme svedkami očividného slabnutia národnostného organizmu a tým aj základov našej kultúrnej identity, čo je dôsledkom neprajných demografických trendov a silnejúcej vlny vysťahovalectva. Skúsenosti z iných krajín, v ktorých autochtónne slovenské menšiny v minulosti už čelili takýmto nástrahám, nám hovoria, že existencia podobných kultúrnych inštitúcií podporovaných štátom, ale i Slovenskou republikou, môže byť tým nástrojom, ktorý dokáže v istej miere pozitívne pôsobiť na motivovanie činnosti miestnych kultúrnych subjektov, ale i na celkové národné a kultúrne povedomie menšiny. A to je zodpovednosť, za ktorú nemožno nebojovať.

Anna Chrtánová-Leskovac

UMESTO UVODNIKA

Uprkos bogatoj tradíciji raznih organizacionih oblika kulturnog i narodnog života, mi do 2008. godine nismo imali profesionalnu instituciju koja bi mogla da zadovolji potrebe sve zahtevnije kulturne scene vojvođanskih Slovaka. Upravo iz ove činjenice rođena je ideja o potrebi osnivanja Zavoda za kulturu koji su napokon 2008. godine zajednički osnovali Nacionalni savet slovačke nacionalne manjine i Skupština Autonomne pokrajine Vojvodine. Dozvolićemo sebi da tvrdimo da je zavod danas etablirana profesionalna ustanova koja se bavi istraživanjem, očuvanjem, razvojem i predstavljanjem kulture, nauke i jezika vojvođanskih Slovaka. Zavod svoje aktivnosti ostvaruje u okviru razvojno-istraživačke jedinice, informaciono-dokumentacione i komunikacione jedinice, jedinice za kulturno-umetničke manifestacije, stručno usavršavanje i obrazovanje u kulturi i umetnosti. Svoju pažnju posvećuje vrhunskom stvaralaštvu vojvođanskih Slovaka, podržci amaterskih aktivnosti, kreativnosti mladih autora, organizaciji stručnih seminara, kreativnih radionica, razvija sistematsku dokumentacionu aktivnost u oblasti kulture i umetnosti, ima bogatu istraživačku i izdavačku delatnost, redovno organizuje izložbe akademskih i naivnih likovnih umetnika, predstavlja najnoviju književnu produkciju savremenih autora, učestvuje u finansiranju i organizovanju naših najznačajnijih festivala, uključen je u realizaciju regionalnih i međunarodnih projekata. Već i letimičan pregled projekata koje je u proteklom periodu uspeo da realizuje Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka, sigurno će potvrditi da je njegovo osnivanje bilo opravdano i da će njegova misija u kontekstu kulture vojvođanskih Slovaka s vremenom samo dobijati na značaju.

Kontinuirano građena elektronska baza podataka o kulturi vojvođanskih Slovaka već danas predstavlja dragoceni izvor informacija za stručnu i laičku javnost. Izdavačka delatnost zavoda proizvela je više publikacija koje se bave kulturom vojvođanskih Slovaka, a koje ostaju trajna vrednost naše kulturne zaostavštine. Manifestacije koje imaju za cilj predstavljanje našeg kulturnog nasleđa i savremenog kulturnog stvaralaštva svoju ciljnu grupu nalaze u kulturnoj javnosti vojvođanskih Slovaka, većinskog naroda i ostalih nacionalnih zajednica, ali i van naše zemlje. Saradnja sa partnerskim orgnizacijama u Slovačkoj i regionu, pre svega u Mađarskoj i Rumuniji, predstavlja logično objedinjavanje snaga pri očuvanju vlastitog nacionalnog i kulturnog identiteta građenog u kontekstu zajedničke srednjoevropske tradicije i savremenih globalizacionih tendencija. Uprkos očiglednim uspesima koje je zavod postigao tokom svoje desetogodišnje aktivnosti, ne bi bilo objektivno ne ukazati i na neke probleme sa kojima se suočavao, a sa kojima se, nažalost, suočava još i danas. To su prvenstveno personalni i finansijski deficit i još uvek nerešeno pitanje trajnog sedišta. Imajući u vidu sve objektivne i subjektivne uzroke ovakve situacije neophodno je neprekidno raditi na iznalaženju takvih modela funkcionisanja koji će omogućiti najoptimalnije uslove za ostvarivanje zadataka zbog kojih je zavod i osnovan. Osim toga ne smemo zatvarati oči ni pred činjenicom da smo svedoci očiglednog slabljenja organizma naše zajednice a time i temelja našeg kulturnog identiteta, što je uzrokovano negativnim demografskim trendovima i rastućim talasom iseljavanja. Iskustva iz drugih zemalja u kojima su se autohtone slovačke manjine već suočile sa sličnim problemima ukazuju nam da postojanje ovakvih kulturnih institucija finansiranih od strane države ili Slovačke Republike može biti instrument koji u određenoj meri može pozitivno da deluje na motivaciju lokalnih kulturnih subjekata, ali i na ukupnu nacionalnu i kulturnu svest manjine. A to je odgovornost zbog koje moramo da se borimo.

Ana Hrcan-Leskovac

INFORMATIVNO-DOKUMENTACIONA I KOMUNIKACIONA DELATNOST

V roku 2018 ÚKVS pokračoval v rozširovaní svojej marketingovej zložky prostredníctvom webovej stránky, uverejnil veľa nových obsahov skúmajúc a dokumentujúc kultúrny a umelecký rozvoj Slovákov v Srbsku, bežným spôsobom a digitalizáciou. Informačno-dokumentačné oddelenie a oddelenie komunikácie Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov aj v roku 2018 dennodenne zhromažďovalo a dokumentovalo materiály z oblasti kultúry vojvodinských Slovákov prostredníctvom troch svojich aktívnych zložiek – portálu kultúry vojvodinských Slovákov, elektronickej databázy a príručnej knižnice.

Okrem každodennej údržby portálu a jeho aktualizácie, personál ústavu sa snažil vylepšiť jeho prevádzkovanie a zmodernizovať vzhľad, najmä potenciálnou migráciou na Drupal 8 platformu, čo sa, žiaľ, v uplynulom roku nepodarilo pre nedostatok prostriedkov na tieto účely. Podarilo sa však digitalizovať druhú tretinu výskumného materiálu profesora Daniela Dudka. Následne sa tento materiál bude vsúvať do elektronickej databázy. Viac o činnosti oddelenia INDOK čítajte v nasledujúcej rubrike.

ZKVS je u 2018. nastavio da širi marketinšku aktivnost putem svog veb-sajta, na kojem je objavio mnoštvo sadržaja proučavajući i dokumentujući kulturni i umetnički razvoj Slovaka u Srbiji, na uobičajeni način i digitalizacijom. Informativno-dokumentaciona jedinica i jedinica za komunikaciju Zavoda za kulturu vojvođanskih Slovaka su i u 2018. godini svakodnevno sakupljale i dokumentovale materijale iz oblasti kulture vojvođanskih Slovaka kroz tri svoje aktivne komponente – portal kulture vojvođanskih Slovaka, elektronsku bazu podataka i priručnu biblioteku.

Osim svakodnevnog održavanja sajta i njegovog ažuriranja, zaposleni u zavodu nastojali su da unaprede njegov rad i modernizuju izgled, naročito kroz planiranu migraciju na platformu Drupal 8, što im tokom prošle godine, nažalost, nije pošlo za rukom zbog nedostatka finansijskih sredstava. Međutim, uspešno je digitalizovana druga trećina materijala sa terenskog istraživanja profesora Daniela Dudoka, nakon čega će ovaj digitalizovani materijal biti uvršten u elektronsku bazu podataka. O delatnosti INDOK jedinice više možete saznati u sledećoj rubrici.

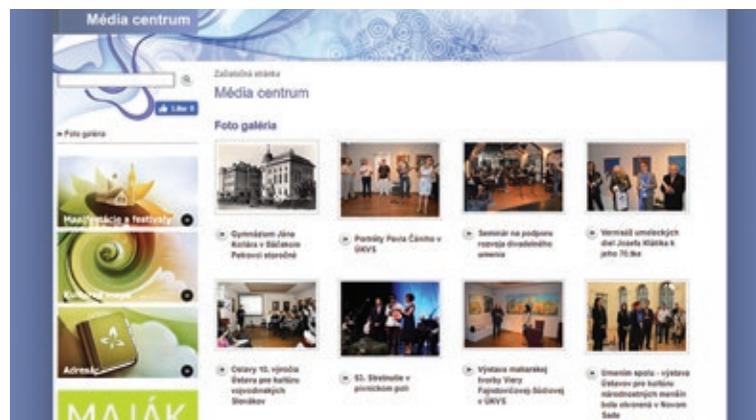
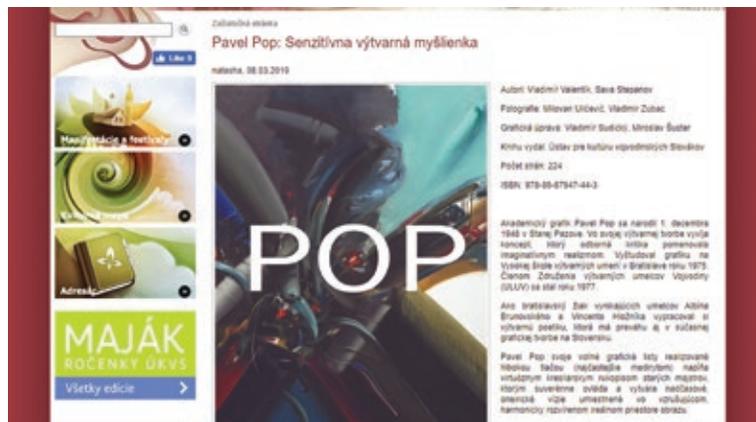
PORTÁL KULTÚRY SLOVÁKOV V SRBSKU

Rozvoj a aktualizácia portálu www.slovackizavod.org.rs sa stala najaktívnejšou zložkou v oblasti Informačno-dokumentačnej a komunikačnej jednotky ústavu. Sústavný záujem používateľov internetu o obsah tohto portálu jednoznačne potvrdil, že ide o jeden z najúspešnejších projektov ústavu za posledných desať rokov pôsobenia. Zamestnanci celý rok každodenne pracujú na jeho obsahovom a kvalitatívnom rozvoji sledovaním udalostí a uverejňovaním správ z aktuálnych diania v oblasti kultúry vojvodinských Slovákov. Návštevníkom portálu ústav v roku 2018 ponúkol výše 150 správ, rad odborných príspevkov v rubrike *Z môjho aspektu*, početné výzvy, kalendár podujatí, rad fotogalérií a nové texty o časopisoch a periodických publikáciách, aktuálnych a zaujímavých vydaniach v rubrike *Ústav odporúča*, artefaktoch kultúrneho dedičstva a mnohé iné témy z oblasti slovenskej vojvodinskej kultúry a umenia. O obsah portálu sa starajú tak zamestnanci, ako aj externí spolupracovníci ústavu. Od roku 2016 technickú údržbu portálu má na starosti odborná firma Develomon z Nového Sadu, ktorá v roku 2018 vytvorila novú pobočku DWB Solutions.

PORTAL KULTURE SLOVAKA U SRBIJI

Razvoj i ažuriranje portala www.slovackizavod.org.rs postali su jedna od najznačajnijih aktivnosti u oblasti Informativno-dokumentacione i komunikacione jedinice zavoda. Kontinuirano interesovanje korisnika interneta za sadržaj ovog portala nedvosmisleno je potvrdilo da se radi o jednom od najuspešnijih projekata zavoda u proteklih deset godina njegovog delovanja. Zaposleni svakodnevno rade na njegovom sadržinskom i kvalitativnom razvoju prateći događaje i objavljujući novosti iz oblasti kulture vojvođanskih Slovaka. Posetiocima portala je tokom 2018. godine ponuđeno preko 150 vesti, niz stručnih priloga u rubrici „S mog aspekta“, brojni javni pozivi, kalendar manifestacija, mnoštvo fotografija i novi tekstovi o časopisima i periodičnim publikacijama, o aktuelnim i zanimljivim izdanjima u rubrici „Zavod preporučuje“, o artefaktima kulturnog nasleđa, kao i mnoge druge teme iz oblasti slovačke vojvođanske kulture i umetnosti. O sadržaju portala brinu zaposleni, kao i spoljni saradnici zavoda. Od 2016. godine za tehničko održavanje portala zadužena je firma Develomon iz Novog Sada, koja je u 2018. godini otvorila novu filijalu DWB Solution.

Zahvaljujući mapi na portalu moguće je pratiti njegovu

Vďaka mapke na portáli sa dá zistiť sledovanosť, teda koľko návštevníkov si denne portál otvorí, z ktorých miest a krajín sveta nás sledujú. Na základe štatistiky možno konštatovať, že od januára 2013 dodnes si portál otvorilo približne 517 471 návštevníkov. Najviac nás sledujú v Srbsku (53,37 %), na Slovensku (29,74 %), v Spojených štátoch amerických (3,52 %) a potom aj v Česku, Chorvátsku, Nemecku, Kanade, Austrálii, Maďarsku atď. Portál ústavu si otvorilo 154 štátov sveta.

Kedže webová stránka ústavu aktívne funguje už 10 rokov, vedenie ústavu uvažuje nad jeho zmodernizovaním a jednoduchším prevádzkovaním pre internetových používateľov. V spolupráci s odbornou firmou DWB Solutions sa v budúcnosti bude snažiť o možné riešenie a zabezpečenie potrebných finančných prostriedkov na realizáciu tohto projektu.

posečenosť, odnosno koliko posetilaca dnevno pristupi sajtu, iz kojih gradova i zemalja sveta. Na osnovu statistike može se reći da je od januara 2013. godine portal posetilo oko 517.471 posetilaca. Najviše posetilaca je iz Srbije (53,37%), Slovačka (29,74%), Sjedinjenih Američkih Država (3,52%), zatim slede Češka, Hrvatska, Nemačka, Kanada, Australija, Mađarska itd. Portalu su pristupili posetioci iz 154 zemlje sveta.

Pošto sajt aktivno deluje već deset godina, zavod razmatra mogućnost njegove modernizacije tako da postane zanimljiviji i dostupniji svim korisnicima. Zavod će u saradnji sa stručnom firmom DWB Solution ubuduće nastojati da pronađe moguće rešenje i da obezbedi finansijska sredstva neophodna za realizaciju ovog projekta.

ELEKTRONICKÁ DATABÁZA KULTÚRY VOJVODSKÝCH SLOVÁKOV

Formovanie databázy patrí k jednej zo základných činností ÚKVS. Spolu s webovým portálom a knižnicou databáza ÚKVS patrí do Informačno-dokumentačného oddelenia. Na tieto položky sa pravidelne vyčleňujú finančné prostriedky v rámci ročného programu práce ÚKVS.

Na rok 2018 bolo naplánované pokračovať v systematickom digitalizovaní a následnom ukladaní údajov z celoživotného diela terénnych výskumov univerzitného profesora Daniela Dudka. Pôvodný audio materiál Daniela Dudka ústavu na ďalšie spracovanie sprostredkovala jeho manželka. V uplynulých rokoch sa predpokladalo, že doposiaľ bola spracovaná približne polovica výskumného materiálu, ale ukázalo sa, že to nebol správny odhad. Malá časť materiálu sa nachádza na audio kazetách a zvyšok na magnetofónových pásoch. Na takýchto nosičoch je ťažko odhadnúť množstvo a dĺžku nahrávky, pre-

ELEKTRONSKA BAZA PODATAKA ZA KULTURU VOJVODANSKIH SLOVAKA

Formiranje baze podataka predstavlja jednu od osnovnih aktivnosti ZKVS. Zajedno sa portalom i bibliotekom, baza podataka čini Informativno-dokumentaciono odeljenje. Za ovu namenu se redovno izdvajaju finansijska sredstva planirana u okviru godišnjeg programa rada ZKVS.

Za 2018. godinu planira se nastavak digitalizacije i arhiviranje podataka stečenih tokom terenskih istraživanja iz celoživotnog dela univerzitetskog profesora Daniela Dudoka. Originalni audio materijal zavodu je dala radi njegove dalje obrade supruga profesora Dudoka. Pretpostavljalo se da je tokom nekoliko proteklih godina obrađena približno polovina celokupnog materijala, ali se ispostavilo da je ta procena bila pogrešna. Manji deo materijala zabeležen je na kasetama, a ostatak je snimljen na magnetofonskim trakama. Na ovakvim nosačima zvuka teško je proceniti broj i dužinu snimaka jer

to, že existuje možnosť záznamu vo viacerých rýchlostiach a viacerých kanáloch, čo znamená dĺžku hovoru, napríklad až 20 hodín. V priebehu roku 2018 bola digitalizovaná druhá tretina Dudkovho archívneho materiálu. Digitalizáciu poslednej časti očakávame v roku 2019.

Samotná digitalizácia je nielen finančne, ale aj časovo a technicky náročná. Pre potreby ÚKVS ju vykonáva externá profesionálna spoločnosť, s ktorou spolupracujú aj iné podobné verejné inštitúcie. Toto veľké množstvo digitalizovaných údajov je potrebné následne roztriediť do kategórií, oblastí, jednotlivu spracovať ako entitu a vložiť do databázy, ktorá by mala predstavovať zdroj informácií a výskumu na vzdelávanie odborníkov a obohatníkov z oblasti folklóru, kultúry, jazyka a pod.

V súčasnosti sú personálne kapacity ÚKVS nepostačujúce na priebežné vkladanie a spracovávanie týchto digitalizovaných materiálov. V plánovaní dlhodobej stratégie rozvoja databázy vidíme niekoľko možných riešení. Aby sa vkladanie a spracovávanie údajov realizovalo kontinuálne a efektívne, nevyhnutné je angažovať jednu osobu iba na túto činnosť, alebo túto prácu sprostredkovať viacerým, aj externým spolupracovníkom. Predpokladáme, že by bol záujem o spoluprácu u študentov, dôchodcov a iných obohatníkov. Musí sa však brať do ohľadu aj fakt, že Databáza ÚKVS má 10 rokov a potrebovala by modernizáciu. Pre umožnenie prístupu verejnosti cez internet je taktiež potrebné zabezpečiť lepší priebeh metaúdajov, čo si vyžaduje ďalšie finančné prostriedky.

Marijan Pavlov

ROZVOJ PRÍRUČNEJ KNIŽNICE ÚKVS

V rámci tohto oddelenia bola verejnosti sprístupnená aj knižnica Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov, ktorá ponúka bohatý zoznam titulov v rôznych jazykoch a z rôznych literárnych oblastí. Knižný fond ústavu pozostáva zo slovníkov, encyklopédií, jazykovedných príručiek, literárnych diel slovenských vojvodinských spisovateľov, kritik, literárnej teórie, monografií dedín a miest, monografií osobností, ale aj kníh z oblasti výtvarného, hudobného, divadelného či filmového umenia, filozofie, etiky, architektúry, náboženstva, kultúrnych dejín, ľudovej kultúry, žurnalistiky, kultúrneho manažmentu a politických vied, ďalej bibliografie, biografie, zborníky, pamätnice atď.

Bohatý knižničný fond ÚKVS sa dennodenne rozrastá a v roku 2018 priložil do svojho obsahu na desiatky nových publikácií. Na konci roku 2018 v knižnici ÚKVS bolo približne 2 612 zaznamenaných knižných publikácií a 440 sériových publikácií. Hodnotnú časť knižného fondu tvorí neknižný materiál ako multimediálne pramene, brožúrky, katalógy, skladačky, bulletiny, plagáty, pozvánky, letáky, gratulácie a iný propagačný materiál celomenšinových festivalov a iných podujatí, ako aj vlastné katalógy výstav, ktoré sa počas roka usporiadajú v ústave.

V knižnici sú aj skompletizované slovenské vojvodinské periodiká a časopisy. Okrem knižničného materiálu knižnica obsahuje i vyše 200 CD a DVD, a to hudobné, filmové, dokumentačné. Knihy, ktoré pribudli do knižnice ako dary, sú väčšinou z oblasti divadla a hudby, monografie dedín a miest, beletristické knihy srbských autorov, krásna literatúra autorov zo Slovenska a niekoľko preložených diel srbských autorov do slovenčiny a opačne. Z produkcie Slovenského vydavateľského centra ústav každoročne kúpi najnovšie vydania. V roku 2018 ÚKVS do knižnice zo SVC kúpil 29 kníh a z produkcie SVC zabezpečil i 60 detských kníh do vianočných balíčkov. Príručná knižnica ÚKVS je k dispozícii všetkým, ktorí ju potrebujú.

postoji mogućnost snimanja na više brzina i više kanala, što omogućava trajanje snimka i do dvadeset sati. U toku 2018. godine digitalizovana je druga trećina arhivskog materijala profesora Dudoka. Digitalizacija preostalog materijala se očekuje tokom 2019. godine.

Sam proces digitalizacije zahtevan je ne samo sa finansijskog, već i sa vremenskog aspekta. Za potrebe zavoda digitalizaciju realizuje spoljna profesionalna firma sa kojom saraduju i druge slične javne institucije. Ova velika količina digitalizovanih podataka mora biti razvrstana po kategorijama i oblastima, obrađena i arhivirana u bazi podataka koja bi trebalo da predstavlja izvor informacija prilikom istraživanja i obrazovanja stručnjaka i laika iz oblasti folklora, kulture, jezika i sl.

Trenutni personalni kapaciteti ZKVS su nedovoljni za kontinuirani unos i obradu ovih digitalnih materijala. Prilikom planiranja dugoročne strategije razvoja baze podataka, vidimo nekoliko mogućih rešenja. Kako bi se unos i obrada podataka sprovedili kontinuirano i efikasno, neophodno je da se jedna osoba angažuje samo za ovu aktivnost, ili da se za njeno obavljanje angažuje više spoljnih saradnika. Pretpostavljamo da bi za ovu saradnju bili zainteresovani studenti, penzioneri ili drugi neprofesionalni radnici. Treba imati na umu i činjenicu da baza podataka postoji deset godina i da iziskuje modernizaciju. Da bi se baza podataka učinila dostupnom i javnosti putem interneta, neophodno je da se osigura i bolji protok metainformacija, što zahteva i dodatna finansijska sredstva.

Marijan Pavlov

RAZVOJ PRIRUČNE BIBLIOTEKE ZKVS

U okviru ovog odeljenja stavljen je na raspolaganje i biblioteka Zavoda za kulturu vojvođanskih Slovačka koja nudi bogatu listu naslova na različitim jezicima i iz različitim književnih oblastí. Knjižni fond zavoda sačinjavaju rečnici, enciklopedije, lingvistički priručnici, književna dela slovačkih vojvođanskih pisaca, kritike, teorije književnosti, monografije sela i gradova, monografije ličnosti, knjige iz oblasti likovne, pozorišne i filmske umetnosti, filozofije, etike, arhitekture, religije, kulturne istorije, narodne kulture, novinarstva, kulturnog menadžmenta i političkih nauka, bibliografije, zbirke, spomen-knjige itd.

Bogat knjižni fond ZKVS raste iz dana u dan, a tokom 2018. godine obogaćen je za desetine novih publikacija. Krajem 2018. godine u biblioteci je evidentirano 2612 publikacija i 440 periodičnih publikacija. Dragoceni deo fonda biblioteke predstavljaju neknižni materijali kao što su multimedijski materijali, brošure, katalozi, bilteni, plakati, pozivnice, leci, čestitke i drugi promotivni materijali manjinskih festivala i drugih manifestacija, kao i vlastiti katalozi izložbi koje je zavod organizovao tokom godine.

U biblioteci se nalazi i kompletirana slovačka vojvođanska periodika i časopisi. Osim knjižnog materijala biblioteka poseduje i preko 200 CD-ova i DVD-ova i to muzičkih, filmskih i dokumentarnih. Knjige koje je biblioteka tokom prošle godine dobila na poklon uglavnom su iz oblasti pozorišta i muzike, monografije sela i gradova, beletristika srpskih autora, književnost autora iz Slovačke i nekoliko prevedenih dela srpskih autora na slovački jezik i obrnuto. Zavod svake godine otkupljuje najnovija izdanja Slovačkog izdavačkog centra. Zavod je u 2018. godini iz produkcije SIC-a kupio 29 naslova i još 60 dečjih knjiga namenjenih za božićne paketiće. Priručna biblioteka ZKVS dostupna je svim zainteresovanim licima.

ROZVOJOVO-VÝSKUMNÁ ČINNOSŤ

RAZVOJNO-ISTRAŽIVAČKA DELATNOST

Prostredníctvom vedeckých výskumov, konferencií, vydavateľskej činnosti a knižných prezentácií ÚKVS do svojej činnosti zaradil bohaté obsahy aj v roku 2018. V edícii *Doktorské dizertácie* sa zrodila ďalšia odborná publikácia, ktorá bude nápomocná predovšetkým hudobným odborníkom, ale aj tým, ktorí sa zaujímajú o hudobnú kultúru vojvodinských Slovákov. Okrem toho svetlo sveta uzrel Zborník prác z 13. muzikologickej konferencie, 9. ročenka *Majak* a ústav prispel k vydaniu aj iných publikácií, ktoré sú významné pre Slovákov v Srbsku. Koncom roka ústav usporiadal tradičnú, už 14. muzikologickú konferenciu, ktorá výnimočne prebiehala v Pivnici. Novinkou v tejto jednotke ÚKVS v roku 2018 bola úvodná časť Etnologickej konferencie, na ktorej sa preberala tematika slovenského folklóru vo Vojvodine a mala v úmysle ovplyvniť rozvoj tunajších folklórnych súborov. Ústav zorganizoval aj úspešný 8. fotokonkurz, na ktorom zozbieral nemalé bohatstvo vzácných fotografií. Viac ponúkame v ďalšej rubrike.

Zavod je kroz istraživački rad, konferencije, izdavačke aktivnosti i prezentacije knjiga ZKVS tokom 2018. godine u svoju delatnost uvrstio mnoge bogate sadržaje. U okviru edicije „Doktorske disertacije“ objavljena je još jedna stručna publikacija pod nazivom „Aktivnost i uticaj slovačke horske kulture na razvoj i širenje interkulturalnosti u Vojvodini“, koja će biti od pomoći pre svega muzičkim stručnjacima, ali i svima onima koji su zainteresovani za muzičku kulturu vojvođanskih Slova. Osim toga, izašao je i Zbornik radova sa 13. Muzikološke konferencije, 9. broj godišnjaka „Majak“, a zavod je omogućio i izdavanje drugih publikacija značajnih za Slova u Srbiji. Zavod je krajem godine organizovao tradicionalnu 14. Muzikološku konferenciju, koja je ovaj put sa iznimkom održana u Pivnicama. Novu aktivnost u okviru ove jedinice ZKVS je u 2018. godini predstavljao uvodni deo Etnološke konferencije, koja se fokusirala na slovački folklor u Vojvodini i imala za cilj da potpomogne razvoj ovdašnjih folklornih ansambala. Zavod je uspešno organizovao i 8. foto-konkurs, na kojem je prikupio pravo bogatstvo retkih fotografija. Više nudimo u sledećoj rubrici.

*

6

ČINNOSŤ A VPLYV SLOVENSKEJ ZBOROVEJ KULTÚRY NA ROZVOJ A ROZŠIROVANIE MEDZIKULTURÁLNOŠTI VO VOJVODNE

Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov sa v roku 2018 ovenčil novou publikáciou v edícii *Doktorské dizertácie* pod názvom *Činnosť slovenskej zborovej kultúry a jej vplyv na rozvoj a rozširovanie interkulturality vo Vojvodine* autora Dr. Juraja Súdiho, v ktorej sa autor zaoberá analýzou života slovenského národného spoločenstva vo Vojvodine, ich sťahovaním, historickým rozvojom a prelínaním týchto faktov so spevom a hudbou v ich živote. Doktorská dizertácia Juraja Súdiho vyšla ako 4. zväzok v rovnomennej edícii ústavu a jej premiéru ústav plánuje usporiadať v roku 2019.

AKTIVNOST I UTICAJ SLOVAČKE HORSKE KULTURE NA RAZVOJ I ŠIRENJE INTERKULTURALNOŠTI U VOJVODINI

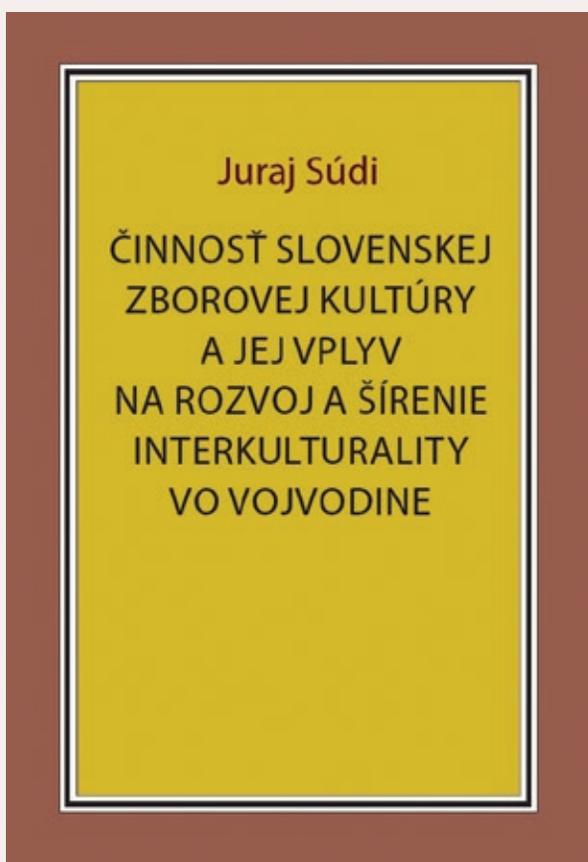
Zavod za kulturu vojvođanskih Slova je u 2018. godini objavio novu publikaciju u ediciji „Doktorske disertacije“ pod nazivom „Aktivnost i uticaj slovačke horske kulture na razvoj i širenje interkulturalnosti u Vojvodini“ autora Juraja Suđija st. U njoj se autor bavi analizom života slovačke nacionalne zajednice u Vojvodini, seobom Slova, istorijskim razvojem i preplitanjem ovih činjenica sa pesmom i muzikom u njihovim životima. Doktorska disertacija Juraja Suđija je izašla kao četvrti tom istoimene edicije, a njenu promociju zavod će organizovati tokom 2019. godine.

ČINNOSŤ SLOVENSKEJ ZBOROVEJ KULTÚRY A JEJ VPLYV NA ROZVOJ A ŠÍRENIE INTERKULTURALITY VO VOJVODINE

Meno Juraja Súdiho a jeho účinkovanie na hudobnom javisku nielen v slovenskej verejnosti vo Vojvodine, tiež v Srbsku, v Slovinsku, na Slovensku a inde je pre našinca dávno známe. Sledovali sme jeho nezištnú lásku k hudbe, jeho obetavú prácu a záľubu vo všetkých žánroch hudobného umenia a poznali ho ako entuziastu. Píše skladby pre deti, angažované skladby, lyrické, tanečné a národné skladby. Práve táto vedecká monografia je výsledkom autorovho dlhoročného aktívneho účinkovania na poli hudby medzi vojvodinskými Slovákmi. Publikácia *Činnosť slovenskej zborovej kultúry a jej vplyv na rozvoj a šírenie interkulturality vo Vojvodine* po prvý raz synteticky sumarizuje tvorbu a činnosť Juraja Súdiho na poli zborovej hudby v rôznych

„AKTIVNOST I UTICAJ SLOVAČKE HORSKE KULTURE NA RAZVOJ I ŠIRENJE INTERKULTURALNOSTI U VOJVODINI“

Ime Juraja Suđija i njegovo delovanje ne samo na muzičkoj sceni u slovačkoj javnosti u Vojvodini, takođe u Srbiji, Sloveniji, Slovačkoj i drugde, našim zemljacima je odavno poznato. Pratili smo njegovu nesebičnu ljubav prema muzici, njegov poštrevovani rad i pasiju prema svim žanrovima muzičke umetnosti, upoznavši ga kao entuzijastu. Suđi stvara kompozicije za decu, angažovane kompozicije, lirsku, muziku za ples i narodnu muziku. Upravo ova naučna monografija predstavlja rezultat dugogodišnjeg aktivnog angažovanja autora u oblasti muzike među vojvođanskim Slovacima. Publikacija „Aktivnost i uticaj slovačke horske kulture na razvoj i širenje interkulturalnosti u Vojvodini“ prvi put sažeto sumira stvaralaštvo i aktivnosti Jura-

hudobných žánroch a v rozvoji interkulturality v multietnickom spoločenstve.

Monografia je rozdelená do 10 častí a sleduje obdobie činnosti v rokoch 1993 – 2011. Úvodom autor stručne predstavuje slovenskú enklávu vo Vojvodine, migrácie na Dolnú zem a zachovanie ľudových piesní, ktoré si naši predkovia priniesli so sebou a ktoré sa spievajú až podnes. Kniha reflektuje otázku interkulturalnosti a multikulturalnosti, čo sa prejavilo konkrétne v mnohých aktivitách v multietnickej Vojvodine a v multikulturalných aktivitách i v širšom rámci. Tieto pojmy autor ozrejmjuje na konkrétnych príkladoch zo svojej hudobnej činnosti. Analyzuje celkový rozvoj vokálnej interpretácie od slovenskej ľudovej piesne až po zborovú hudbu. Cez dejiny činnosti Komorného zboru Zvony, ktorý založil roku 1993 a s ktorým dosiahol najvyššie ocenenia doma a za hranicami štátu, Juraj

Suđija u oblasti horske muzike u raznim žanrovima i u razvoju interkulturalnosti u multietničkoj zajednici.

Monografija je podeljena na deset delova i prati period aktivnosti od 1993. do 2011. godine. U uvodu autor ukratko predstavlja slovačku enklavu u Vojvodini, migracije na „Donju zemlju“ i očuvanje narodnih pesama koje su naši preci doneli sa sobom, a koje se pevaju još i danas. Knjiga odražava pitanje interkulturalnosti i multikulturalizma koje se ogledalo u mnogim aktivnostima u multietničkoj Vojvodini, a u multikulturalnim aktivnostima i u širem kontekstu. Ove pojmove autor objašnjava na konkretnim primerima iz svoje muzičke prakse. Analizira ukupan razvoj vokalne interpretacije od slovačke narodne pesme, pa sve do horske muzike. Kroz istoriju delatnosti Kamernog hora „Zvona“ koji je osnovao 1993. i sa kojim je postigao najveće uspehe u zemlji i van granica zemlje, Juraj Suđi, u delu

Súdi predstavil do detailov v časti monografie, ktorá je najob-
siahlejšia, všetky cesty a ocenenia, ktoré Zvony získali doma
a za hranicami štátu. Báseň *Otcova roľa* Ivana Krasku sa stala
symbolom Zvonov a symbolizuje práve multikultúrnosť pri pre-
línaní sa textu predstaviteľa slovenskej moderny zo Slovenska
v zhudobnenej podobe vojvodinského Slováka Juraja Súdiho.
Za osemnásť rokov Zvony vystupujú až v ôsmich európskych
štátoch. Samozrejme, že na Slovensku vystupujú najčastejšie,
a to, či už v kostoloch, domoch kultúry, alebo na otvorenom
javisku. Nebyť autorovho detailného zapisovania všetkých vy-
stúpení, hostovaní, dokonca cestovania, návštev a novovznik-
nutých priateľstiev, kniha by nebola úplná, a práve multikultúr-
nosť sa prejavila aj takýmto spôsobom. Interaktívna multikul-
túrnosť sa podľa autora prejavila aj na koncertoch pri rozličnom
repertoári tohto zboru. Interkultúrnosť zboru sa prezentuje aj
pri spolupráci, spoločnom repertoári, pri spoločných vystúpe-
niach, koncertoch, akciách, súťažiach a spoločných hostova-
niach s Mestským zborom Neven z Băču. Autor poukazuje na
to, že spoločné koncerty týchto dvoch zborov, slovenského a
srbského, prispeli k vplyvu zborovej kultúry na rozširovanie in-
terkultúrnosti vo Vojvodine.

Monografia obsahuje vzácnu časť Prílohy. Chronológia vy-
stupovania Komorného zboru Zvony a Združenia chórov Zvony
a Neven. Spolu 452 vystúpení doma a v zahraničí realizoval
samotný autor monografie. Tak je teoretická časť o interkul-
túrnosti do detailov dokumentovaná a dokonca je aj štatistic-
ky spracovaná. Všetko to bolo realizované vďaka Komornému
zboru Zvony. Zvony sú most, ktorý spája národy, rôzne viero-
vyznania, jazyky a kultúry. Na základe výskumu autora Zvony
sú hybnou silou interkultúrnosti medzi slovenskými vojvodin-
skými snaživcami.

Vedecká monografia vychádzajúca z doktorskej dizertácie
Juraja Súdiho predstavuje veľký prínos k dejinám hudby vo voj-
vodinskom priestore, ale predovšetkým v širšom rámci kultúr-
nych dejín Slovákov vo Vojvodine, Srbsku a za hranicami štátu.

Jarmila Hodoličová

monografie koji je najopširniji, detaljno prikazuje sva gostova-
nja i sve nagrade koje su „Zvona“ dobila u zemlji i inostranstvu.
Pesma „Očevo polje“ Ivana Kraska postala je znamenje „Zvo-
na“, simbolizujući upravo multikulturnost uz prožimanje tek-
sta predstavnika slovačke moderne iz Slovačke i muzike vojvo-
đanskog Slovačka Juraja Suđija. Za osamnaest godina „Zvona“
su gostovala u čak osam evropskih zemalja. Naravno, u Slovač-
koj su gostovala najčešće, i to u crkvama, domovima kulture
ili na otvorenim scenama. Bez autorovog detaljnog beleženja
svih nastupa, gostovanja, pa čak i putovanja, poseta i novih
prijateljstava, knjiga ne bi bila potpuna, a multikulturalizam se
iskazao i na ovaj način. Interaktivan multikulturalizam se po
autoru ispoljio i na koncertima, kroz raznovrstan repertoar ovog
hora. Interkulturalizam hora se manifestuje i kroz saradnju i
zajednički repertoar, kroz zajedničke nastupe, koncerte, doga-
đaje, takmičenja i zajednička gostovanja sa Gradskim horom
„Neven“ iz Bača. Autor ukazuje na činjenicu da su zajednički
koncerti ova dva hora, slovačkog i srpskog, doprineli uticaju
horske kulture na širenje interkulturalnosti u Vojvodini.

Monografija sadrži i dragoceni deo „Dodataka“, hronologiju
nastupa Kamernog hora „Zvona“ i udruženih horova „Zvona“ i
„Neven“; ukupno 452 nastupa u zemlji i inostranstvu koje je
ostvario sam autor monografije. Na taj način je teoretski deo
o interkulturalnosti detaljno dokumentovan i statistički obra-
đen. Sve to je postignuto zahvaljujući Kamernom horu „Zvona“.
„Zvona“ su most koji spaja narode, razne veroispovesti, jezike i
kulture. Na osnovu istraživanja autora, „Zvona“ su pokretačka
snaga interkulturalnosti među slovačkim vojvođanskim entu-
zijastima.

Naučna monografija zasnovana na doktorskoj disertaciji
Juraja Suđija predstavlja veliki doprinos istoriji muzike na pro-
storu Vojvodine, ali pre svega u širem kontekstu kulturne isto-
rije Slovačka u Vojvodini, Srbiji i van granica države.

Jarmila Hodolič

* ZBORNÍK XIII. MUZIKOLOGICKEJ 8 KONFERENCIE

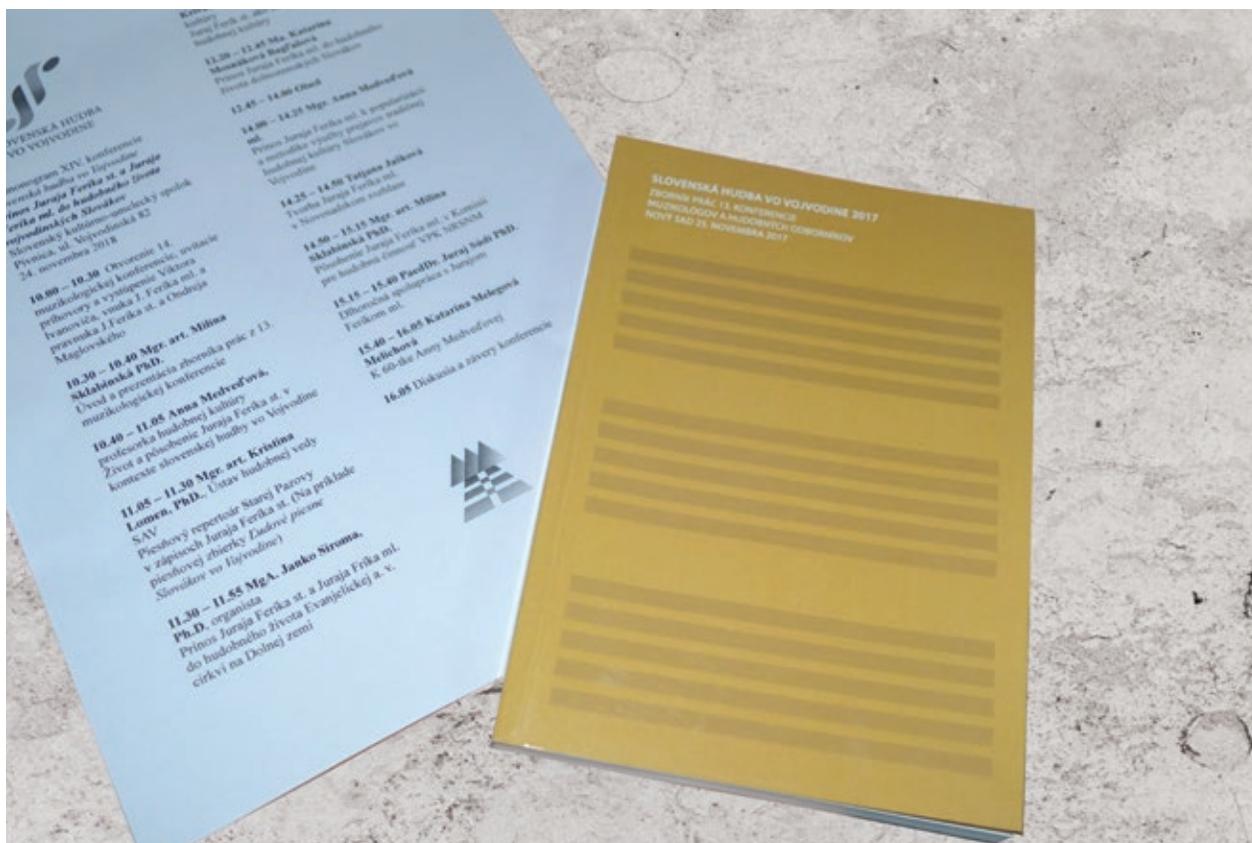
Napriek tomu, že v slovenských vojvodinských kultúrnych
rámcach dominuje hudba ľudová, v rôznych časových úsekoch
a v rôznych spoločenských kontextoch nachádzame aj tvorbu
umeleckú, arteficiálnu, ktorá hudobný a scénický prejav ume-
leckých súborov a osobností z radov našej komunity posúvala
na inú interpretačnú a hodnotovú úroveň. Aj z tohto podnetu
sme sa rozhodli 13. muzikologickú konferenciu *Slovenská hudba
vo Vojvodine*, ktorá sa uskutočnila 25. novembra 2017 v Novom
Sade, venovať téme *Slovenskí hudobní skladatelia pôsobiaci vo
Vojvodine*. Vďaka tejto odvahe sa nám podarilo podnietiť auto-
rov zamerať sa na výskumnú, dokumentačnú a tvorivú prácu
a jej výsledkom je originálny zborník prác. Originálny aj preto,
že prináša rad zaujímavých tém a často aj nie veľmi známych
informácií zo života skladateľov, ktorí boli a sú istým spôsobom
späť s našim prostredím a habitusom.

Veľkou ctou pre našu komunitu bol fakt, že sa 13. muziko-
logickej konferencie zúčastnil skladateľ Mirko Šouc. Vo svo-
jom krásnom veku 85 rokov bol osobne prítomný na prednáške
svojej dcéry, dirigentky Vesny Šoucovej, ktorá ozrejmila ich
slovenský pôvod a upovedomila odbornú verejnosť o tom, že
osobnosť z radov Slovákov máme aj v Zemune a že na to ne-
smieme zabúdať. Bluesové skladby, ktoré následne odzneli na-
živo alebo reprodukovane, nadchli prítomných a otvorili spústu
nových možností spolupráce aj v prezentovaní diela M. Šouca u
nás a na Slovensku. Príspevok o M. Šoucovi uvádzame v srbčine

ZBORNİK XIII MUZIKOLOŠKE KONFERENCIJE

Iako u slovačkim vojvođanskim kulturnim okvirima domini-
raju forme narodne muzike, u raznim vremenskim periodima i
u raznim društvenim kontekstima nailazimo i na forme umet-
ničkog stvaralaštva, te umetničku i artifičijelnu muziku koja je
muzičko i scensko izvođenje ansambala i pojedinaca podigla na
novu interpretacijsku i vrednosnu ravan. Upravo iz tog razloga
sme 13. Muzikološku konferenciju „Slovačka muzika u Vojvo-
dini“, koja je organizovana 25. novembra 2017. u Novom Sadu,
posvetili temi „Slovački kompozitori koji su delovali u Vojvo-
dini“. Zahvaljujući ovoj odvažnosti pošlo nam je za rukom da
autore motivišemo ka istraživačkoj, dokumentacionoj i stvara-
lačkoj aktivnosti, a rezultat ove delatnosti predstavlja niz za-
nimljivih tema i često nedovoljno poznatih činjenica o životu i
radu kompozitora koji su bili, odnosno koji jesu, vezani za našu
sredinu i naš habitus.

Veliku čast za našu slovačku zajednicu predstavlja i činjeni-
ca da je 13. Muzikološkoj konferenciji lično prisustvovao kom-
pozitor Mirko Šouc. Sa svojih divnih 85 godina sa pažnjom je
slušao predavanje svoje ćerke, dirigentkinje Vesne Šouc, koja
je objasnila slovačko poreklo ove porodice i kulturnu javnost
upozorila na to da naša zajednica ima važnu ličnost u Zemunu,
te da na to ne treba da zaboravimo. Kompozicije bluz a džez a,
koje su kasnije usledile u živom ili reprodukovanom izvođenju,
oduševile su prisutne i otvorile niz novih mogućnosti saradnje
u prezentaciji dela Mirka Šouca kod nas i u inostranstvu. Tekst

a v slovenčine. Dôkladne sme sa v tomto ročníku venovali aj osobnosti Tibora Andrašovana, ktorého 100. výročie narodenia sme si pripomenuli v roku 2017. Jeho nesmierne zaujímavá životná cesta ho na istú dobu zaviedla aj medzi vojvodinských Slovákov, vďaka čomu sme bohatší o rad hudobných nahrávok v Novosadskom rozhlase. Na skladateľskú osobnosť Jána Podhradského sme sa tentokrát upriamili aj vo svetle jeho autorstva hymny juhoslovanských Slovákov *Ó, Bože národov, stvoriteľu náš*. S veľkou radosťou v tomto zborníku publikujeme jej melódiu a text, ktorého autorom je Vladimír Podhradský, otec J. Podhradského. Viliama Figuša Bystrého predstavujeme vo svetle jeho pôsobenia v Padine na začiatku 20. storočia, ozrejmujeme tiež tvorbu autorov zo Selenče Jána Nosála a Juraja Súdiho, ako aj tvorbu etnomuzikológa Martina Kmeťa. Aj keď je známe, že slovenský skladateľ Mikuláš Schneider Trnavský šesť mesiacov pobudol v Bečkerek, dnešnom Zrenjanine, text o jeho tvorbe, respektíve pôsobení v našom prostredí, v tomto zborníku, žiaľ, nemáme. Veríme, že sa v budúcnosti dostaneme aj k bližšiemu ozrejmieniu týchto súvislostí a prispějeme tak k lepšiemu poznaniu slovenskej vojvodinskej hudobnej minulosti. Do zborníka zaraďujeme aj texty o zastúpení skladieb slovenských skladateľov v programe koncertov vážnej hudby Jamé nôty. Zborník trefne dopĺňame aj príspevkom emeritného univerzitného profesora Vladimíra Valenta, ktorý sa s priaznivcami a čitateľmi rozdelil o spomienky na skladateľskú činnosť J. Nosála, M. Kmeťa, M. Šouca a J. Súdiho.

Plne si uvedomujeme, že téma 13. konferencie ani zďaleka nebola uvedenými príspevkami vyčerpaná. Na druhej strane však každý text vnímame ako podstatný prínos k dokumentácii hudobného dedičstva a ako zdroj vedúci k zrodu ďalších tém a budúcich výskumov. V dobe, ktorá je rýchla a ktorá nás zaplavuje množstvom často i nadbytočných informácií, si musíme vytvoriť podmienky na takéto exkurzy do minulosti, začítať sa do dobovej tlače a historických prameňov a uvedomiť si, že často aj v omnoho zložitejších podmienkach naši predkovia dokázali udržať úroveň a kvalitu aj v oblasti hudobnej a tak

o Mirku Šoucu objavujeme na srpskom i na slovačkom jazyku.

Ove godine detaljno smo se posvetili i delu i radu Tibora Andrašovana povodom stogodišnjice rođenja ovog slovačkog kompozitora. Njegov neobično zanimljiv životni put ga je na određeno vreme doveo i u Jugoslaviju u slovačku zajednicu, zahvaljujući čemu smo bogatiji za niz snimaka u Novosadskom radiju. Pažnju smo posvetili i stvaralačkom radu Jana Podhradskog, autora prve himne jugoslovenskih Slovačka „O Bože naroda, stvoritelju naš“, koju je komponovao davne 1929. godine. Tekst ove himne koji je napisao njegov otac Vladimír Podhradski, ali i notni zapis, sa velikim oduševljenjem objavujemo upravo u našem zborniku.

Kompozitora Viliama Figuša Bistrog predstavljamo u svetlu njegovog delovanja u Padini na početku 20. veka; takođe smo se usredsredili i na stvaralaštvo autora iz Selenče Jana Nosala i Juraja Sudija, kao i etnomuzikologa Martina Kmeća. Iako je poznato da je u Bečkerek, današnjem Zrenjaninu, šest meseci boravio slovački kompozitor Mikuláš Schneider Trnavski, tekst o njegovom stvaralaštvu i delovanju u našoj sredini, nažalost, nismo uspeali da obezbedimo. Verujemo da će u nekim budućim izdanjima biti objavljen i rad o ovom značajnom periodu kako bismo se još bolje upoznali sa slovačkom vojvođanskom muzičkom prošlošću.

U zborniku su objavljeni i tekstovi vezani za zastupljenost slovačkih kompozitora u programima koncerata ozbiljne muzike „Prolećne note“ u Bačkom Petrovcu. Zbornik je obogaćen tekstom penzionisanog univerzitetskog profesora Vladimira Valenta, u kojem možemo pročitati njegova zapažanja i sećanja na stvaralačku delatnost J. Nosala, M. Kmeća, M. Šouca i J. Sudija.

Svesni smo činjenice da tema 13. konferencije nije iscrpljena, s druge strane svaki objavljeni tekst shvatamo kao dragoceni doprinos dokumentaciji muzičkog nasleđa, te kao izvor nastanka novih tema i budućih istraživačkih projekata. U vreme koje je brzo i koje nas neretko preplavi suvišnim informacijama moramo raditi na stvaranju uslova za ovakav vid osvrta

zveľaďovať existujúci hudobný život, ale aj kultivovať hudobné a estetické prejavy. Nie sme priekopníkmi, ale pokračovateľmi tejto tradície, a preto by konferencie a zborníky mali slúžiť aj na to, aby sme sa k tým skutočným hodnotám mohli vrátiť a vdýchnuť im nový život aj v dnešných časoch.

Milina Sklabinská

PRÍPRAVA PUBLIKÁCIÍ NA VYDANIE:

Nosným pilierom v knižnej produkcii ÚKVS je aj príprava zborníka prác *Cesta medzi tradičným a moderným*, ktorý je ozvenou osláv 150. výročia divadelnej činnosti vo Vojvodine. Kniha bude obsahovať príspevky z kolokvia v odbornej gescii Divadelného ústavu v Bratislave, ktorý sa uskutočnil pri príležitosti 150. výročia slovenského divadelníctva vo Vojvodine v roku 2016. Zborník mapuje nielen divadelnú, ale vo všeobecnosti aj kultúrnu históriu vojvodinských Slovákov, ich spoločenskú vyspelosť, zápas o emancipáciu, ale i začlenenie sa do širších kultúrnych a spoločenských súradníc. Zostavovateľkou zborníka je Vladislava Fekete. Túto poprednú publikáciu v tlačovej podobe očakávame v roku 2019.

Podnetné knižné dielo, ktoré ÚKVS v roku 2018 pripravil do tlače, je aj *Zbierka prác o umení Slovákov vo Vojvodine* autora Savu Stepanova. Zbierka obsahuje rad textov, ktoré možno vnímať ako malý prehľad najvýznamnejších štylových charakteristík, ktoré sa objavovali v priebehu 20. storočia v umení vojvodinských Slovákov. Ide o výber titulov, ktoré vznikali za posledných tridsať rokov a napísané sú ako kritické posudky na samostatné výstavy alebo ako úvodníky v katalógoch. Veríme, že kniha príspeje k afirmácii tvorby slovenských akademických maliarov vo Vojvodine, ktorá sa však dlho nachádzala v tieni slovenských insitných maliarov známych ešte zo šesťdesiatych a sedemdesiatych rokov minulého storočia.

PODPORA KNIŽNÝM VYDANIAM

Je hodné spomenúť, že ÚKVS v roku 2018 okrem vlastných vydaní v rámci svojich edícií podporil k vydaniu aj prvú zbierku básní Jaroslava Litavského-Didiho menom *Kroky rokov*, ktorú vydalo Slovenské vydavateľské centrum v Báčskom Petrovci s finančným príspevkom Výboru pre kultúru NRSNM a Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov.

Premiéra knihy sa konala v Starej Pazove vo štvrtok 19. júla 2018. Kniha vyšla mimo edície v roku 2018 v náklade 300 kusov a jej redaktorom je Martin Prebudila. Ilustrovaná je umeleckými fotografiami Miša Smišeka. Príležitostný program moderoval Martin Prebudila, ktorý prítomným predstavil všestranné pole pôsobnosti divadelníka, básnika, redaktora časopisu *Aurora* a milovníka kultúry vojvodinských Slovákov Jaroslava Litavského-Didiho. Verše zo zbierky predniesli Anna a Annamária Simonovićové a Aneta Lomenová.

na prošlost, posvetiti se istorijskim izvorima i staroj literaturi. Zahvaljujući tome možemo shvatiti da su davno, u mnogo složenijim prilikama naši preci umeli da održe nivo i kvalitet i u oblasti muzike, te da su na taj način oplemenjivali postojeći muzički život, ali i kultivisali muzičke i estetske izraze. Nismo pioniri već nastavljajući tradicije, a naše konferencije i zbornici upravo treba da nas podstaknu ka tome da stremimo stvarnim vrednostima i da im u današnje vreme udahnemo neki novi život.

Milina Sklabinski

PRIPREMA PUBLIKACIJA ZA IZDAVANJE

Značajno mesto u okviru izdavačke delatnosti ZKVS u 2018. godini zauzima priprema zbornika radova „Put između tradicionalnog i modernog“. Knjiga sadrži referate koji su napisani povodom obeležavanja 150. godišnjice pozorišne delatnosti Slovaka u Vojvodini, a prezentovani su na kolokvijumu koji je pod patronatom Pozorišnog instituta iz Bratislave održan 2016. godine. Zbornik pruža pregled ne samo pozorišne, već uopšte kulturne istorije vojvođanskih Slovaka, njihovog društvenog napretka, borbe za emancipaciju, kao i uključivanje u šire kulturne i društvene tokove. Urednik zbornika je Vladislava Fekete. Publikaciju u štampanoj formi očekujemo u 2019. godini.

Inspirativno knjižno izdanje koje je ZKVS u 2018. godini pripremio za štampu je i „Zbirka radova o umetnosti Slovaka u Vojvodini“ autora Save Stepanova. Zbirka obuhvata niz tekstova koje možemo posmatrati kao mali pregled najznačajnijih stilskih karakteristika koje su se pojavljivale tokom 20. veka u umetnosti vojvođanskih Slovaka. Knjiga predstavlja odabir naslova nastalih u poslednjih trideset godina koji su napisani kao recenzije samostalnih izložbi ili kao uvodni tekst za izložbene kataloge. Verujemo da će knjiga doprineti afirmaciji stvaralaštva slovačkih akademskih slikara u Vojvodini koje se dugo nalazilo u senci slovačkih slikara naive poznatih još iz šezdesetih i sedamdesetih godina prošlog veka.

PODRŠKA KNJIŽNOM IZDANJU

Važno je istaći da je ZKVS u 2018. godini pored izdanja u okviru svojih edicija podržao objavljivanje prve zbirke pesama Jaroslava Litavskog Đidiža pod nazivom „Kroky rokov/Koraci godina“, koju je objavio Slovački izdavački centar u Bačkom Petrovcu uz finansijsku podršku Odbora za kulturu NRSNM i Zavoda za kulturu vojvođanskih Slovaka.

Promocija knjige održana je u Staroj Pazovi, u četvrtak, 19. jula 2018. godine. Knjiga je objavljena van edicije u 2018. godini u tiražu od 300 komada, a ilustrovana je umetničkim fotografijama Miše Smišeka. Program povodom promocije zbirke pesama vodio je njen urednik Martin Prebuđila, koji je prisutnima predstavio široku skalu delatnosti pozorišnog umetnika, pesnika, urednika časopisa „Aurora“, autora i ljubitelja kulture vojvođanskih Slovaka, Jaroslava Litavskog Đidiža. Stihove iz zbirke čitale su Ana i Anamarija Simonović i Aneta Lomen.

XIV. MUZIKOLOGICKÁ KONFERENCIA V ZNAMENÍ ŽIVOTA A DIELA JURAJA FERÍKA ST. A JURAJA FERÍKA ML.

Stretnutia hudobných odborníkov zastrešené muzikologickou konferenciou *Slovenská hudba vo Vojvodine* sa dostali do svojho 14. ročníka. Účastníci 14. muzikologickej konferencie si posvietili na život a dielo Juraja Feríka st. a Juraja Feríka ml. v kontexte ich prínosu do hudobného života vojvodinských Slovákov.

Pôvodne stanovená téma 110 rokov od narodenia Juraja Feríka st. sa však odchodom Juraja Feríka ml. zmenila. Vzdali sme hold obom osobnostiam, dokumentovali sme a analyzovali ich zberateľskú, interpretačnú, upravovateľskú, pedagogickú, respektíve publikačnú a dirigentskú činnosť a prízvukovali ich odkazy pre budúcnosť nášho menšinového hudobného života. Faktom je, že sme prišli o ďalšiu stálicu hudby vojvodinských Slovákov a skutočnosť, že nám bude chýbať, potvrdila aj 14. muzikologická konferencia, ktorej sa pravidelne Juraj Ferík ml. zúčastňoval.

Keďže dátum konferencie kolidoval s 53. ročníkom Stretnutia v pivnickom poli, organizátori sa dodatočne rozhodli konferenciu v roku 2018 presťahovať do Pivnice. Naším hosťiteľom bol SKUS Pivnica a tak sa na samom začiatku prítomným prihovoril Valentin Michal Grňa, predseda spolku a vedúci festivalového orchestra. Predsedníčka Hudobnej komisie Výboru pre kultúru NRSNM Anna Medvedová privítala hostí konferencie, osobitne podpredsedu Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Petra Procháčku a rodinu Juraja Feríka ml. – jeho dcéru Annu, vnúcatá Viktora a Emu, zaťa a manželku Zuzanu, tiež všetkých prítomných. NRSNM sa v realizácii konferencie pričínila príspevkom na tlač Zborníka konferencie. Všetky ďalšie prostriedky späť s publikáciou zborníka, príchodom hostí a tiež vypracovaním odborných článkov poskytol Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov. Jeho riaditeľka Anna Chrtánová-Leskovac podporila úsilie zorganizovať konferenciu a zdôraznila, že pokiaľ to bude môcť ovplyvniť, konferencia bude mať priazeň ÚKVS aj v budúcich rokoch. Konferenciu moderovala jej zakladateľka a koordinátorka Milina Sklabinská, ktorá v úvodnom texte zrekapitulovala účasť Juraja Feríka na konferenciách takto: „Jednou zo stálic týchto našich podujatí bol aj Juraj Ferík

14. MUZIKOLOŠKA KONFERENCIJA JE BILA POSVEČENA ŽIVOTU I DELU JURAJA FERIK A ST. I JURAJA FERIK A ML.

Susret muzičkih stručnjaka u vidu Muzikološke konferencije na temu „Slovačka muzika u Vojvodini“ održan je po 14. put. Prvobitno definisana tema posvećena 110. godišnjici rođenja Juraja Ferika st. izmenjena je odlaskom Juraja Ferika ml. na večni počinak. Ovogodišnjom konferencijom odali smo počast obojici, dokumentovali smo i analizirali njihov rad kao kolekcionara, interpretatora, muzičkih aranžera, pedagoga, publicista i dirigentata, sa akcentom na njihovu poruku za budućnost našeg manjinskog muzičkog života. Činjenica je da smo ostali bez još jedne značajne ličnosti muzičkog života vojvođanskih Slovaka, a to koliko će nam nedostajati potvrđuje i 14. Muzikološka konferencija, na kojoj je Juraj Ferik ml. redovno učestvovala.

Pošto se datum konferencije poklopio sa 53. Festivalom „Susret u pivničkom polju“, organizatori su naknadno odlučili da ovogodišnju konferenciju organizuju u Pivnicama. Domaćin konferencije bilo je SKUD „Pivnice“, a na samom početku sve prisutne učesnike i goste pozdravio je Valentin Mihal Grnja, predsednik društva i rukovodilac orkestra festivala. Predsednica Komisije za muzičku delatnost Odbora za kulturu NRSNM Ana Medved st. poželela je dobrodošlicu svim gostima, a posebno potpredsedniku Kancelarije za Slovake u dijaspori Petru Prohacki i porodici Juraja Ferika ml: njegovoj ćerki Ani, unučićima Viktoru i Emi, zetu, i supruzi Zuzani. NRSNM je pri realizaciji konferencije finansijski podržao štampu zbornika radova sa prethodne konferencije. Sva ostala sredstva utrošena za realizaciju knjižnog izdanja i celokupne realizacije konferencije obezbedio je Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka. Direktorica zavoda Ana Hrtan-Leskovac podržala je ovu inicijativu istakavši da dokle god bude moguće, konferencija će imati podršku ZKVS i ubuduće.

Konferenciju je vodila osnivač i koordinatorka konferencije Milina Sklabinski, koja se u svom uvodnom govoru prisetila učešća Juraja Ferika ml. na konferencijama sledećim rečima: „Jedna od zvezda ovih naših manifestacija bio je i Juraj Ferik ml. O tome svedoči njegovo učešće na dvanaest konferencija. Juraj Ferik ml. je našoj manifestaciji doprinosa dragocenim savetima

ml. Svedčí o tom jeho aktívna účasť na 12 ročníkoch konferencie. Pán Juraj Ferik ml. prispieval nášmu podujatiu cennými radami a veľmi jasnými a presnými názormi na hudobný život tunajších Slovákov. Trvalou pamiatkou na túto jeho činnosť budú aj autorské texty zverejnené v jednotlivých ročníkoch... Jediný ročník muzikologickej konferencie, v ktorom sa odmlčal, bol 10. ročník, ktorý sa konal v roku 2014 a to zo zdravotných dôvodov. Od aktuálneho 14. ročníka muzikologickej konferencie si však budeme na nášho cteného a váženého kolegu iba spomínať a ja verím, že tak ako dnes tu odzneli a odznejú jeho mnohé názory na našu hudobnú teóriu a prax, tak aj v budúcich ročníkoch budeme častejšie siahať po jeho odkazoch, pridzrievať sa ich a tak si navždy zachovávať spomienku na dielo a život Juraja Ferika ml.“

Na dôvažok zazneli dva vstupy Viktora Ivanoviča, ktorý zapieval tri slovenské ľudové piesne, ktoré obľuboval jeho dedo Juraj Ferik ml. Za sprievodu Ondreja Maglovského vyzneli hudobné vstupy Viktora Ivanoviča veľmi dojímavé a emotívne, čo istým spôsobom nastavilo aj celkový priebeh konferencie. O živote a o pôsobení Juraja Ferika st. v kontexte slovenskej hudby vo Vojvodine hovorila Anna Medvedová, profesorka hudobnej kultúry a riaditeľka Gymnázia Jána Kollára v Báčskom Petrovci. Napriek tomu, že bol mimoriadne hudobne činný, zdrojov nie je veľa a tak je potrebné siahnuť po zápisniciach škôl, v ktorých pôsobil, respektíve po súkromných archívoch. Dôkladne sme si však posvietili na jeho činnosť z aspektu zberateľského, následne upravovateľského a tiež pedagogického. Pokiaľ ide o aspekt zberateľský, obraz o ňom sme získali aj analýzou piesňového repertoára Starej Pazovy v zápisoch Juraja Ferika st. a to na príklade piesňovej zbierky *Ľudové piesne Slovákov vo Vojvodine*, ktorú vydal Juraj Ferik ml. Analýzu vypracovala Staropazovčanka Mgr. art. Kristina Lomen, PhD., ktorá pôsobí v Ústave hudobnej vedy Slovenskej akadémie vied. Pokiaľ ide o aspekt upravovateľský, analyzovali sme jeho partitúry hry na organ, ktoré vypracoval pre adeptov kantorsko-levitskeho kurzu koncom 60. a začiatkom 70. rokov minulého storočia. Takúto analýzu vypracoval organista MgA. Janko Siroma, PhD. v príspevku *Prínos Juraja Ferika st. a Juraja Fríka ml. do hudob-*

i veoma jasnim i preciznim pogledima na muzički život ovdašnjih Slovaka. Kao trajno svedočanstvo ove njegove aktivnosti ostaće njegovi autorski tekstovi objavljeni u pojedinim brojevima zbornika. Ferik nije učestvovao samo na 10. Muzikološkoj konferenciji i to iz zdravstvenih razloga. Međutim, nakon 14. Muzikološke konferencije samo ćemo se sećati našeg cenjenog i uvažavanog kolege, a ja verujem, kao što su se danas mogla čuti mnoga njegova promišljanja vezana za našu muzičku teoriju i praksu, da ćemo i na budućim konferencijama često posezati za njegovim porukama i tako zauvek čuvati uspomenu na život i delo Juraja Ferika ml.“

Nakon toga je Viktor Ivanovič otpevao tri slovačke narodne pesme koje je voleo njegov deda Juraj Ferik ml. Muzički nastupi Viktora Ivanoviča uz pratnju Ondreja Maglovskog delovali su veoma dirljivo i emotivno, što je na neki način dalo ton celoj konferenciji. O životu i delovanju Juraja Ferika st. u kontekstu slovačke muzike u Vojvodini govorila je Ana Medved, profesorka muzičke kulture i direktorka Gimnazije „Jan Kolar“ u Bačkom Petrovcu. Iako je Juraj Ferik ml. bio izuzetno muzički aktivan, nije sačuvano mnogo dokumenata o tome, tako da je potrebno posezati za zapisnicima škola u kojima je delovao, kao i za privatnim arhivima. Temeljno smo se posvetili njegovoj aktivnosti u oblasti sakupljanja i obrade muzičkog materijala, kao i njegovoj pedagoškoj delatnosti. Kada je reč o njegovoj sakupljačkoj delatnosti, sliku o njemu smo mogli da stvorimo na osnovu analize repertoara pesama iz Stare Pazove u zapisima Juraja Ferika st. i to na primeru zbirke pesama „Narodne pesme Slovaka u Vojvodini“ koju je objavio Juraj Ferik ml. Analizu je uradila Staropazovčanka Mgr. art. Kristina Lomen, PhD, koja radi u Zavodu muzikologije Slovačke akademije nauka. U pogledu obrada analizirali smo njegove partiture komada za orgulje koje je pripremio za kantorsko-levitski kurs krajem šezdesetih i početkom sedamdesetih godina prošlog veka. Analizu je izvršio orguljaš MgA. Janko Siroma, PhD, u referatu „Doprinos Juraja Ferika st. i Juraja Ferika ml. muzičkom životu Evangelističke a.v. crkve na Donjoj zemlji“. Usledila je analiza pedagoškog delovanja koju je pripremila profesorka muzičke kulture Marjena Stanković-Krivak u referatu „Juraj Ferik st. kao autor udžbeni-

ného života Evanjelickej a. v. cirkvi na Dolnej zemi. Nasledovala analýza pedagogických výstupov, ktoré spracovala profesorka hudobnej kultúry Mariena Stankovičová-Kriváková v príspevku na tému *Juraj Ferík st. ako autor učebníc hudobnej kultúry.* Ďalšie príspevky sa už vzťahovali na činnosť Juraja Ferika ml. Katarína Mosnáková-Baglašová sa do priebehu konferencie zapojila cez internet zo Slovenska s témou *Prínos Juraja Ferika ml. do hudobného života dolnozemsých Slovákov.* V prezentácii použila bohatý archív fotografií, ktoré si ústav zadovážil pri príprave programu k jeho osemdesiatke. Na dôvažok oslovila spolupracovníkov J. Ferika, aby sa zmienili o spolupráci s ním. Nasledoval príspevok Mgr. Anny Medvedovej ml. na tému *Prínos Juraja Ferika ml. k popularizácii a metodike výučby prejavov tradičnej hudobnej kultúry Slovákov vo Vojvodine.* Osobitne sa zamerala na pokračovateľa Ferikovskej tradície, mladého Viktora Ivanoviča a jeho účasť na hudobných festivaloch a podujatiach v speve a v hre na tamburicu. Vďaka zvukovému príspevku, ktorý vypracovala Tatiana Jašková, pracovníčka Novosadského rozhlasu, na tému *Tvorba Juraja Ferika ml. v Novosadskom rozhlase* sme si pripomenuli jeho najznámejšie melódie a úpravy slovenských ľudových piesní. Príspevok Mgr. art. Miliny Sklabinskej PhD. o pôsobení Juraja Ferika ml. v Komisii pre hudobnú činnosť VPK NRSNM nám sprítomnil jeho výroky a iniciatívy, ktorými sa snažil v dobrom ovplyvňovať kvalitatívnu úroveň hudobného života. PaedDr. Juraj Súdi PhD. si v príspevku *Dlhoročná spolupráca s Jurajom Ferikom ml.* zaspomínal na vlastné zážitky a skúsenosti, ktoré podstatne ovplyvnili jeho zborovú, dirigentskú a pedagogickú činnosť. Na záver svoj príspevok predniesla aj Katarína Melegová-Melichová, ktorá vyjadřila záujem predstaviť činnosť Anny Medvedovej pri príležitosti jej životného jubilea pod názvom *K 60-tke Anny Medvedovej.* Účastníci konferencie sa zhodli, že podajú návrh Obci Báčsky Petrovec, aby jedna z ulíc niesla meno Juraja Ferika. Diskutovalo sa však aj o potrebe zorganizovať kantorské kurzy a uvažovať aj o vydaní zberky autorských piesní Juraja Ferika st. Všetci účastníci dostali exemplár najnovšieho zborníka prác z 13. muzikologickej konferencie, ktorý bol venovaný činnosti slovenských skladateľov pôsobiacich medzi vojvodinskými Slovákami.

Milina Sklabinská

ka muzičke kulture". Ostali prilozi su se već odnosili na delatnost Juraja Ferika ml. Katarina Mosnak-Bagljaš se uključila u konferenciju iz Slovačke putem interneta sa temom „Doprinos Juraja Ferika ml. muzičkom životu Slovaka na Donjoj zemlji“. U svojoj prezentaciji koristila je bogat arhiv fotografija koje je Zavod nabavio prilikom pripremanja proslave njegovog osamdesetog rođendana. Ujedno je zamolila saradnike Juraja Ferika ml. da iznesu svoja iskustva iz saradnje sa njim. Usledio je referat Mgr. Ane Medveđ ml. sa temom „Doprinos Juraja Ferika ml. popularizaciji i metodici nastave oblika tradicionalne muzičke kulture Slovaka u Vojvodini“. Posebnu pažnju je posvetila nasledniku ferikovske tradicije, mladom Viktoru Ivanoviču i njegovom učešću kao pevača i izvođača na tamburici na raznim festivalima i manifestacijama. Zahvaljujući tonskom prilogu „Stvaralaštvo Juraja Ferika ml. u Novosadskom radiju“, koji je pripremila Tatjana Jaško iz Novosadskog radija, imali smo priliku da se podsetimo njegovih najpoznatijih melodija i adaptacija slovačkih narodnih pesama. Referat Mgr. art. Miline Sklabinski PhD. o delovanju Juraja Ferika ml. u Komisiji za muzičku delatnost Odbora za kulturu NSSNM, upoznao nas je sa njegovim idejama i inicijativama kojima je želeo da podigne kvalitativan nivo muzičkog života. PaedDr Juraj Sudi PhD. se u svom prilogu „Dugogodišnja saradnja sa Jurajom Ferikom“ prisetio vlastitih iskustava i doživljaja koji su umnogome uticali na njegovu horsku, dirigentsku i pedagošku delatnost. Naposljetku je Katarina Meleg-Melih pročitala i svoj referat posvećen 60. rođendanu Ane Medveđ. Učesnici konferencije su se složili da će uputiti zahtev Opštini Bački Petrovac da jedna od ulica nosi ime Juraj Ferik. Diskutovalo se i o potrebi organizovanja kantorskih kurseva, a razmatrana je i mogućnost da se objavi zbirka autorskih pesama Juraja Ferika st. Svi učesnici konferencije dobili su primerak najnovijeg zbornika radova sa 13. Muzikološke konferencije, koja je bila posvećena delatnosti slovačkih kompozitora među vojvođanskim Slovacima.

Milina Sklabinski

ÚVOD DO ETNOLOGICKEJ KONFERENCIE – FOLKLÓRNA DEBATA

V peknom a príjemnom ovzduší na salaši Katai v Malom Idoši sa v sobotu 1. septembra 2018 uskutočnila úvodná časť Etnologickej konferencie s podnázvom Folklórna debata.

Toto podujatie sa konalo v organizácii Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov. Prítomní boli všetci účastníci choreografického seminára, ktorý tam práve prebiehal v organizácii NRSNM, ako aj ostatní predstavitelia kultúrno-umeleckých spolkov. Debatu viedol etnológ Marijan Pavlov. Už niekoľko rokov existuje snaha a záujem ľudí, ktorí sa venujú folklórnej činnosti, aby sa navzájom stretli a podelili sa o svoje skúsenosti, poznatky a otvorene sa porozprávali o problémoch a prekážkach v súčasnej ochotníckej tvorbe. V minulosti sa vedúci folklórnych súborov stretávali a navzájom si vymieňali názory v rámci porady Organizačno-správnej rady Folklórneho festivalu Tancuj, tancuj... V súčasnosti sa tieto stretnutia nekonajú, vzniklo tu akési vákuum a zjavila sa potreba organizovať udalosť podobného typu. Na podnet viacerých vedúcich súborov, ako aj odborníkov či porotcov folklórnych festivalov, M. Pavlov prevzal iniciatívu a začal sa zaoberať touto záležitosťou.

Návrh na založenie stálej Etnologickej konferencie bol podporený a schválený riaditeľkou ÚKVS Annou Chrtanovou-Leskovac. Po prieskume mienky odborníkov a analýze súčasnej situácie sa rozhodlo, aby sa v roku 2018 urobilo začiatkové, úvodné stretnutie, na ktorom budú prítomní zatiaľ iba domáci záujemcovia, či prednášatelia, teda zo Srbska. Cieľom bolo vytvoriť reálny obraz o súčasnom stave tzv. folklórneho hnutia

UVOD U ETNOLOŠKU KONFERENCIJU – FOLKLORNA DEBATA

U lepoj i prijatnoj atmosferi salaša Katai u Malom Idošu je u subotu, 1. septembra 2018. godine održan uvodni deo Etnološke konferencije pod nazivom „Folklorna debata“.

Ova manifestacija je održana u organizaciji Zavoda za kulturu vojvođanskih Slovaka. Prisutni su bili svi učesnici seminara za koreografe, koji je upravo u to vreme organizovao Nacionalni savet slovačke nacionalne manjine, kao i drugi predstavnici folklornih amaterskih društava. Diskusiju je vodio etnolog Marijan Pavlov. Već nekoliko godina se ulažu napori, a postoji i zainteresovanost ljudi koji se bave folklorom da se sretnu i podele svoja iskustva, znanja, kao i da otvoreno porazgovaraju o problemima i preprekama u današnjem amaterskom radu. Ranije su se rukovodioci folklornih ansambala susretali i razmenjivali mišljenja prilikom sastanka Organizacionog odbora Folklornog festivala „Tancuj, tancuj...“. Danas nema takvih susreta, te je stoga i nastao vakuum, a postavljeno je i pitanje formiranja ili organizovanja manifestacije sličnog tipa. Zahvaljujući nekolicini rukovodilaca ansambala, M. Pavlov je preuzeo inicijativu i počeo da se bavi ovim pitanjem.

Predlog za osnivanje stalne etnološke konferencije je podržala i odobrila direktorka ZKVS Ana Hrtan-Leskovac. Nakon izvršene ankete stručnjaka i analize trenutne situacije odlučeno je da se 2018. godine organizuje inicijalni susret na kojem će biti prisutni samo domaći kandidati i predavači. Cilj je bio da se stvori realna slika trenutnog stanja tzv. Folklornog pokreta u Vojvodini i da se u otvorenoj diskusiji razgovara o unapred

vo Vojvodine, respektive v Srbsku, aby sa na základe otvorenej debaty diskutovalo na vopred stanovené témy, ale hlavne na témy zadané priamo na stretnutí.

V úvode podujatia sa hovorilo o metodológii a typoch výskumu ľudového tanca, piesní a ľudového odevu. Dôraz sa kládol na mladých choreografov, ktorým je potrebné predložiť teoretické vedomosti pre budúcu prácu s folklórnymi prvkami. Počas prednášky bolo dovolené, dokonca vítané prerušovanie s komentovaním a otázkami všetkých zúčastnených. Takýmto konštruktívnym spôsobom sa okrem plánovaného dejového sledu priebežne odpovedalo na otázky a riešili prípadné nedorozumenia.

Pri debate v oblasti tanca sa venovala pozornosť miestam a inštitúciám, ktoré predstavujú hlavné zdroje informácií pri výskume. Takými sú: Múzeum vojvodinských Slovákov, Múzeum Vojvodiny, Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov, Archív Vojvodine, Etnologické múzeum, Slovenská akadémia vied, Knižnica Maticy srbskej a podobné inštitúcie. Počas celej debaty sa kládol dôraz na vývoj tanečného scénického folklóru, ktorý je u nás pozastavený v 80. rokoch minulého storočia. Sledujúc srbské a slovenské, ale aj európske trendy, aktuálna je snaha návratu k pôvodnému tancu s minimálnou štylizáciou. Toto si predovšetkým vyžaduje dôkladnú prípravu, výskum a spracovanie pôvodného materiálu, následné osvojenie a navčenie si materiálu a až potom prezentáciu a zdokonaľovanie.

Znovuobjavenie textov z 50. rokov 20. storočia o našich pôvodných tancoch (Milica Ilijin: Slovenské ľudové tance vo Vojvodine, 1953), dalo priestor a poznatky na ujasnenie jednotlivých tancov. Najmä pri čardášoch je opísaný veľký počet variácií, priestor pre cifrovanie a individuálny tanečný prejav, ktorý sa u nás doteraz nepoužíval. Debatovalo sa aj o prezentovaní doposiaľ „zakázaných“ tancov, ako sú napríklad valčík, slow-fox, tango, step, či srbské kolo... Tieto tance sa aktívne tancujú u nás vyše 50 rokov a všetci sa zhodli, že jednoznačne predstavujú časť našej kultúry a tradície. Týmto bol daný súhlas na ich používanie a zaradenie do našich tradičných a pôvodných tancov.

V rozhovore o ľudovom odevu pozornosť bola zameraná hlavne na časový nesúlad v mužskom a ženskom kroji, ktorý sa u väčšiny súborov zjavuje. Ženské kroje sú príliš krátke a datujú z obdobia po druhej svetovej vojne. K tomuto variantu by mužský odev mal byť civilný (štofové nohavice, topánky alebo papuče, sako, civilná košeľa, prípadne biela s vyšívaným predkom a *kalap*, či baretka). Zaužívané mužské kroje, ktoré súbory používajú na scéne, sú nekompletné a patria do obdobia z konca 19. storočia, najneskôr do konca prvej svetovej vojny. V tomto variante by mali byť zaradené aj doplnky, ktoré v tom období patrili k odevu, napríklad pri letnom odevu štvor- alebo šesťpolové gate, biela košeľa, červená alebo čierna šatka okolo krku, *pršniak* (vesta) so špeciálnymi gombíkmi – *guligášami* a čierna, prípadne tmavoľalová mužská zástera (*keteňa*). Odporúčame, aby sa ľudia opierali o dobové fotografie alebo aby sa poradili s odborníkmi.

Pri téme výskumu ľudových piesní boli znovu zdôraznené miesta, ktoré predstavujú zdroj našich pôvodných, tradičných piesní. Konkrétnymi príkladmi boli ukážky z Databázy ÚKVS, kde sa nachádza edícia slovenských ľudových piesní z Vojvodiny. Tento bohatý fond ústavu poskytl Jarmila Cinkotská, bývalá redaktorka Rádia Nový Sad. Sú to digitalizované nahrávky z rôznych vojvodinských prostredí, prevažne pôvodné lokálne ľudové piesne a rozhovory s rôznymi osobnosťami a interpretmi. Je tam približne 400 piesní a 60 rozhovorov o priadkach, zvykoch, hudbe a pod. Piesne sú pomerne z Bäcky, Banátu a Srijemu. Pri niektorých nahrávkach boli uvedené i mená interpretov, niekde iba iniciály a niektorí speváci zostali anonymní. Tak sa účastníci spoločne snažili spoznať niekoho známeho, ako boli napríklad zo Stare Pazovy Marka Lakatošová, Lenhart,

utvrdením temama, ali prevashodno o temama koje su postavljene na sastanku.

Na počátku manifestacije raspravljalo se o metodologiji i tipovima istraživanja narodne igre, pesama i narodne odeće. Pažnja je usmerena na mlade koreografe kojima je neophodno teoretsko znanje za buduće bavljenje folklornim elementima. Tokom predavanja je bilo dozvoljeno, pa čak i zahtevano da se izlaganje prekida komentarima i pitanjima svih učesnika. Na tako konstruktivan način je pored planiranog sadržaja odgovarano i na pitanja, a rešavane su i eventualne nejasnoće.

U diskusiji o narodnim igrama pažnja je fokusirana na lokacije i institucije koje su glavni izvor informacija u istraživanju. To su Muzej vojvođanskih Slovaka, Muzej Vojvodine, Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka, Arhiv Vojvodine, Etnološki muzej, Slovačka akademija nauka, Biblioteka Maticy srpske i slične institucije. Tokom debate akcenat je stavljan na razvoj scenskih folklornih igara koji je kod nas zaustavljen osamdesetih godina prošlog veka. Prateći srpske, slovačke i evropske trendove aktuelan je pokušaj povratka originalnoj igri uz minimum stilizacije. Ovo iziskuje temeljnu pripremu, istraživanje i obradu originalnog materijala, zatim upoznavanje sa materijalom i njegovo uvežbavanje, a tek naknadno i njegovu prezentaciju i usavršavanje.

Ponovno otkrivanje tekstova iz pedesetih godina dvadesetog veka o našim izvornim igrama (Milica Ilijin: Slovenské ľudové tance vo Vojvodine, 1953) pružilo je prostor i informacije za razjašnjenje pojedinih igara. Naročito je kod čardaša opisan veliki broj varijacija, prostor za ukrasne figure i individualni plesni izraz koji se kod nas dosad nije koristio. Raspravljalo se i o predstavljanju do sada „zabranjenih“ igara kao što su valcer, slov-foks, tango, step ili srpsko kolo... Ovi plesovi se kod nas aktivnu plešu već pedeset godina i svi su se složili da oni jasno predstavljaju deo naše kulture i tradicije. Ovim je data saglasnost da se koriste i uvrste među naše tradicionalne i izvorne igre.

U razgovoru u oblasti narodne odeće pažnja je, uglavnom, posvećena vremenskom neskladu u muškoj i ženskoj nošnji koji postoji u većini ansambala. Ženske nošnje su dosta kratke i potiču iz perioda nakon Drugog svetskog rata. U ovoj varijanti bi muška odeća trebalo da bude građanska (pantalone od štofa, cipele ili papuče, sako, građanska košulja, eventualno bela sa izvezenim prednjim delom i šešikom ili beretkom). Muške nošnje koje ansamblu najčešće koriste na sceni su nepotpune i pripadaju periodu s kraja 19. veka, najkasnije do kraja Prvog svetskog rata. U ovoj varijanti bi trebalo da se koriste i dodaci koji su u to vreme bili deo odeće, na primer kod letnje odeće – gaće od „četiri pole“ ili „šest pola“, bela košulja, crvena ili crna marama oko vrata, „pršnjak“ (prsluk) sa specijalnom dugmadi zvanom „guligaš“ i crna, eventualno tamnoljubičasta muška kecelja – „ketenja“. Preporučujemo da se ljudi oslanjaju na fotografije iz tog perioda ili da se savetuju sa stručnjacima.

U temi o proučavanju narodnih pesama ponovo su naglašena mesta koja predstavljaju izvor naših autentičnih, tradicionalnih pesama. Kao primer su poslužile pesme iz baze podataka ZKVS u okviru koje se arhiviraju slovačke narodne pesme iz Vojvodine. Ovaj bogati fond zavodu je nabavila Jarmila Cinkotski, bivša urednica Radija Novi Sad. To su digitalizovani snimci iz raznih vojvođanskih sredina, pretežno izvorne lokalne narodne pesme i razgovori sa raznim ličnostima i interpretatorima. U arhivu se nalazi oko 400 pesama i 60 razgovora o prelima, običajima, muzici i sl. Pesme su srazmerno iz Bačke, Banata i Srema. U pojedinim snimcima zabeleženo je i ime interpretatora, u izvesnim slučajevima samo inicijali, a neki pevači su ostali nepoznati. Učesnici seminara su zajednički pokušali da prepoznaju interpretatore kao što su na primer iz Stare Pazove Marka Lakatoš, Lenhart, Šagova, Juraj Ondrik, Zuzana Slančik, Zuzana Varecova, iz Slankamenskih Vinograda Pavel Lazar, iz

Šagová, Juraj Ondřík, Zuzana Slančíková, Zuzana Varecová, z Brehov Pavel Lazár, z Pivnice Bělová a Beden, z Kovačice Ďuriš a Ďarmotský, z Hložian Bádonská a Dobrocká, z Petrovca Drieňovská, Fabianová, Ušiaková a Dudášová. Ondrej Maglovský, jeden z našich hudobných odborníkov, ktorý bol tiež prítomný, poznamenal, že ide o významnú a pozoruhodnú zbierku, ktorú treba jednoznačne využívať.

Hovorilo sa i o vplyve migrácií a odchode našich ľudí do zahraničia. Tu sa na konkrétnych príkladoch poukázalo na možnosť tvorenia choreografií s menším počtom tanečných párov a v rôznej vekovej kategórii. Ťažká a vždy aktuálna téma je rozvoj tanečného a hudobného folklóru, zmena štýlu tancovania a hrania, návrat k pôvodným formám... Ďalej rozhovory viedli k prezentácii vojvodinských súborov v zahraničí, účasti na Krajanskej nedeli v Detve, plánovaniu a tvorbe choreografií podľa vopred zadaných tém...

Osobitnú pozornosť si vyžiadal Folklórny festival Tancuj, tancuj... Tu sa všetci jednoznačne zhodli, že kvalita zvuku je v posledných rokoch katastrofálna a že je nutné to vyriešiť. Dlhodobý problém je hodnotenie súborov, pričom návrhy sú v smere zjednotenia vyhodnotenia so Srbskom a Európou, čiže podľa bodov a pásiem. Toto si vyžaduje osobitnú komisiu a analýzu. Spevácke skupiny, respektíve jednohlasný spev, ako náš typický, bol tiež spochybnený a vyjadrená je potreba zmeny koncepcie a organizácie festivalu, kvôli zvýšeniu kvality a atraktivity programu.

Väčšina zúčastnených ohodnotila úvod do Etnologickej konferencie a Folklórnu debatu ako vec, ktorá tu chýbala a predstavuje dobrý prieseň a základ na udanie ďalšieho smeru v našom folklórnem svete. Prvý ročník Etnologickej konferencie sa bude konať v roku 2019.

Prítomní sa rozlúčili s odkazom: Používajme naše pôvodné prvky, aby sme, kdekoľvek budeme, nestratili svoju identitu.

Marijan Pavlov

Pivnica Belova i Beden, iz Kovačice Ďuriš i Ďarmotski, iz Gložana Bađonska i Dobrocka, iz Petrovca Drjenjovska, Fabjanova, Ušnjakova i Dudašova. Jedan od naših muzičkih stručnjaka koji je takođe prisustvovao konferenciji, Ondrej Maglovski, istakao je da se radi o značajnoj i dragocenoj zbirci koju treba koristiti.

Razgovaralo se i o migraciji i odlasku naših ljudi u inostranstvo. Zbog toga se na konkretnim primerima govorilo i o mogućnosti stvaranja koreografija sa manjim brojem plesnih parova i različitih uzrasta. Tema diskusije je bilo i teško i uvek aktuelno pitanje razvoja plesnog i muzičkog folklora, promene stila igre i sviranja, povratak izvornim formama.... Razgovor se dotakao i prezentacije vojvođanskih ansambala u inostranstvu, učešću na Folklornom festivalu „Krajanska nedelja“ u Đetvi, planiranja i stvaranja koreografija prema unapred zadatim temama...

Pažnja je bila posvećena i Folklornom festivalu „Tancuj, tancuj...“ U ovom slučaju su se svi složili da je kvalitet zvuka poslednjih godina katastrofalan i da je neophodno da se to reši. Dugogodišnji problem predstavlja i vrednovanje ansambala, a predlagano je da se izjednači Srbija i Evropa, u odnosu na bodove i zone. Međutim, ovo iziskuje formiranje posebne komisije i posebnu analizu. Pevačke grupe ili kod nas karakteristično jednoglasno pevanje takođe su dovedeni u pitanje, a izražena je i potreba za promenom koncepcije i organizacije festivala radi poboljšanja kvaliteta i atraktivnosti programa.

Većina učesnika je uvod u Etnološku konferenciju i Folklornu diskusiju ocenila kao nešto što je nedostajalo, te da predstavlja dobar osnov za buduću pravac našeg folklornog sveta. Prvo godišnje Etnološke konferencije će se održati 2019. godine.

Učesnici su se razišli uz poruku: Koristimo naše izvorne elemente da ne bismo, gde god se nalazili, izgubili svoj identitet.

Marijan Pavlov

ÚKVS ABSOLVOVAL VIII. KOLO FOTOKONKURZU NA TÉMU PASTIERSKA KULTÚRA SLOVÁKOV VO VOJVODINE

Fotokonkurz je pravilný súbeh o najstaršiu a najvýstižnejšiu fotografiu z minulosti našich predkov. Túto činnosť ústav zaraďuje do svojej Rozvojovo-výskumnej jednotky od roku 2009. Fotokonkurz má za cieľ podporovať slovenských zberateľov ľudového umenia a umožniť im zviditeľňovať sa, ale aj podnietiť záujem verejnosti o slovenskú vojvodinskú kultúru a popularizovať obsahy slovenských kultúrnych programov.

Zbieranie a dokumentovanie fotozáberov, ktoré zobrazujú tradičnú kultúru, ustálený život, ale aj inovácie Slovákov v Srbsku pomáha aj jednotke pre dokumentáciu Ústavu pre kultúru, ktorá zozbieraný materiál uschováva v databáze ako dôkazy o slovenskej kultúre a o životoch ľudí na týchto priestoroch.

ZKVS JE ORGANIZOVAO VIII KOLO FOTO-KONKURSA NA TEMU „PASTIERSKA KULTURA SLOVAKA U VOJVODINI“

Foto-konkurs je tradicionalni konkurs za najstariju i najautentičniju fotografiju iz prošlosti naših predaka. Ova manifestacija se organizuje u okviru Razvojno-istraživačke jedinice od 2009. godine sa ciljem da podrži slovačke kolekcionare narodne umetnosti i da im omogući da se predstave, ali i da probudi interesovanje javnosti za slovačku vojvođansku kulturu popularišući sadržaje slovačkih kulturnih programa.

Sakupljanje i dokumentovanje fotografija koje prikazuju tradicionalnu kulturu, svakodnevni život, ali i inovacije Slovaka u Srbiji, doprinosi i jedinici dokumentacije Zavoda za kulturu koja sakupljeni materijal čuva u bazi podataka o slovačkoj kulturi i životima ljudi na ovim prostorima.

Pastierska kultúra Slovákov vo Vojvodine

Pastierska kultúra Slovákov vo Vojvodine

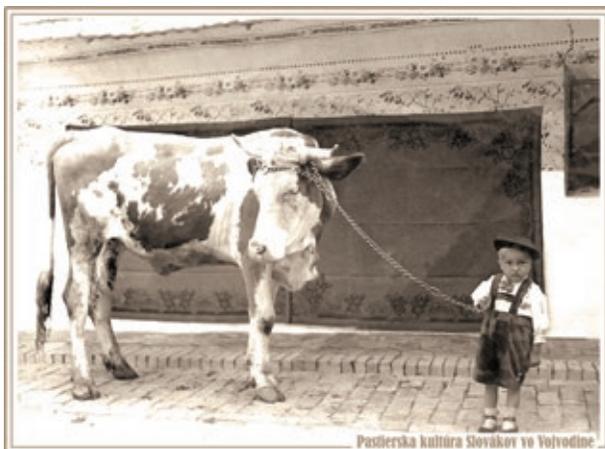
Pastierska kultúra Slovákov vo Vojvodine

Pastierska kultúra Slovákov vo Vojvodine

Pastierska kultúra Slovákov vo Vojvodine

Pastierska kultúra Slovákov vo Vojvodine

Foto-konkurzy sú tematické a doteraz sa niesli v znamení niekoľkých tém. Prvé dva ročníky boli fotokonkurzy o najkreatívnejší fotozáber slovenskej vojvodinskej kultúry, ďalej staré fotografie znázorňujúce mladomanželov, fotokonkurz o najzaujímavejšie zábery zvykov a obyčají vojvodinských Slovákov, o najstaršiu pohľadnicu z vojvodinských prostredí, potom na tému tradičných prác a remesiel vojvodinských Slovákov, staré fotografie z obdobia detstva Slovákov vo Vojvodine a zatiaľ posledný súbeh sa niesol v znamení Pastierskej kultúry Slovákov vo Vojvodine.

Môžeme potvrdiť, že záujemcovia sa aktívne zúčastňujú na súbehoch a zasielajú množstvo fotografií z vlastných archívov. Kvantitatívne najplodnejším fotokonkurzom podľa štatistiky ústavu bol siedmy ročník konkurzu v roku 2017, na ktorý reagovalo 28 zberateľov, ktorí zaslali úhrne 439 fotografií. V roku 2018 na súbeh reagovalo 16 zberateľov, ktorí zaslali spolu 122 fotografií. Pätnásť najvýstižnejších fotografií, ako každý rok, ústav spracoval do podoby pohľadníc. Fotografie hodnotila trojčlenná komisia v zložení Marijan Pavlov, Anna Sěčová-Pintírová, etnológovia, a Ján Valo, fotograf. Cenu 8. fotokonkurzu získala fotografia z Vojlovice, na ktorej sedemročný Ján Cesnak na pažití stráži ovce v roku 1948. Fotografiu poskytla Alena Kulíková. V pokračovaní ponúkame dôkladné vyhodnotenie komisie.

Aneta Lomenová

SPRÁVA HODNOTIACEJ POROTY VIII. FOTOKONKURZU

Tohtoročný fotokonkurz sa niesol v znamení témy *Pastierska kultúra Slovákov vo Vojvodine*. Požiadavka bola, aby zaslané fotografie zobrazovali:

- pasenie kráv, sviň, oviec, husí, sliepok, kačíc a inej hydiny
- práce spojené s pastierstvom: dojenie, spracovávanie mlieka, výroba syra, tvarohu, kyslého mlieka
- vyhánanie dobytky na pašu
- dobytok a hydina na pastve
- ľudia a dobytok, hydina
- tance s pastierskou tematikou, hudobné nástroje
- život pastierov na salaši, na pastvinách, v dedine, v poli, pastierske zvyky...

Ďalšou podmienkou súbehu, ale aj odporúčaním pre všetkých, čo majú doma staré fotografie, je, aby ku každej fotografii pridal popis: prostredie (dedina/mesto), rok, resp. desaťročie vzniku fotografie, kto sa nachádza na fotografii a aká aktivita je na fotografii znázornená. Tieto informácie dávajú skutočnú hodnotu fotozáberom a zachováva sa tak konkrétne kultúrne dedičstvo rodiny, dediny, či národa.

Už pravidelne osem rokov Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov organizuje fotokonkurzy. Každoročne sa prihlási pozoruhodný počet účastníkov, ktorí vyhľadávajú fotografie na vopred určenú tému. Je to kvalitný a dobre premyslený projekt, vďaka ktorému sa buduje databáza fotografií a digitalizuje materiál týkajúci sa Slovákov žijúcich v Srbsku. Databáza ÚKVS je dostupná pre všetkých, ktorí sa zaoberajú kultúrnym dedičstvom nášho národa, čiže každý má právo používať túto databázu. V dnešnej dobe je digitalizácia priam žiadauca, lebo uľahčuje výskum, štúdium a zároveň ochraňuje materiál.

Foto-konkursi su tematski i do sada su bili u znaku sledećih tema: prve dve godine odnosile su se na najkreativnije fotografije slovačke vojvođanske kulture, zatim su usledile stare fotografije mladenaca, pa najzanimljiviji snimci obiĉaja vojvođanskih Slovaka, najstarija razglednica iz vojvođanskih sredina, tradicionalne profesije i zanati vojvođanskih Slovaka, stare fotografije iz perioda detinjstva, a poslednji konkurs posvećen je pastirskoj kulturi Slovaka u Vojvodini.

Možemo da potvrdimo da se zainteresovani redovno prijavljuju na konkurs i šalju mnogo fotografija iz privatnih arhiva. Kvalitativno najplodniji foto-konkurs je prema statističkim podacima bio sedmi konkurs organizovan 2017. godine na koji se prijavilo 28 kolekcionara koji su poslali ukupno 439 fotografija. Na konkurs organizovan 2018. godine se prijavilo 16 kolekcionara koji su poslali ukupno 122 fotografije. Petnaest najboljih fotografija, kao i svake godine, zavod je iskoristio za štampanje razglednica. Fotografije je vrednovao troćlani žiri u sastavu: Marijan Pavlov, Ana Seĉ- Pinćir – etnolozi i Jan Valo – fotograf. Na 8. foto-konkursu nagrađena je fotografija iz Vojlovice iz 1948. godine, na kojoj je prikazan sedmogodišnji Jan Cesnak koji na pašnjaku čuva ovce. Fotografiju je poslala Alena Kulik. U nastavku nudimo detaljni izveštaj žirija.

Aneta Lomen

IZVEŠTAJ ŽIRIJA VIII FOTO-KONKURSA

Ovogodišnji konkurs je bio posvećen temi „Pastirska kultura Slovaka u Vojvodini“. Uslov je bio da fotografije prikazuju:

- ispašu krava, svinja, ovaca, gusaka, kokošaka, pataka i druge živine;
- pastirske poslove: mužu, preradu mlečnih proizvoda, izradu sira, skute, kiselog mleka;
- teranje stoke na ispašu;
- stoku i živinu na ispaši;
- ljude i stoku, živinu;
- pastirske plesove, muzičke instrumente;
- život pastira na salašima, pašnjacima, u selu, na polju, pastirske obiĉaje...

Sledeći uslov konkursa, ali i preporuka za sve koji poseduju stare fotografije, bio je da u vezi sa svakom fotografijom naznače njen opis: sredinu (selo/grad), godinu ili dekadu nastanka fotografije, ko je na fotografiji i kakva aktivnost je zabeležena na fotografiji. Ove informacije daju fotografijama njihovu pravu vrednost i tako se očuvava konkretno kulturno nasleđe porodice, sela, naroda.

Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka već osam godina redovno organizuje foto-konkurs na koji se svake godine prijavi veliki broj učesnika koji priprema fotografije na zadatu temu. Radi se o kvalitetnom i dobro promišljenom projektu kojim se na ovaj način gradi arhiv fotografija i digitalizuje materijal koji se odnosi na Slovake u Srbiji. Baza podataka ZKVS dostupna je svima koji se bave kulturnim nasleđem našeg naroda, tako da svako ima pravo da je koristi. U naše vreme je digitalizacija neophodna, pošto olakšava istraživanje, proučavanje, a isto vreme čuva materijal. Na foto-konkursu 2018. godine učestvovalo je 16 soba koje su poslale ukupno 122 fotografije. Najviše fotografija je stiglo iz Pivnica, a bilo ih je i iz Stare Pazove,

V roku 2018 sa na fotokonkurze zúčastnilo 16 osôb, ktoré dohromady zaslali 122 fotografií. Najviac fotografií prišlo z Pivnice a boli aj zo Starej Pazovy, z Báčskeho Petrovca, Kysáča, Vojlovice, Bingule a z Hložian.

Výber skupiny tých najlepších fotografií je často jednoduchší, než určiť iba jednu, víťaznú. Každá zaslaná fotografia si vyžaduje dôkladnú analýzu. V tomto ročníku v hodnotiacej komisii boli etnológovia Anna Séčová-Pintírová a Marijan Pavlov a fotograf Ján Valo. Každého odborníka ako podstatná zaujala iná vec. Etnológom je fotka priam dokladom danej udalosti, témy a dokázu z nej vyčítať rôzne údaje, bežnému človekovi neznáme či nepovšimnuteľné. Fotograf si však všima iné vlastnosti, napríklad jej všeobecnú kvalitu, dielňu, stav osôb, výraz tváre, celkovú kompozíciu a odkaz divákovi. Z týchto dôvodov bola práca komisie zaujímavejšia, lebo sa výber konal v rámci debaty a vzájomnej výmeny názorov.

Obsah tohto ročníka fotokonkurzu bol inšpirovaný témou programu Krajanskej nedele na Podpolianskych slávnostiach v Detve na rok 2019. V rámci programu, v ktorom vystupujú zahraniční Slováci, sa počas príhovorov a tanca v úzadí premietajú rôzne staré fotografie. Už v minulom ročníku detvianskeho programu boli premietané fotografie z minulých ročníkov fotokonkurzov, ktoré sú uložené v Databáze ÚKVS. Pri každej fotografii bol uvedený obsah, mesto a meno osoby, ktorá fotku poskytla. V budúcnosti plánujeme pokračovať v spolupráci a takýmto spôsobom prezentovať naše kultúrne dedičstvo v zahraničí.

Prvé, čo väčšinu ľudí napadne ako definícia pastierskej kultúry, pravdepodobne vystihuje jedna zaslaná fotografia. Je to bača s pastierskou palicou na paši s ovcami, prípadne aj so psom. Je to prirodzené, lebo ovce predstavovali nielen u nás v minulosti dominantu v pastierskom živote. Avšak existujú lokality, kde sa preferuje na pastvinách iný typ dobytky. U nás vo Vojvodine je tiež čiastočný rozdiel v lokalitách. V Banáte sa prevažne pásli ovce a kravy, pokiaľ v Báčke a v južnom Srieme boli vo veľkom množstve zastúpené aj svine a to aktívne niekde až do 70. rokov 20. storočia. Okrem spomenutého dobytky sa

Bačkog Petrovca, Kisača, Vojlovice, Bingule i Gložana.

Napraviti už i izbor onih najboljih fotografija je često jednostavnije, nego odabrati jednu koja će biti nagrađena. Svaka pristigla fotografija zahteva detaljnu analizu. U žiriju ovogodišnjeg foto-konkursa su bili etnolozi Ana Seč-Pinčir i Marijan Pavlov i fotograf Jan Valo. Svakom od stručnjaka je bitno nešto drugo. Za etnologa fotografija je dokument nekog događaja, teme i iz nje može iščitati razne podatke koje običan čovek ne primećuje. Fotograf uočava druge karakteristike, npr. opšti kvalitet, radionicu, položaj osoba, izraz lica, celokupnu kompoziciju i poruku posmatraču. Zbog toga je rad žirija bio zanimljiv i odvijao se u okviru diskusije i uzajamne razmene mišljenja.

Sadržaj ovogodišnjeg foto-konkursa bio je inspirisan programom „Nedelja sunarodnika“ koji se organizuje u okviru Folklornog festivala „Podpoljanske svečanosti“ u Đetvi za 2019. godinu. U programu u kojem nastupaju Slovaci iz dijaspore se za vreme obraćanja i izvođenja igara u pozadini projektuju razne stare fotografije. Već prošle godine su prikazane fotografije iz prethodnih godina foto-konkursa koje se arhiviraju u bazi podataka ZKVS. Uz svaku fotografiju je naveden njen sadržaj, mesto i ime osobe koja je dala fotografiju. U budućnosti planiram da nastavimo saradnju i na ovaj način predstavljamo naše kulturno nasleđe u inostranstvu.

Prvo što većini ljudi padne na pamet kao definicija pastirske kulture verovatno je naglašeno na jednoj fotografiji koja nam je poslata. Na njoj je pastir sa pastirskim štapom na ispaši s ovcima, eventualno i sa psom. To je sasvim prirodno, jer nisu samo kod nas u prošlosti ovce dominirale u pastirskom životu. Međutim, postoje i lokaliteti gde se na pašnjacima preferirao drugačiji tip stoke. I u Vojvodini postoji delimična razlika između pojedinih lokaliteta. U Banatu su se uglavnom napasale ovce i krave, dok su u Bačkoj i Južnom Sremu u velikoj meri bile zastupljene svinje i to aktivno sve do 70-ih godina 20. veka. Pored pomenute stoke uzgajali su se i konji, pa čak i magarci. Na ispaši je bilo i živine – gusaka, pataka, kokošaka koje su napasale devojčice i devojke. Tom prilikom su se često igrale ili pomagale domaćinstvu tako što su izbeljivale platno.

20 ešte pásavali aj kone, prípadne aj somáre. Súčasťou pasenia bola aj hydina – husi, kačice, sliepky, ktoré pásavali dievčatá a dievky. Často sa pri tom hrávali alebo pomáhali domácnosti aj tak, že zároveň bielili plátno.

Hospodárske zvieratá sa pásli najčastejšie na lúkach, pažitkách, prípadne v lese, či v hôrkach. Plochu na pasenie u nás nazývali: *paša, pasienok, pasovisko, pažiť*, alebo *pašniak*. Stádo veľkého, hovädzieho dobytku sa nazývalo: *stádo, čupor*, alebo *čopor, krdeľ, guľa*, či *črieda*. Stádo oviec: *čupor, čopor, fálka, črieda, stádo a krdeľ*. Pastieri veľkého, hovädzieho dobytku sa nazývali: najčastejšie *kraviar*, alebo *kravár, teliar, voliar, guláš*. Pastieri oviec sa nazývali: *juhás, čoban, bujtár, ovčiar, pastier*. Pastier koní: *koniar, čikoš* alebo *subaš*. Pastier sviň: *kanás, sviňiar, kondáš, guláš*. S touto tematikou sú spojené i názvy priestoru pre pasenie: *tor, torina, akov, sárnik* či *obor*. Páslo sa zväčša na otvorenom priestore. V prípade, že sa zvieratá ohrádzali na lúkach či pasienkoch, ohrada sa volala: *sárnik, akov, šranki, evedra, košiar, salaš, tor, torina* alebo *obor*.

Prístrešok pastierov sa nazýval *koliba* alebo *chyžka* (ak ju mali). Kravy a ovce sa dojili do nádoby zvanej *dojvnica, dojovňa, hrotek, vedrica* alebo *šohtár*...

Takýmto spôsobom môžeme pokračovať dlho a vymenovávať rôzne názvy, prípadne ísť hlbšie a rozoberať aj jednotlivé zvyky a obyčaje pastierov, ale to by už bola iná téma.

Členovia hodnotiacej komisie a organizátori sa zhodli, že z celkového množstva zaslaných fotografií sa urobí výber, ktorý ÚKVS vytlačí vo forme pohľadnice a z toho výberu jedna fotografia bude vyhlásená za tú najlepšiu.

Marijan Pavlo

Domače zvieratá su terane na ispašu najčešće na livadama, pašnjacima, ili u šumi i šumarcima. Područje ispaše je ovde najčešće nazivano: „paša“, „pasjenok“, „pasovisko“, „pažić“, ili „pašnjiak“. Stado velike goveđe stoke nazivali su: „stado“, „čupor“, ili „čopor“, „krdeľ“, „gulja“, ili „črjeda“. Stado ovaca: „čupor“, „čopor“, „falka“, „črjeda“, „stado“ i „krdeľ“. Pastiri velike goveđe stoke su nazivani: najčešće „kravjar“, ili „kravar“, „čeljar“, „volijar“, „gulaš“. Pastiri ovaca su nazivani: „juhas“, „čoban“, „bujtar“, „ovčjar“, „pasčjer“. Pastir konja: „konjjar“, „čikoš“, ili „subaš“. Pastir svinja: „kanas“, „svinjar“, „kondaš“, „gulaš“. Nazivi područja za ispašu su takođe povezani sa ovom temom: „tor“, „torina“, „akov“, „sarnjik“ ili „obor“. Ispaša je vršena uglavnom na otvorenom prostoru. U slučajevima kada su životinje bile ograđene na livadama ili pašnjacima ta ograda se nazivala: „sarnjik“, „akov“, „šranki“, „evedra“, „košjar“, „salaš“, „tor“, „torina“ ili „obor“.

Sklonište pastira se zvalo „koliba“ ili „hižka“ (ako su ga imali). Muža krava i ovaca vršena je u posudu zvanu „dojvnica“, „dojovnja“, „hrotek“, „vedrica“ ili „šohtar“...

Na ovaj način bismo mogli dugo da navodimo, ili da eventualno idemo još dublje analizirajući pojedine pastirske običaje, ali to bi već bila druga tema. Članovi žirija i organizatori su se složili da se od svih pristiglih fotografija izvrši selekcija, koju bi ZKVS štampao u obliku razglednica, a jedna fotografija iz tog užeg izbora će biti proglašena za najbolju.

Marijan Pavlov

PREZENTÁCIA KULTÚRY SLOVÁKOV V SRBSKU

PRESENTACIJA KULTURE SLOVAKA U SRBIJI

V rámci prezentácie kultúry Slovákov v Srbsku Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov v roku 2018 kvitoval bohaté obsahy, snažil sa pokračovať vo zvelaďovaní svojich aktivít a prispieť k rozvoju a prezentácii umeleckej a kultúrnej tvorby vojvodinských Slovákov. Finančne a organizačne prispel slovenským celomenšinovým tanečným, hudobným a umeleckým festivalom, zaspomínal si na výročia a jubileá jednotlivých telies a vzdal poctu zaslužilým činiteľom z radu vojvodinských Slovákov. ÚKVS má za sebou dva úspešné projekty v rámci programu odborného zdokonaľovania a vzdelávania v oblasti kultúry a umenia. Okrem toho sme usporiadali niekoľko literárnych večierok, predstavili sme nové knižné vydania, zorganizovali sme viacero rôznorodých samostatných a kolektívnych výstav umeleckých diel vojvodinských Slovákov a mnoho ďalších akcií v spolupráci s ustanovitzhmi kultúry, mediálnymi partnermi, jednotlivcami a inými predstaviteľmi kultúry našej menšiny.

PODPORA CELOMENŠINOVÝCH PODUJATÍ A FESTIVALOV

ÚKVS od roku 2013 organizačne a finančne prispieva siedmim celomenšinovým festivalom, ktoré sa usporadúvajú v prostredí vojvodinských Slovákov. Ústav sa orientuje najmä na koordináciu festivalov, vypracovanie propagačného materiálu a na festivalový marketing. V roku 2018 sa za podpory ÚKVS a ďalších podporovateľov konal 48. Folklorný festival Tancuj, tancuj..., 20. Festival populárnej hudby pre deti Letí pieseň, letí, 25. Prehliadka detskej divadelnej tvorby 3 x Ď, 25. Detský folklórny festival Zlatá brána, 38. Festival slovenskej populárnej hudby Zlatý kľúč, 49. Prehliadka slovenskej ochotníckej divadelnej tvorby Divadelný vavrín a 53. Prehliadka pôvodnej slovenskej piesne Stretnutie v pivnickom poli. Ústav sa zúčastnil aj na mnohých iných kultúrnych podujatiach. Odborné hodnotenie festivalov a výkony účastníkov festivalov s návodmi na ich skvalitnenie, ako aj bohaté fotogalérie a video záznamy si môžete nájsť na webovej stránke www.slovackizavod.org.rs.

LAUREÁTOM 48. FF TANCUJ, TANCUJ... JE SKOS DETVAN Z VOJLOVICE

Štyridsiaty ôsmy ročník Folklorneho festivalu Tancuj, tancuj... prebiehal v sobotu 26. mája 2018 v Hložanoch. Tento najväčší slovenský folklórny festival celomenšinového rázu zhromaždil 20 folklórnych súborov, 22 speváckych skupín a 4 orchestre a to z 19 vojvodinských prostredí – z Aradáča, Báčskeho Petrovca, Boľoviec, Erdevíka, Hajdušice, Hložian,

U okviro prezentacije kulture Slovaka u Srbiji Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka realizovao je bogatu aktivnost trudeći se da svoj rad unapređuje i time doprinosi razvoju i prezentaciji umetničkog i kulturnog stvaralaštva vojvođanskih Slovaka. Finansijski i organizaciono podržao je folklorne, muzičke i umetničke festivale od posebnog značaja za slovačku nacionalnu manjinu, obeležio je godišnjice i jubileje pojedinih organa i odao počast zaslužnim delatnicima iz redova vojvođanskih Slovaka. ZKVS je ostvario dva značajna projekta u okviru programa stručnog usavršavanja i obrazovanja u oblasti kulture i umetnosti. Osim toga je priredio nekoliko književnih večeri, predstavio nova knjižna izdanja, organizovao više samostalnih i kolektivnih izložbi umetničkih dela vojvođanskih Slovaka i mnoge druge manifestacije u saradnji sa ustanovama kulture, medijskim partnerima, pojedincima i drugim predstavnicima kulture naše manjine.

PODRŠKA SVEMANJINSKIM MANIFESTACIJAMA I FESTIVALIMA

ZKVS od 2013. godine pruža organizacionu i finansijsku podršku za sedam svemanjinskih festivala koji se organizuju u sredinama vojvođanskih Slovaka. Zavod se fokusira pre svega na koordinaciju festivala, izradu reklamnog materijala i na marketing festivala. Zavod je u 2018. godini podržao 48. Folklorni festival „Tancuj, tancuj...“, 20. Festival popularne muzike za decu „Leti pisma, leti“, 25. Smotru pozorišnog stvaralaštva za decu „3xĐ“, 25. Dečji folklorni festival „Kapija od zlata“, 38. Festival slovačke popularne muzike „Zlatni ključ“, 49. Smotru slovačkog amaterskog pozorišnog stvaralaštva „Pozorišne lovorike“ i 53. Smotru izvorne slovačke pesme „Susret u pivničkom polju“. Zavod je učestvovao i na mnogim drugim kulturnim manifestacijama. Stručne kritike sadržaja festivala i postignuća učesnika uz sugestije za njihovo poboljšanje, kao i bogate foto-galerije i video snimke možete naći na portalu www.slovackizavod.org.rs.

POBEDNIK 48. FF „TANCUJ, TANCUJ...“ JE SKPD „ĐETVAN“ IZ VOJLOVICE

Folklorni festival „Tancuj, tancuj...“, 48. po redu, održan je u subotu 26. maja 2018. godine u Gložanu. Ovaj najveći folklorni festival svemanjinskog karaktera okupio je 20 folklornih ansambala, 22 pevačke grupe i 4 orchestra iz 19 vojvođanskih sredina – iz Aradca, Bačkog Petrovca, Boljevaca, Erdevika, Hajdušice, Gložana, Janošika, Kovačice, Kulpina, Kisača, Lalića,

Jánošika, Kovačice, Kulpína, Kysáča, Lalite, Luga, Nového Sadu, Padiny, Pivnice, Vojlovice, zo Selenče, Starej Pazovy a zo Šídu. Okrem koncertu speváckych skupín a orchestrov, ktorý sa konal v sieni domu kultúry, a dvoch koncertov tanečných skupín v amfiteátri k náplni festivalu prispeli aj sprievodné podujatia: výstava Spolku žien Slovenka z Hložian pomenovaná *Taniere*, výstava starých fotografií autora Ondreja Stupavského a Jarmok v organizácii Asociácie slovenských spolkov žien, v rámci ktorého výrobcovia na stánkoch v areáli amfiteátra návštevníkom ponúkali tradičné výrobky a chutné gastronomické špeciality. Výkony speváckych skupín a orchestrov sledovala odborná porota v zložení: Jarmila Juricová-Stupavská, Mária Zdravkovičová a Olivera Popadičová. Program moderovala Monika Bažalová. Na začiatku sa obecenstvu prihovorila riaditeľka Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov Anna Chrtánová-Leskovac, ktorá prečítala Laudatio na nedávno zosnulého prvého slovenského vojvodinského dirigenta Juraja Ferika ml. a minútkou ticha prítomní vzdali česť tomuto dlhoročnému členovi poroty. Koncert speváckych skupín otvorila Jarmila Bohušová, členka Výkonného výboru NRSNM poverená kultúrou.

Odborná porota sa rozhodla ceny udeliť nasledovne: V kategórii speváckych skupín prvé miesto si vyspievala Dievčenská spevácka skupina Perla Kreativného centra pre cestovný ruch, umenie a kultúru z Kovačice, druhé Mužská spevácka skupina SKOS Detvan z Vojlovice a tretie Mužská spevácka skupina SKUS V pivničkom poli z Pivnice.

V kategórii ľudových orchestrov podľa mienky odbornej poroty najlepší bol orchester SKC Pavla Jozefa Šafárika z Nového Sadu, hneď za nimi sa umiestnil orchester Domu kultúry Michala Babinku z Padiny a treťou cenou sa ovenčil orchester pôsobiaci pri Dome kultúry 3. októbra v Kovačici.

Tradičný sprievod účastníkov 48. FF Tancuj, tancuj... tiahol ulicami Hložian až po javisko v amfiteátri, kde sa konali dva koncerty tanečných skupín. Hostí najprv privítal predseda Rady Miestneho spoločenstva Hložany Pavel Žemberi a potom sa slova ujali aj predseda Obce Báčsky Petrovec Srđan Simić, podpredseda Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Peter Prochacka a prihovorila sa aj Milina Chrtánová z Pokrajinského sekretariátu pre vzdelávanie, predpisy, správu a národnostné menšiny – národnostné spoločenstvo AP Vojvodiny. Predsedníčka NRSNM Anna Tomanová-Makanová si v rámci

Luga, Novog Sada, Padine, Pivnica, Selenče, Stare Pazove, Šida i Vojlovice. Osim koncerta pevačkih grupa i orkestara, koji je održan u sali Doma kulture i dva koncerta ansambala narodnih igara u amfiteatru, celokupnom sadržaju festivala su doprinele i prateće manifestacije – izložba Udruženja žena „Slovenka“ iz Gložana nazvana „Tanjiri“, izložba starih fotografija autora Ondreja Stupavskog i „Vašar“ u organizaciji Asocijacije slovačkih udruženja žena, koje su na štandovima u arealu amfiteatra posetiocima nudile tradicionalne proizvode i ukusne gastronomske spejalitete. Nastup pevačkih grupa i orkestara pratio je stručni žiri u sastavu: Jarmila Jurica-Stupavski, Marija Zdravković i Olivera Popadić. Program je vodila Monika Bažalja, a na početku programa prisutnima se obratila direktorka Zavoda za kulturu vojvođanskih Slovaka Ana Hrcan-Leskovac, koja je pročitala tekst posvećen nedavno preminulom prvom slovačkom dirigentu Juraju Feriku ml. Nakon toga je minutom ćutanja odana počast ovom dugogodišnjem članu žirija. Koncert pevačkih grupa otvorila je Jarmila Bohuš, član Izvršnog veća NSSNM zadužen za kulturu.

Stručni žiri je doneo odluku da se dodele sledeće nagrade: u kategoriji pevačkih grupa prvo mesto je osvojila Devojačka pevačka grupa „Perla“ Kreativnog centra za turizam, umetnost i kulturu iz Kovačice. Drugo mesto je pripalo Muškoj pevačkoj grupi SKPD-a „Đetvan“ iz Vojlovice, a treće mesto je osvojila Muška pevačka grupa SKUD-a „U pivničkom polju“ iz Pivnica.

U kategoriji narodnih orkestara prema mišljenju stručnog žirija najbolji je bio orkestar SKC „Pavel Jozef Šafarik“ iz Novog Sada, drugo mesto je zauzeo orkestar Doma kulture „Mihal Babinka“ iz Padine, a trećom nagradom se ovenčao orkestar koji deluje u okviru Doma kulture „3. oktobar“ iz Kovačice.

Tradicionalni defile učesnika 48. FF „Tancuj, tancuj...“ prošao je kroz ulice Gložana sve do amfiteatra u kojem su održani koncerti ansambala narodnih igara. Goste je pozdravio predsednik Saveta Mesne zajednice Gložan Pavel Žemberi, a zatim su se prisutnima obratili predsednik Opštine Bački Petrovac Srđan Simić, potpredsednik Kancelarije za Slovake u dijaspori Peter Prohacka i Milina Hrcan iz Pokrajinskog sekretarijata za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice AP Vojvodine. Predsednica NSSNM Ana Tomanova-Makanova se tokom svog obraćanja prisetila preminulog Juraja Ferika, tako da je i u okviru poslednognog programa odana počast preminulom dirigentu.

svojho príhovoru spomenula na zosnulého Juraja Feríka ml. a aj v rámci poobedňajšieho programu si naňho minútkou ticha auditórium uctilo pamiatku.

Po otváracom ceremoniáli za začala tanečná slávnosť a pre milovníkov slovenského folklóru priam oddych pre všetky zmysly. Prednesy tanečníkov hodnotila odborná porota v zložení: Vlastimil Fabišík, Milorad Lonić a Ružena Červenská. Laureátom 48. FFFT sa stal Folklórny súbor SKOS Detvan z Vojlovíce s prednesom žartovných svadobných obyčají *Pán starejší, pán starejší...* autorov Vladimíra Kolárika a Michala Spišjaka.

Druhou cenou sa ovenčil Folklórny súbor V širom poli hruška pri DK 3. októbra z Kovačice, ktorý predviedol choreografiu Želka Sucháneka *Jeden kováč koňa kuje* a tretou Folklórny súbor SKC P. J. Šafárika z Nového Sadu za prednes regrútskeho tanca *Keď som sa ja z nášho kraja...* autora Jána Slávika a umeleckého vedúceho Ivana Slávika. Porota udelila aj špeciálnu cenu Folklórnemu súboru SKUS V pivnickom poli z Pivnice.

Vlastimil Fabišík, dlhoročný režisér Krajanskej nedele Folklórnych slávností pod Poľanou v Detve a umelecký riaditeľ folklórneho festivalu Jánošíkov dukát v *Rožnově pod Radhoštěm* v Českej republike, aj na budúci rok na Jánošíkovom dukáte privíta súbor, ktorý získal druhú cenu na FF Tancuj, tancuj... (FS V širom poli hruška z Kovačice). Na Podpolianskych slávnostiach v Detve v roku 2019 vojvodinských Slovákov bude reprezentovať laureát festivalu FS SKOS Detvan z Vojlovíce. Fabišík mal aj jedno prekvapenie pre naše súbory: Tohto roku pozvanie na Folklórne slávnosti pod Poľanou v roku 2019 adresoval aj Folklórnemu súboru SKOS Jednota zo Šidu.

V revuálnej časti festivalu vystúpili: Staršia tanečná skupina SKC P. J. Šafárika z Nového Sadu, Folklórny súbor KUS Veselia z Glogoňa, Anna Berédiová zo Selenče, Folklórny súbor Vila z Nového Sadu a Mladšia tanečná skupina KOS Jednota z Hložian. Tanečné koncerty moderovali Samer Hamadeh a Elena Vršková podľa scenáru Kataríny Melegovej-Melichovej.

Nakon ceremonije otvaranja počela je svečanost igre, a za ljubitelje slovačkog folklor a pravi užitak za sva čula. Folklorne igrače je ocenjavao stručni žiri u sastavu: Vlastimil Fabišik, Milorad Lonić i Ružena Červenski. Za pobjednika 48. FF „Tancuj, tancuj...“ proglašen je SKPD „Detvan“ iz Vojlovíce, koji je izveo šaljive svadbene običaje „Stari svate, stari svate...“ autora Vladimira Kolarika i Mihala Spišjaka.

Druhu nagradu osvojio je Folklorni ansambl „U širokom polju kruška“ koji deluje u okviru DK „3. oktobar“ iz Kovačice koji je izveo koreografiju Željka Suhaneka „Jedan kovač konja potki-va“, a treća nagrada pripala je Folklornom ansamblu SKC „P. J. Šafarik“ iz Novog Sada za izvođenje regrutskih igara „Kada sam ja iz našeg kraja...“ autora Jana Slavika i umetničkog rukovodioca Ivana Slavika. Žiri je dodelio i posebnu nagradu Folklornom ansamblu SKUD-a „U pivničkom polju“ iz Pivnice.

Vlastimil Fabišik, dugogodišnji režiser „Nedelje zemljaka“ Folklornih svečanosti „Pod Poljanom“ u Đetvi i Folklornog festivala „Janošikov dukat“ u Rožnjovu pod Radhošćem u Češkoj Republici, i sledeće godine će na festivalu „Janošikov dukat“ pozdraviti ansambl, koji je osvojio drugu nagradu („U širokom polju kruška“ iz Kovačice). Na Folklornim svečanostima „Pod Poljanom“ u Đetvi 2019. godine vojvođanske Slovake predstavljace pobjednik festivala FA „Đetvan“ iz Vojlovíce. Fabišik je pripremio i jedno iznenađenje za naše ansamble. Ove godine je poziv za učešće na Folklornim svečanostima „Pod Poljanom“ 2019. uputio i Folklornom ansamblu SKPD-a „Jedinstvo“ iz Šida.

U revijalnom delu programa su nastupili: Starija grupa igrača SKC „P. J. Šafarik“ iz Novog Sada, Folklorni ansambl KUD „Veselia“ iz Glogonja, Ana Beređi iz Selenče, Folklorni ansambl „Vila“ iz Novog Sada i Mladja grupa igrača KPD „Jedinstvo“ iz Gložana. Koncerte narodnih igara su vodili Samer Hamadeh i Elena Vrška, po scenariju Katarine Meleg-Melih. Koordinatorica festivala je bila Slovenka Benka Martinko.

Koordinátorkou festivalu bola Slovenka Benková-Martinková.

Zakladatelia a organizátori festivalu sú Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny, Miestne spoločenstvo Hložany, KOS Jednota v Hložanoch, Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov a Obec Báčsky Petrovec. Festival by sa nekonal bez finančnej podpory Ministerstva kultúry a informovania Republiky Srbsko, Pokrajinského sekretariátu pre vzdelávanie, predpisy, správu a národnostné menšiny – národnostné spoločenstvá APV a Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí.

Mediálne festival sledovali: Slovenská redakcia Rádia a televízie Vojvodiny, Rádio Petrovec, Televízia Petrovec a redakcia Hlasu ľudu. Vďaka patrí aj početným sponzorom, združeniam a jednotlivcom, ktorí neváhali priložiť ruky k veľkému dielu tradičnej kultúry vojvodinských Slovákov.

Text: Aneta Lomenová

Foto: Igor Bovdiš

VOJLOVIČANIA NAJLEPŠÍ NA PREHLIADKE 3 X Ď

V piatok 1. júna, keď sa vo svete oslavuje Medzinárodný deň detí, v Starej Pazove sa začala 25. Prehliadka detskej divadelnej tvorby 3 x Ď a trvala do 3. júna. V rámci slávnostného otváracieho ceremonálu najprv mladých hercov v divadelnej krajine veršami privítal Andrej Simendič, skvelý pazovský recitátor, ktorý na tohtoročnej republikovej súťaži recitátorov obsadil 5. miesto. Početných hostí a milovníkov slovenskej detskej divadelnej tvorby pozdravili Libuška Lakatošová, predsedníčka Organizačno-správnej rady prehliadky, a Goran Jović, predseda ZO Stará Pazova.

Krásne a nezabudnuteľné dobrodružstvá účastníkom prehliadky zažela aj Anna Tomanová-Makanová, predsedníčka NRSNM, ktorá prehliadku otvorila.

Na tohtoročnej prehliadke detskej divadelnej tvorby vystúpilo desať súborov v súťažnej časti a tri hosťujúce súbory. V prvý prehliadkový deň po otváracom programe obecensťvo si pozrelo hosťujúce predstavenie *Tilda* v podaní Slovenského vojvodinského divadla z Báčskeho Petrovca. Po nich nasledovali tri súťažné predstavenia.

Deti z Kovačice predviedli predstavenie *Smelý zajko* v réžii Zuzany Putnikovej a Zuzany Svetlíkovej, z Vojlovice malí divadelníci priniesli inscenáciu *Peter Pán* v réžii Alisy Oravcovej a zo Starej Pazovy *Zmätok v knihe* v réžii Aničky Balážovej, Ivana Ječmena, Maríny Havranovej a Lýdie Gedelovskej.

V sobotu na 25. Prehliadke detskej divadelnej tvorby 3 x Ď vystúpilo päť súborov. V súťažnej časti prehliadky sa predstavili divadelníci zo Selenče s predstavením *Kapitán John Peopelfox*

Osnivači i organizatori festivalu su Nacionalni savet slovačke nacionalne manjine, Mesna zajednica Gložan, KPD „Jedinstvo“ iz Gložana, Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka i Opština Bački Petrovac. Festival ne bi bilo moguće organizovati bez finansijske podrške Ministarstva kulture i informisanja Republike Srbije, Pokrajinskog sekretarijata za obrazovanje, propise i nacionalne manjine – nacionalne zajednice APV i Kancelarije za Slovake u dijaspori.

Festival su medijski propratili: Slovačka redakcija RTV Vojvodine, Radio Petrovac, TV Petrovac i NIU „Hlas ljudu“. Zahvalnost pripada i brojnim sponzorima, udruženjima i pojedincima koji su bez oklevanja pružili ruku podrške ovoj značajnoj kulturnoj manifestaciji vojvođanskih Slovaka.

Tekst: Aneta Lomen

Foto: Igor Bovdiš

VOJLOVČANI NAJBOLJI NA SMOTRI „3XĐ“

25. Smotra slovačkog dečjeg pozorišnog stvaralaštva „3xĐ“ održana je u Staroj Pazovi u periodu od 1. do 3. juna 2018. godine.

U petak, 1. juna, na Međunarodni dan dece, u Staroj Pazovi otvorena je 25. Smotra dečjeg pozorišnog stvaralaštva „3xĐ“.

U okviru svečanog ceremonijala otvaranja, mlade glumce je najpre stihovima pozdravio Andrej Simendič, uspešni pazovački recitator, koji je na ovogodišnjem Republičkom takmičenju recitatora osvojio 5. mesto u Srbiji. Brojne goste i ljubitelje slovačke dečje pozorišne scene pozdravili su Libuška Lakatoš, predsednica Organizaciono-upravnog odbora smotre i Goran Jović, predsednik Skupštine opštine Stara Pazova.

Đivne i nezaboravne avanture učesnicima smotre poželela je i Ana Tomanova-Makanova, predsednica NSSNM, koja je ujedno i otvorila smotru.

Na ovogodišnjoj smotri dečjeg pozorišnog stvaralaštva nastupalo je deset pozorišnih ansambala u takmičarskom delu i tri gostujuća ansambla. Prvog dana smotre, nakon svečanog programa otvaranja, publika je imala prilike da pogleda gostujuću predstavu „Tilda“, u izvođenju Slovačkog vojvođanskog pozorišta. Usledile su tri takmičarske predstave.

Deca iz Kovačice izvela su predstavu „Smelý zajko“ („Hrabri zeka“) u režiji Zuzane Putnik i Zuzane Svetlik, Vojlovčani su igrali „Petra Pana“ u režiji Alise Oravec, a Stara Pazova se predstavila inscenacijom „Zmätok v knihe“ („Zbrka u knjizi“) u kolektivnoj režiji Anjičke Balaž, Ivane Ječmen, Marine Havran i Lidije Gedeljevski.

v režii Anny Kolekovej, deti z Padiny s inscenáciou *Aska a vlk* v režii Martina Labáta, Kysáčania predviedli *Dievčatko so zápalkami* v režii Jána Privizera a deti z Bieleho Blata *Sedemfarebný kvietok* v režii Adely Obšustovej. Druhý deň detského divadla uzavreli Staropazovčania s hosťujúcim predstavením, ktoré bolo hrané v srbskej reči, *Kako su nastale ružne reči* v režii Savu Đurđevića.

V nedeľu na programe boli tri súťažné predstavenia: z Bingule *O bingulských prasiatkach* v režii Tijane Farkašovej, z Pivnice *Kapitán John Peoplefox* v režii Vesny Kámaňovej a Jarmily Čobrdovej, z Báčskeho Petrovca *Za horami za dolami, behá Mačko za bláznami* v režii Danieleg Legiňovej-Sabovej. Boli i dve hosťujúce predstavenia: predškôláci zo Starej Pazovy sa predstavili scénkou *Sen jedného predškôlaka* a deti z Crvenky predviedli *Popolušku*, najlepšie detské predstavenie vo Vojvodine. V nedeľu bola aj prezentácia detskej knižnej produkcie Slovenského vydavateľského centra z Báčskeho Petrovca.

Výkony hercov sledovali dve poroty. Odborná porota bola v zložení: Ján Makan, Mgr. Art. Miroslav Benka a Miroslav Fábry a v detskej porote boli: Sergej Golubovič, Adrian Menđan, Milan Huđec a Andrea Jašov. Na prehliadke sa počas troch dní konali aj divadelné dielne Jána Čániho, ktoré boli venované 190. výročiu narodenia Pavla Dobšinského. Práve odkazom Dobšinského dolnozemsm Sloakom sa začal program zatvorenia prehliadky, ktorý pripravil Čni s pazovskmi hercami.

Podľa rozhodnutia odbornej poroty prv cenu a zároveň Cenu Národnostnej rady slovenskej národnostnej menšiny v Srbsku – sošku Mry Brtkovej získalo predstavenie *Peter Pán SKOS Detvan* z Vojlovice, druh cenu a strieborn plaketu predstavenie *Aska a vlk* zo ZŠ maršala Tita v Padine a tretiu cenu a bronzov plaketu predstavenie *Za horami, za dolami, beh Mačko za bláznami* z KUS Petrovsk družina v Báčskom Petrovci.

Cena za najúspešnejšiu dramatizciu dostala sa Martinovi Labtovi z Padiny, ktorý získal aj Cenu za najúspešnejšiu sc-

U sobotu je na 25. Smotri dečjeg pozorišnog stvaralaštva „3xĐ“ nastúpilo pet ansambala. U takmičarskom delu smotre predstavili su se mladi glumci iz Selenče sa predstavom „Kapitán John Peoplefox“ („Kapetan Don Piplfoks“) u režiji Ane Kolek, zatim glumci iz Padine sa inscenacijom „Aska i vuk“ u režiji Martina Labata, Kisaani su izveli predstavu „Dievatko so zpalkami“ („Devojica sa šibicama“) u režiji Jana Privizera, a deca iz Belog Blata priredila su predstavu „Sedemfarebn kvietok“ („Sedmobojni cvetak“) u režiji Adele Obšust.

Drugi dan smotre završen je gostujuom predstavom iz Stare Pazove „Kako su nastale ružne rei“, koja je izvedena na srpskom jeziku u režiji Save Đurđevića.

U nedelju su u programu bile zastupljene tri takmičarske predstave: iz Bingule „O bingulských prasiatkach“ („O binguljskim prasicima“) u režiji Tijane Farkaš, iz Pivnica „Kapitn John Peoplefox“ („Kapetan Džon Piplfoks“) u režiji Vesne Kamanj i Jarmile Čobrda, iz Bačkog Petrovca „Za horami za dolami, beh Mačko za blznami“ („Iza gora, iza dola, tri Mako za ludama“) u režiji Danieleg Leginj-Sabo.

Istog dana publici su se predstavili i gosti smotre – predškolci iz Stare Pazove sa mini- predstavom „Sen jedného predškolka“ („San jednog predškolca“) i deca iz Crvenke sa predstavom „Popoluška“ („Pepeljuga“), koja je proglašena za najbolju deju predstava u Vojvodini. U nedelju je odrzana i promocija deje knjižne produkcije Slovačkog izdavačkog centra iz Bačkog Petrovca.

Glumaka ostvarenja ocenjivala su dva žirija – deji žiri u sastavu: Sergej Golubovi, Andrian Menđan, Milan Huđec i Andrea Jašo i stručni žiri u sastavu: Jan Makan, Mgr. Art. Miroslav Benka i Miroslav Fabri. Tokom tri dana trajanja smotre odrzane su i pozorišne radionice Jana Čanjija, posveene 190. godišnjici rodenja Pavla Dobšinskog. Porukom Dobšinskog, upućenog Slovacima iz regiona, zapoeo je ceremonijal zatvaranja smotre, koji je Jan Čanji pripremio sa pazovakim glumcima. Nakon toga usledila je sveana dodela nagrada.

nografiju a réžiu, kým sa Cena za kostýmy dostala Tereze Oravcovej z Vojlovic. Odborná porota udelila aj ceny najúspešnejším debutantom: Kataríne Gubečkovej zo Starej Pazovy a Michalovi Marekovi z Vojlovic, za stvárnenie epizódnych postáv Borisovi Pavelovi z Padiny a Andrei Kolárikovej z Vojlovic a za najúspešnejšiu hlavnú mužskú a ženskú postavu Martinovi Červenému a Marceli Gániovej z Báčskeho Petrovca a udelili aj desať cien za herecké výkony.

Deťská porota udelila diplom za najúspešnejšiu mužskú a ženskú postavu v každom predstavení a podľa jej ocenenia najympatickejší herci boli Vladislav Gubečka zo Starej Pazovy a Elena Straková z Kovačice, najkomickejší Iveta Gubečková zo Starej Pazovy a Pavel Poniger Forero z Báčskeho Petrovca. Najympatickejším hereckým párom sa stali Una Brtková a Andrej Murtín z Kovačice, kým najympatickejší kostým mala Ivona Katićová zo Starej Pazovy. Najkrajší výkres, ktorý sa nachádza na diplome, vypracovala siedmačka Jana Opavská zo Starej Pazovy. Brány divadelnej krajiny v roku 2018 zatvorila Libuška Lakatošová, predsedníčka Organizačno-správnej rady.

Organizátormi prehliadky boli: NRSNM, Obec Stará Pazova, Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov a SKUS hrdinu Janka Čmelíka. Finančne prehliadku podporili aj Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí a Pokrajinský sekretariát pre kultúru, verejné informovanie a vzťahy s náboženskými spoločnosťami. Na nádvorí SKUS hrdinu Janka Čmelíka účastníci a diváci sa mali možnosť počas troch prehliadkových dní občerstviť zmrzlinou a ochutnať pazovskú špecialitu – nadlacky, ktoré chystali členky Združenia pazovských žien.

*Text: Anna Simonovičová
Foto: Alexander Pop*

Prema odluci stručnog žirija prvu nagradu, a ujedno i Nagradu Nacionalnog saveta slovačke nacionalne manjine u Srbiji, skulpturu Mire Brtke, osvojila je predstava „Petar Pan“ u izvođenju SKPD „Đetvan“ iz Vojlovic, druga nagrada i Srebrna plaketa pripala je predstavi „Aska i vuk“ OŠ „Maršal Tito“ iz Padine, a treću nagradu i Bronzanu plaketu osvojila je predstava „Iza gora, iza dola trči Mačko za ludama“ SKUD-a „Petrovačka družina“ iz Bačkog Petrovca.

Nagrada za najbolju dramaturgiju pripala je Martinu Labatu iz Padine, kome su dodeljene i nagrade za najbolju scenografiju i režiju. Nagradu za najbolje kostime dobila je Tereza Oravec iz Vojlovic. Stručni žiri je dodelio i nagrade za najbolje debitante i to Katarini Gubečki iz Stare Pazove i Mihalu Mareku iz Vojlovic, a nagrade za epizodne uloge su osvojili Boris Pavel iz Padine i Andrea Kolarik iz Vojlovic. Nagrade za najbolju glavnu mušku i žensku ulogu pripale su Martinu Červenom i Marceli Ganji iz Bačkog Petrovca. Žiri je dodelio i deset ravnopravnih nagrada za glumu.

Dečji žiri je dodelio diplome za najbolji muški i ženski lik u svakoj predstavi, a prema njihovom mišljenju najympatickniji glumci su bili Vladislav Gubečka iz Stare Pazove i Elena Straka iz Kovačice, najkomickniji su bili Iveta Gubečka iz Stare Pazove i Pavel Ponjiger Forero iz Bačkog Petrovca. Za najympatickniji glumački par su proglašeni Una Brtka i Andrej Murtin iz Kovačice, dok je najympatickniji kostim imala Ivona Katić iz Stare Pazove. Autor najlepšeg crteža na diplomu je učenica sedmog razreda Jana Opavski iz Stare Pazove. Kapiju pozorišne zemlje 2018. godine je zatvorila Libuška Lakatoš, predsednica Organizačno-upravnog odbora smotre.

Organizatori smotre su bili: NSSNM, Opština Stara Pazova, Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka i SKUD „Heroj Janko Čmelik“. Smotru su finansijski podržali Kancelarija za Slovake u dijaspori i Pokrajinski sekretarijat za kulturu, javno informisanje i odnose sa verskim zajednicama. Učesnici i publika su za vreme trajanja smotre mogli u dvorištu SKUD-a „Heroj Janko Čmelik“ da se osveže sladoledom i da probaju pazovački specijalitet „nadlacke“, koje su spremile članice Udruženja pazovačkih žena.

*Tekst: Ana Simonović
Foto: Aleksandar Pop*

ZLATÝ KLÚČ JE V RUKÁCH IVETY KOVÁČOVEJ

Dvanásť nových skladieb slovenskej populárnej hudby odznelo na 38. festivale Zlatý klúč v nedeľu 21. októbra 2018 v sieni domu kultúry v Selenči. K spoluorganizátorom tohtoročného Zlatého klúča patria Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny, Miestne spoločenstvo Selenča, Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov a Obec Báč. K festivalovým patrónom a dobrodincom patria aj Ministerstvo kultúry a informovania Srbskej republiky, Pokrajinský sekretariát pre kultúru, verejné informovanie a vzťahy s náboženskými spoločenstvami a Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí. Koordinátorkou a umeleckou vedúcou 38. Zlatého klúča bola Slovenka Benková-Martinková. Moderátorkou festivalu bola Anna Zorňanová.

V mene hostiteľov – Rady Miestneho spoločenstva Selenča sa prihovoril zástupca predsedu Rady Jozef Kočonda. V mene Obce Báč festival podporil predseda Zhromaždenia obce Báč Dr. Zoran Novakovič. Česť otvoriť 38. ročník Festivalu slovenskej populárnej hudby Zlatý klúč pripadla predsedníčke NRSNM Anne Tomanovej-Makanovej: „Hovorí sa, že je život stváranie, niečo robíme, niekam spejeme, máme nejaký cieľ, niečo chceme urobiť. Stváranie je niečo, čo vlastne žijeme.“ Týmito slovami uviedla do života ďalší ročník festivalu.

Odborná porota, ktorá hodnotila úroveň tohtoročných skladieb, pracovala v zložení: zaslužilý umelec, klarinetista a šéf hudobnej produkcie Rádio-televízie Vojvodiny Aleksandar Dujin, známa interpretka Jana Kubečková-Vukovićová, basista a džezmen Ervín Malina. Texty hodnotila dlhoročná festivalová podporovateľka Katarína Melegová-Melichová. Podľa rozhodnutia odbornej poroty sa z cien tešili títo tvorcovia a interpreti skladieb: tretiu cenu odbornej poroty za skladbu získala Slovenka Benková-Martinková za skladbu *Samotár*, ktorej je i autorkou textu a interpretovala ju Ivana Hriešiková. Druhá cena sa dostala do rúk Ivany Iličovej za skladbu *Povedz mi, kde si*, ktorú na festivale zaspievala Andrea Lačoková a autorkou textu je Annamária Gierová. Zlatým klúčom a soškou NRSNM sa tohto roku ovenčila skladba *Jesenný dážď* a jej autorka Iveta Kováčová, ktorá ju aj interpretovala, a podľa mienky poroty mala aj najlepší spevácky výkon.

Obecenstvo v sieni domu kultúry dalo najviac hlasov svojim Selenčanom: skladbe Juraja Súdiho ml. pod názvom *Milujem dážď*, ktorej autorom textu je Michal Kaňa a zaspievala ju Magdaléna Kaňová. Táto skladba získala aj najviac SMS hlasov. Katarína Melegová-Melichová cenu udelila Borisovi Gabrinimu za text piesne *Skúsme to*, ktorú sám zhudobnil a interpretoval v duete s Hanou Hanuľovou.

Revuálna časť festivalu patrila jubilujúcemu 25-ročnému Komornému zboru Zvony zo Selenče. Ich vystúpenie doplnili

„ZLATNI KLJUČ“ U RUKAMA IVETE KOVAČ

Dvanaest novih kompozicija slovačke popularne muzike pušteno je u etar na 38. Festivalu „Zlatni ključ“ u nedeľu, 21. oktobra 2018. god. u Domu kulture u Selenči.

Suorganizatori ovogodišnjeg festivala „Zlatni ključ“ su: Nacionalni savet slovačke nacionalne manjine, Mesna zajednica Selenča, Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka i Opština Bač. Pokrovitelji festivala i oni koji su pomogli realizaciju festivala su i Ministarstvo kulture i informisanja Republike Srbije, Pokrajinski sekretarijat za kulturu, javno informisanje i odnose sa verskim zajednicama i Kancelarija za Slovake u dijaspori. Koordinatorka i umetnički rukovodilac 38. Festivala „Zlatni ključ“ bila je Slovenka Benka-Martinko, a voditeljka programa Ana Zornjan.

U ime domaćina Saveta Mesne zajednice Selenča prisutnima se obratio zamenik predsednika Saveta Jozef Kočonda, dok je u ime Opštine Bač festival podržao predsednik Skupštine opštine Bač dr Zoran Novakovič. Čast da svečano otvori 38. Festival slovačke popularne muzike „Zlatni ključ“ pripala je predsednici NSSNM Ani Tomanovoj-Makanovoj: „Kaže se da je život kreiranje: nešto radimo, nekud stremimo, imamo neki cilj, nešto hoćemo da postignemo. Kreiranje je nešto što zapravo živimo“. Ovim rečima Ana Tomanova-Makanova udahnula je život još jednom u nizu festivala.

Stručni žiri, koji je ocenjavao kvalitet ovogodišnjih kompozicija, radio je u sastavu: Aleksandar Dujin, klarinetista i šef muzičke produkcije RT Vojvodine, Jana Kubečka-Vuković, naša poznata vokalna umetnica i Ervin Malina, basista i džez izvođač. Tekstove pesama ocenjivala je dugogodišnja saradnica festivala Katarina Meleg-Melih. Prema odluci žirija najuspešnije muzičke numere ovogodišnjeg festivala su sledeće:

Treća nagrada pripala je kompoziciji „Samotár“ („Samotnjak“) koju je komponovala Slovenka Benka-Martinko a koja je ujedno i autorka teksta, u izvođenju Ivane Hrješik. Druge nagrada uručena je Ivani Ilič za kompoziciju „Povedz mi kde si“ („Kaži mi gde si“), u interpretaciji Andreje Lačok a po tekstu Anamarije Gier. Zlatni ključ i statu NSSNM osvojila je kompozicija „Jesenný dážď“ („Jesenja kiša“) autorke Ivete Kovač, koja je bila i vokalni izvođač a prema ocenama žirija dodeljena joj je i nagrada za najbolju interpretaciju.

Publika u sali Doma kulture u Selenči najviše svojih glasova dala je svojim sugrađanima, Juraju Suđiju ml. za kompoziciju pod nazivom „Milujem dážď“ („Volim kišu“), koju je otpevala Magdalena Kanja prema tekstu Mihalala Kanje. Ova numera osvojila je i najviše sms glasova. Katarina Meleg-Melih, koja je ocenjivala kvalitet tekstova pesama, nagradu za najbolji tekst dodelila je autoru Borisu Gabrinjiju za pesmu „Skúsme to“

mladí účastníci interpretačných dielní, ktoré sa konali v Ústave pre kultúru vojvodinských Slovákov pod vedením Slovenky Benkovej-Martinkovej. Orchester pracoval pod vedením Samuela Kováča ml. a Ondreja Pavčoka, ktorí podpisujú aj tohtoročnú hudobnú produkciu.

Aneta Lomenová

(„Probajmo to“) koju je komponovao i izveo u duetu sa Hanom Hanuljom.

Revijalni deo festivala bio je posvećen jubileju – 25. godišnjici Kamernog hora „Zvona“ iz Selenče. Njihov nastup obogatili su mladi izvođači, učesnici seminara vokalne umetnosti za mlade koju je organizovao Zavod za kulturu vojvođanskih Slovačka pod rukovodstvom Slovenke Benke-Martinko. Učesnike na sceni pratio je orkestar pod rukovodstvom Samuela Kováča ml. i Ondreja Pavčoka, koji i ove godine potpisuju muzičku produkciju.

Aneta Lomen

LAUREÁTMI 25. DFF ZLATÁ BRÁNA SÚ PIVNIČANIA

Dvadsiaty piaty ročník Detského folklórneho festivalu Zlatá brána prebiehal tradične koncom júna a to od 22. do 24. júna 2018 v Kysáči. Jeho organizáciu od založenia má na starosti Ustanovizeň pre kultúru a vzdelávanie Kultúrne centrum Kysáč a festival je pod záštitou Mesta Nový Sad. Festival finančne podporili aj Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny, Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov a Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí. K realizácii festivalu prispeli aj početní sponzori a mediálni partneri. Festivalové akcie sa začali už v piatok 22. júna 2018 v Predškolskej ustanovizni Lienka, kde bolo otvorenie výstavy poštových známok a starých mincí žiakov ZŠ Ludovíta Štúra v Kysáči a členov Spolku filatelistov z Báčskeho Petrovca pod názvom *Spoznaj svet filatelie a s filateliou spoznaj svet*, v organizácii KUS Vladimíra Mičátka a za pomoci Spolku filatelistov Báčsky Petrovec.

V piatok sa v Predškolskej ustanovizni Lienka konalo aj otvorenie výstavy členov Výtvarného krúžku Michala Geržu *Srdcom a štetcom*. O výstave hovorila vedúca krúžku Zuzana Ferková.

PIVNIČANI – LAUREATI 25. DFF „KAPIJA OD ZLATA“

Dečji folklorni festival „Kapija od zlata“, 25. po redu, tradicionalno je održan krajem juna i to od 22. do 24. juna 2018. godine u Kisaču. Za njegovu organizaciju je od osnivanja zadužen Kulturni centar „Kisač“ pod pokroviteljstvom Grada Novog Sada. Festival su finansijski podržali i Nacionalni savet slovačke nacionalne manjine, Zavod za kulturu vojvođanskih Slovačka i Kancelarija za Slovačke u dijaspori, kao i brojni sponzori i medijski partneri. Prve manifestacije organizovane u okviru festivala počele su već u petak, 22. juna 2018. godine u Predškolskoj ustanovi „Bubamara“ otvaranjem izložbe poštanskih maraka i starih novčića učenika OŠ „Ljudevit Štur“ u Kisaču i članova Društva filatelista iz Bačkog Petrovca pod nazivom „Upoznaj svet filatelije i sa filatelijom upoznaj svet“, koju je organizovalo KUD „Vladimir Mičatek“ uz saradnju sa Društvom filatelista iz Bačkog Petrovca.

U petak je u Predškolskoj ustanovi „Bubamara“ otvorena i izložba članova Likovne sekcije „Mihal Gerža“, pod nazivom „Srcem i četkicom“. O izložbi je govorila rukovodilac sekcije Zuzana Ferko.

Pre daždivé počasie sa bábkové predstavenie *Eliášove husle* v predvedení členov Divadla Galéria z Nového Mesta nad Váhom, Slovenská republika, konalo v kinosále KC Kysáč a vyčarilo úsmevy na tvárach nielen detí, ale aj vychovávateľov.

Kultúrne centrum Kysáč v ďalší festivalový deň v Slovenskom národnom dome usporiadalo otvorenie výstavy *Kysáčska krása* autorov Branislava Kokavca a Pavla Surového, ktorá bola venovaná 245. výročiu príchodu Slovákov do Kysáča. Na zámku Zlatej brány sa vo večerných hodinách konal koncert detských folklórnych súborov DFS Radosť z Trenčína a DFS Vienok z Bratislavy.

Nedeľa, krásne počasie a zámok Zlatej brány patrili najmladším ratolestiam slovenských tradícií. Na Zlatú bránu prišli svoju lásku a oddanosť k folklórnym tradíciám odovzdať detské folklórne súbory z 21 prostredí a dva súbory zo Slovenska. Súbory, ktoré sa uchádzali o priazeň odbornej poroty v zložení: Anna Medvedová – etnologička, Patrik Rago – etnológ a Olivera Popadičová – hudobná odborníčka, prišli z Bingule, Báčskeho Petrovca, Lugu, Vojlovic, Laliče, Kysáča, Erdevika, Hložian, Boľovíc, Kovačice, Padiny, Pivnice, Iloku, Bieleho Blata, Nového Sadu, zo Šidu, Starej Pazovy a zo Selenče.

Hostia festivalu boli DFS KUŠS Branka Radičevića mladšia a staršia skupina, DFS ČKOS Princeza Ksenija z Lovčenca, DFS KUS Petra Kočiča mladšia a staršia skupina z Čelareva, DFS Radosť z Trenčína a DFS Vienok z Bratislavy.

Pred festivalovou zvučkou a vynesení festivalovej vlajky v rámci otváracieho ceremoniálu sa prihovarili Dragana Miloševićová, pokrajinská tajomníčka pre kultúru, verejné informovanie a vzťahy s náboženskými spoločnosťami, Dagmar Repčková, veľvyslankyňa Slovenskej republiky v Srbsku, a festival otvoril Zdravko Jelušić, predseda Zhromaždenia Mesta Nový Sad. Prítomných privítal Pavel Surový, riaditeľ KC Kysáč a riaditeľ festivalu. Najlepší na 25. DFF Zlatá brána podľa rozhodnutia porotcov bol Detský folklórny súbor Ratolesť SKUS Pivnica, ktorý na zámku Zlatej brány predviedol detské hry *Babka mi rozprávala* autorov Janka Merníka a Tatjany Mackovej a nacvičili ich Janko Merník a Viera Brňová. Sprewádzal ich orchester pod vedením Valentína Michala Grňu. Pivničania sa stali laureátmi jubilejnej 25. Zlatej brány a získali aj sošku NRSNM.

Zbog kišovitog vremena lutkarska predstava „Ilijina violina“ Pozorištanceta „Galerija“ iz Novog Mesta nad Vahom iz Slovačke održana je u bioskopskoj sali KC „Kisač“ izmamljujući osmehe ne samo na dečjim licima, već i na licima njihovih vas-pitača.

Sledećeg festivalskog dana Kulturni centar „Kisač“ je u Slovačkom narodnom domu organizovao otvaranje izložbe „Kisačka lepota“ autora Branislava Kokavca i Pavla Surovog, koja je posvećena 245. godišnjici dolaska Slovačka u Kisač. Na zamku „Kapije od zlata“ u večernjim satima održan je koncert dečjih folklornih ansambala DFA „Radosť“ iz Trenčína i DFA „Vjenok“ iz Bratislave.

Nedelja, prelepo vreme i zamak „Kapije od zlata“ pripali su najmlađim izdancima slovačkih tradicija. Svoju ljubav i posvećenost folklornim tradicijama na „Kapiji od zlata“ došli su da presnu dečji folklorni ansambli iz 21 sredine i dva ansambli iz Slovačke. Stručni žiri u sastavu: Ana Medved – etnolog, Patrik Rago – etnolog i Olivera Popadič – muzičar, vrednovao je ansamble iz Bingule, Bačkog Petrovca, Luga, Vojlovic, Laliča, Kisača, Erdevika, Gložana, Boljevaca, Kovačice, Stare Pazove, Padine, Pivnica, Iloka, Šida, Belog Blata, Novog Sada i Selenče.

Gosti festivala su bili DFA „Branko Radičević“ (starija i mlađa grupa), DFA „Princeza Ksenija“ iz Lovčenca, DFA KUD „Petar Kočić“ (mlađa i starija grupa) iz Čelareva, DFA „Radosť“ iz Trenčína i DFA „Vjenok“ iz Bratislave.

Na svečanom otvaranju govorili su Dragana Milošević, pokrajinski sekretar za kulturu, javno informisanje i odnose sa verskim zajednicama, Dagmar Repčková, ambasadorica Slovačke Republike u Srbiji, a festival je otvorio Zdravko Jelušić, predsednik Skupštine Grada Novog Sada. Prisutne je pozdravio Pavel Surovi, direktor KC „Kisač“ i direktor festivala. Prema mišljenju žirija najbolji na 25. DFF „Kapija od zlata“ bio je Dečji folklorni ansambl „Ratolesć“ SKUD-a „Pivnice“, koji je na zamku „Kapije od zlata“ izveo dečje igre „Baka mi je pričala“ autora Janka Mernjika i Tatjane Macko, a ansambl su uvežbali Janko Mernjik i Vjera Brnja. Pratio ih je orkestar pod upravom Valentina Mihala Grnje. Pivničani su postali laureati 25. „Kapije od zlata“ osvojivši i statuu NRSNM.

Na druhom mieste sa umiestnil Detský folklórny súbor Hájiček KUS Mladost z Luga s prednesom detských hier *Na lúke* autorky Viery Bažalovej. Tretia cena sa dostala do rúk členom Detského folklórneho súboru Holubička pri dome kultúry z Padiny. Padinčania zapôsobili na porotu prednesom tanca *Pôjdeme mi na tančuru*. Autorkou choreografie a vedúcou je Anna Halajová a vedúci orchestra Pavel Tomáš.

Ceny najlepším súborom odovzdala predsedníčka Výkonnej rady NRSNM Katarína Melegová-Melichová.

Veríme, že aj dospelí, v žilách ktorých koluje krv Slováka, ktorí si s hrdosťou chránia a nesebecky odovzdávajú svojim deťom podstatu a zmysel zachovávanía slovenských zvykov a obyčají, mali a majú pôžitok z tohto detského sviatku. Lebo deti sú budúcnosť nášho národa.

Drugo mesto je osvojio Dečji folklórni ansambl „Hajiček“ KUD-a „Mladost“ iz Luga za izvođenje dečjih igara „Na livadi“ autorke Vjere Bažalje. Treća nagrada je pripala članovima Dečjeg folklornog ansambla „Holubička“ koji deluje u okviru Doma kulture iz Padine. Padinci su osvojili žiri izvođenjem igre „Pôjdeme mi na tančuru“. Autorka koreografija i rukovodilac je bila Ana Halaji, a šef orkestra Pavel Tomáš.

Nagrade ansamblima uručila je predsednica Izvršnog veća NSSNM Katarina Meleg-Melih.

Verujemo da su i deca, kao i odrasli koji sa ponosom čuvaju i nesebično prenose na svoje potomke smisao očuvanja slovačkih običaja i tradicije, uživala u ovoj dečjoj svetkovini. Jer, ona su budućnost našeg naroda.

Aneta Lomen

Aneta Lomenová

NA 49. DIVADELNOM VAVRÍNE IBA 6 PREDSTAVENÍ

V Starej Pazove sa v piatok 26. októbra 2018 začal 49. Divadelný vavrín a trval do 2. novembra. Citovaním básnika Gottfrieda Bena 49. Prehliadku slovenskej ochotníckej divadelnej tvorby otvoril Miroslav Babiak, herec z Báčskeho Petrovca. K slávnostnému otvoreniu prehliadky prispeli aj operný spevák Boris Babík a úspešná recitátorka Jana Rumanová. Moderátorkou bola Annamária Simonovičová. Vyjadrujúc úprimnú radosť, že je v divadle hodne mladých ľudí, ktorí sú garantom dobrej práce s mládežou, pozdravy veľvyslankyne Slovenskej republiky na prehliadku priniesol jej zástupca Igor Vencel. Pripomenul, že divadlo je zárukou pestovania slovenského jazyka a to je najdôležitejšie pre udržanie si identity. V mene NRSNM pozdravy na prehliadku priniesol Ján Slávik, predseda Výboru pre kultúru a vzdal úctu divadelným nadšencom, ktorí sa snažia pestovať dlhoročnú divadelnú tradíciu. Prítomných v mene hostiteľov pozdravil Goran Jovič, predseda Zhromaždenia obce Stará Pazova.

Na 49. ročníku prehliadky sa zúčastnilo šesť predstavení zo štyroch prostredí: z Kulpína, Kovačice, Padiny a zo Starej Pazovy. Výkony divadelníkov hodnotila odborná porota v zložení: docent Miroslav Benka, významný umelec, režisér, herec a dizajnér, Ján Makan, režisér, a Miroslav Fábry, herec Srbského národného divadla v Novom Sade. Kultúru hovoreného slova na javisku sledovala Lýdia Gedelovská, profesorka triednej výučby, o čom sa zmienila na konci prehliadky. Rozhovory o predstaveniach moderoval Martin Prebudila, novinár a spisovateľ.

Divadelný vavrín zorganizovali a podporili Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny, lokálna samospráva Starej Pazovy, Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov, SKUS hrdinu Janka Čmelíka v Starej Pazove, Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí, Pokrajinský sekretariát pre kultúru, verejné informovanie a vzťahy s náboženskými spoločenstvami.

Prvý na prehliadke vystúpili členovia Slovenského divadla VHV v Starej Pazove s predstavením *Diablov čardáš* autorky Hany Zelinovej a v réžii Aničky Balážovej. Druhý prehliadkový deň priniesol dve predstavenia a posedenie so spisovateľom a prekladateľom Miroslavom Demákom, ktorý v roku 2018 oslávil sedemdesiatku. Ochotníci Domu kultúry 3. októbra Divadla VHV scéna v Kovačici vystúpili s predstavením Slavomíra Mrožeka *Emigranti* v réžii Danky Tomanovej. S tvrdým orieškom

NA 49. „POZORIŠNIM LOVORIKAMA“ UČESTVOVALO JE SAMO 6 PREDSTAVA

U Staroj Pazovi je od 26. oktobra do 2. novembra 2018. godine održan festival „Pozorišne lovorike“. Citirajući pesnika Gotfrida Bena 49. Smotru slovačkog amaterskog pozorišnog stvaralaštva otvorio je Miroslav Babjak, glumac iz Bačkog Petrovca. Svečanoj ceremoniji otvaranja doprineli su i operski pevač Boris Babik i uspešna recitatorka Jana Ruman. Voditeljka otvaranja bila je Anamarija Simonović. Izrazivši iskreno zadovoljstvo što je u pozorištu prisutan veliki broj mladih koji predstavljaju garanciju dobrog rada sa omladinom, pozdrave ambasadorke Slovačke Republike Dagmar Repčekove preneo je njen zamenik Igor Vencel. On je istakao da je pozorište garancija očuvanja slovačkog jezika što je i najvažnije za očuvanje nacionalnog identiteta. U ime NSSNM prisutne je pozdravio Jan Slavik, predsednik Odbora za kulturu, odajući priznanje pozorišnim entuzijastima koji ulažu napore da se očuva dugogodišnja pozorišna tradicija. Posetioce je u ime domaćina pozdravio Goran Jovič, predsednik Skupštine opštine Stara Pazova.

Na 49. Smotri učestvovalo je šest predstava iz četiri sredine i to iz Kulpina, Kovačice, Padine i Stare Pazove. Nastupe pozorišnih trupa ocenjivao je stručni žiri u sastavu: docent Miroslav Benka, istaknuti umetnik, režiser, glumac i dizajner, zatim Jan Makan, režiser i Miroslav Fabri, glumac SND-a. Jezičku kulturu na sceni pratila je Lidija Gedeljevski, profesorka razredne nastave. Razgovore o pojedinim predstavama vodio je Martin Prebudila, novinar i književnik.

„Pozorišne lovorike“ su organizovali i podržali Nacionalni savet slovačke nacionalne manjine, lokalna samouprava Stare Pazove, Zavod za kulturu vojvođanskih Slovača, SKUD „Heraj Janko Čmelik“ iz Stare Pazove, Kancelarija za Slovače u dijaspori, Pokrajinski sekretarijat za kulturu, javno informisanje i odnose sa verskim zajednicama.

Na smotri su prvi nastupili članovi Slovačkog pozorišta „VHV“, scena u Staroj Pazovi sa predstavom „Đavolji čardaš“ autorke Hane Zeline, u režiji Anjičke Balaž. Drugog dana odigrane su dve predstave, a održan je i susret sa piscem i prevodiocem Miroslavom Demakom, koji je u 2018. godini proslavio sedamdeseti rođendan.

Amateri Doma kulture „3. oktobar“ Pozorišta „VHV“ scene u Kovačici su se na smotri predstavili predstavom Slavomíra Mrožeka „Emigranti“, u režiji Danke Toman. Sa teškim zadatkom u formi pozorišta apsurda uspešno su se izborila dva izuzetna glumca, koji su uspeali da drže pažnju publike skoro sat vremena.

U dobrom raspoloženju gledaoci su se preselili u pozorišnu salu u kojoj su ih čekali glumci kulpinskog KUD-a „Zvolen“, koji su izveli predstavu Stanislava Šćepke „Zadnja stanica“ u režiji Aleksandra Baka. U nedelju, 28. oktobra usledila je pozorišna pauza, a drugo poluvreme nastavljeno je u ponedeljak nastupom Kolektiva kreativnih amatera „KOKRAM“ iz Kovačice sa predstavom „X puta dugme“. Autor teksta, režiser i dramaturg bio je Dragan Karlečik. Kolektiv mladih amatera pokazao je kreativnost, izazvavši posebno interesovanje gledalaca. „Dugme“ je postalo simbol večernje diskusije. Radilo se u stvari o dve jednočinke „X puta ništa“ i „Dugme“, koje su kroz svoje priče izrazile pogled na svet.

Nakon pauze u utorak, u sredu 31. oktobra nastavljeno je četvrti dan smotre, koji je ujedno bio i poslednji takmičarski dan 49. „Pozorišnih lovorika“. Predstavile su se dve pozorišne grupe iz Padine, obe u režiji Fedora Popova. Neformalna pozorišna grupa „Fedorteatar“ izvela je inscenaciju „Dva mirisa ruže“ Emilija Karbaljida, a Dom kulture „Mihal Babinka“ „Ženske razgovore“ Dušana Radovića. U obe predstave igrao je mladi glumački ansambl.

divadla absurdu popasovali sa dvaja vynikajúci herci a podarilo sa im udržať pozornosť divákov takmer hodinu. V dobrej nálade diváci uvítali aj hercov kulpínskeho KUS Zvolen, ktorí predviedli predstavenie Stanislava Štepku *Konečná stanica* v réžii Alexandra Baka. V nedeľu 28. októbra bola divadelná prestávka a druhý polčas pokračoval v pondelok, kedy vystúpil Kolektív kreatívnych amatérov KOKRAM z Kovačice s predstavením *X – krát gombík*. Autorom predlohy, režisérom a dramaturgom je Dragan Karlečik. Kolektív mladých ochotníkov bol kreatívny a u divákov vzbudil osobitnú pozornosť. Gombík sa stal symbolom aj večerných rozhovorov. Ide vlastne o dve jednoaktovky *X-krát nič* a *Gombík*, ktoré cez svoje príbehy mali reflektovať pohľad na svet. Po utorkovej prestávke v stredu 31. októbra prebiehal štvrtý prehliadkový a zároveň aj posledný súťažný deň 49. Divadelného vavrína. Predstavili sa dve divadelné skupiny z Padiny a obe predstavenia podpisuje režisér Fedor Popov. Neformálna divadelná skupina Fedorteatar predviedla inscenáciu *Dve vône ruže* Emilia Karbalida a Dom kultúry Michala Babinku *Ženské rozhovory* Dušana Radoviča. V oboch predstaveniach si zahral mladý herecký súbor.

Svečaním završnim ceremonijalom i dodelom nagrada naj-
 uspešnijim pojedincima i grupama u petak, 2. novembra 2018.
 u Staroj Pazovi završena je 49. Smotra slovačkog amaterskog
 pozorišnog stvaralaštva „Pozorišne lovorike“. Pre nego što je
 stručni žiri dodelio nagrade, prisutnima su se obratili Libuška
 Lakatoš, predsednica Organizaciono-upavnog odbora i društva
 „Heraj Janko Čmelik“, Goran Jović, predsednik Skupštine opštine,
 a smotru je zatvorila Ana Tomanova-Makanova, predsednica
 NSSNM. Ona je istakla da je Nacionalni savet uvek pomagao
 pozorišnim radnicima i učestvovao u organizaciji ove smotre,
 izrazivši nadu da će i novi saziv Nacionalnog saveta u tome
 nastaviti, pošto su vojvođanski Slovaci u ovome retkost, budući
 da se pozorište ovde igra već 150 godina.

Prema oceni stručnog žirija prvu nagradu, koja je takođe
 i Nagrada Nacionalnog saveta slovačke nacionalne manjina
 osvojila je predstava „Zadnja stanica“ KUD-a „Zvolen“ iz
 Kulpina. Režiser ove predstave Aleksandar Bako nagrađen je
 za najbolju režiju. Iz ovog ansambla su još nagrađeni i Marija
 Korunijak za najbolju žensku ulogu i Jan Trpinski za najbolju
 mušku ulogu na smotri. Diplomom za glumu su dobili još i Vjera

Slávnostným záverečným ceremoniálom a udelením cien najúspešnejším jednotlivcom a súborom v piatok 2. novembra 2018 sa v Starej Pazove ukončila 49. Prehliadka slovenskej ochotníckej divadelnej tvorby Divadelný vavrín. Predtým, než odborná porota udelila ceny, prihovorila sa Libuška Lakatošová, predsedníčka Organizačno-správnej rady a spolku hrdinu Janka Čmelíka, Goran Jovič, predseda Zhromaždenia obce, a prehliadku zatvorila Anna Tomanová-Makanová, predsedníčka NRSNM. Poznamenala, že Národnostná rada vždy pomáhala divadelníkom a podieľala sa aj pri organizácii tejto prehliadky, a vyjadrila nádej, že nové zloženie Národnostnej rady bude tiež v tom pokračovať, lebo dolnozemskí Slováci sú v tomto raritou – divadlo sa u nás hrá 150 rokov.

Podľa ocenenia odbornej poroty prvú cenu, ktorá je zároveň aj Cenou Národnostnej rady slovenskej národnostnej menšiny, získalo predstavenie *Konečná stanica* KUS Zvolen z Kulpína. Režisér tohto predstavenia Alexander Bako je odmenený za najúspešnejšiu réžiu. Z tohto súboru sú odmenení aj Mária Koruniaková ako najúspešnejšia herečka a Ján Trpinský ako najúspešnejší herec na prehliadke. Diplom za herecký výkon získali Viera Dorčová-Babiaková, Katarína Kolárová a Jasna Chalupková. Druhú cenu získalo predstavenie *Emigranti* DK 3. októbra z Kovačice a dvaja aktéri tohto predstavenia Ján Chrťan a Ivan Cicka získali diplom za herecký výkon. Tretiu cenu získalo predstavenie *Ženské rozhovory* DK Michala Babinku z Padiny a diplom za herecký výkon získali dve herečky z tohto súboru: Zuzana Suchánková a Tiana Nemogová. Diplom za herecký výkon získali aj Marína Havranová zo Starej Pazovy, Dušana Babincová a Darina Čechová z Kovačice a Jana Galasová z Padiny.

Najúspešnejšie epizódne úlohy na prehliadke stvárnil Miroslav Havran a Ranka Lepšanovičová v predstavení *Diablov čardáš* zo Starej Pazovy. Za najúspešnejší debut odmenená je Ivana Čížiková z predstavenia *X-krát gombík* súboru KOKRAM z Kovačice. S poznámkou, že naše súbory si stále dajú záležať na zachovávaní a pestovaní materinského jazyka a s odporúčením, aby sa aj do budúcnosti pri príprave predstavení zapájali jazykovo odborníci – nielen na čítačkách, ale aj na javisku – profesorka triednej výučby Lýdia Gedelovská Cenu Národnostnej rady za kultúru hovoreného slova udelila staropazovskému súboru.

Anna Simonovičová

Dorča-Babjak, Katarína Kolar i Jasna Halupka. Druga nagrada dodeljena je predstavi „Emigranti“ DK „3. oktobar“ iz Kovačice, a dva glumca iz ove predstave, Jan Hrćan i Ivan Cicka dobili su diplome za glumu. Treću nagradu osvojila je predstava „Ženski razgovori“ DK „Mihal Babinka“ iz Padine, a diplomu za glumu su dobile glumice iz ovog ansambla Zuzana Suhanek i Tiana Njemoga. Diplome za glumu pripale su još i Marini Havran iz Stare Pazove, Dušani Babinjec i Darini Čeh iz Kovačice, te Jani Galas iz Padine.

Najbolje sporedne uloge na smotri ostvarili su Miroslav Havran i Ranka Lepšanović u predstavi „Đavolji čardáš“ iz Stare Pazove. Nagradu za najbolji debi osvojila je Ivana Čížik iz predstave „X-puta dugme“ ansambla „KOKRAM“ iz Kovačice. Profesorka razredne nastave Lidija Gedelovski Nagradu Nacionalnog saveta slovačke nacionalne manjine za kulturu scenskog jezika dodelila je ansamblu iz Stare Pazove, uz napomenu da naši ansamblu još uvek posvećuju pažnju očuvanju i negovanju maternjeg jezika, ali uz savet da se ubuduće u pripremu predstava uključuju i stručnjaci za jezik i to ne samo za vreme prvih čitalačkih proba, već i na sceni.

Ana Simonović

LETELI PIESNE, LETELI...

Sedemnaest kvalitných piesní súčasnej hudby pre deti zazneli v nedeľu 16. decembra 2018 v sieni Domu kultúry 3. októbra v Kovačici. Na začiatku 20. festivalu Letí pieseň, letí sa prihovoril riaditeľ Domu kultúry 3. októbra v Kovačici Ján Tomáš a po ňom mala slovo novozvolená predsedníčka Národnostnej rady slovenskej národnostnej menšiny Libuška Lakatošová, ktorá povzbudzujúcim slovom podporila spevákov. Po otvorení festivalu vtipne i hravými výkonomi uvádzali piesne a festival viedli moderátori Anna Asodiová z Kysáča a Ján Chrťan z Kovačice.

Festival pod názvom Letí pieseň, letí v tomto predvianočnom zhone zapôsobil primerane a ako predzvesť darčekovej vianočnej nálady. Deti už vopred vedeli, že odmeny budú veľkorysé, preto sa snažili čo najlepšie predviesť obecenstvu svoje spevácke schopnosti. Aj tohto roku na pódiu stál a celý čas podporoval sólových spevákov Zbor Základnej školy Mladých pokolení z Kovačice pod taktovkou Pavla Tomáša st., ktorý roky neúnavne prispieva k celkovej organizácii festivalu Letí pieseň, letí. Trinásť hudobní skladatelia boli na tohtoročnom

LETELE SU PESME, LETELE...

Sedamnaest kvalitetno napisanih pesama savremene muzike za decu izvedeno je u nedelju, 16. decembra 2018. godine, u sali Doma kulture „23. oktobar“ u Kovačici. Na početku 20. Festivala „Leti pesma, leti“ prisutnima se obratio direktor Doma kulture „3. oktobar“ Jan Tomáš, a nakon njega reč je dobila novoizabrana predsednica Nacionalnog saveta slovačke nacionalne manjine Libuška Lakatoš, koja je rečima ohrabrenja podržala interpretacije pevača. Nakon otvaranja festivala svojim duhovitim replikama i razigranim nastupom pesme su najavlivali Ana Asođi iz Kisača i Jan Hrćan iz Kovačice.

Festival „Leti pesma, leti...“ očigledno je delovao umirujuće u ovom užurbanom periodu pred Božić i kao da je nagovestio božićnu atmosferu kada se dele pokloni. Deca su unapred znala da će nagrade biti velikodušne pa su se trudila da što bolje pokažu svoje pevačko umeće. I ove godine je na sceni stajao i pevačima pružao podršku hor Osnovne škole „Mlada pokolenja“ iz Kovačice pod dirigentskom palicom Pavla Tomáša st, koji već dugi niz godina doprinosi celokupnoj organizaciji

festivale výnimočne dobrí, o čom sa zmenila aj predsedníčka odbornej poroty a hudobná odborníčka Mariena Stankovičová-Kriváková. Trojčlenná odborná porota, ktorú ešte tvoril Ivan Babka a Vladimír Kováč, mali neľahkú úlohu, ale zvládli ju. Stankovičová-Kriváková zhodnotila celkovú kvalitu na výbornú a podotkla, že dve tretiny piesní boli z Kovačice a zo Selenče. Väčšina piesní boli v súlade so spevákom – žiakom nižších ročníkov základnej školy.

Právo hlasovať malo, samozrejme, i obecnstvo, ktoré jednoznačne hlasovalo za *Hudobnú skrinku* skladateľky Anity Petrárovej a textára Žana Petráka. Pieseň spievala Hana Barcová. Potom moderátori obecnstvu prezradili, kto boli tí najúspešnejší podľa mienky odborníkov. Tretiu cenu za skladbu *Poslednýkrát* získal Juraj Súdí ml. a spievala ju Magdaléna Kaňová. Autorom textu je Michael Kaňa. Druhú cenu si odniesla skladateľka Anita Petrárová za spomínanú pieseň *Hudobná skrinka*. Tretiu cenu za interpretáciu si vyspievala mladá speváčka Katarína Válovcová. Piesňou skladateľky Vierošlavy Válovovej a textárky Viery Torňošovej *Vianoce* trefne sprítomnila a privoľala vianočné sviatky. Druhá cena za interpretáciu sa dostala do rúk Hane Barcovej za pieseň *Hudobná skrinka*, pokým najlepší interpretačný výkon mala Magdaléna Kaňová, ktorá si tým vyspievala zlatú plaketu Národnostnej rady slovenskej národnostnej menšiny a pieseň *Poslednýkrát* zaspievala ešte raz. Sošku akademickej maliarky Miry Brtkovej získal najúspešnejší skladateľ tohtoročného festivalu. Stal sa ním Ján Dišpiter. Víťaznú pieseň *Kvaky, kvak* zaspievala Kalína Babková a autorom textu je Miroslav Pokorný.

Najlepší text mala *Zelená pieseň* skladateľa a textára Samuela Kováča ml. Tak sa rozhodla profesorka slovenčiny a spisovateľka pre deti a mladých Mária Kotvašová-Jonášová.

Treba spomenúť i hlavného a zodpovedného producenta nahrávky, Želka Sucháneka, ktorý mal na starosti i celkovú úpravu skladieb a spracovanie zvuku. Dom kultúry 3. októbra i tohto roku vydal CD nahrávku tohtoročných detských piesní, ktorú si prítomní mohli hneď pri vchode do siene kúpiť.

Festivala „Leti pesma, leti“. Na ovogodišnjem festivalu bilo je čak trinaest izuzetnih kompozitora, što je istakla i predsednica stručnog žirija, muzičarka Marjena Stanković-Krivak. Tročlani stručni žiri, u kom su bili još i Ivan Babka i Vladimír Kovač, nije imao nimalo lak zadatak. M. Stanković-Krivak je ukupni kvalitet ocenila kao odličan, naglasivši da je dve trećine pesama bilo iz Kovačice i Selenče. Većina pesama odgovarala je pevačima nižih razreda osnovne škole.

Pravo da glasa, naravno, imala je i publika, koja je najviše glasova dala pesmi „Muzička kutija“ kompozitorke Anite Petrak i tekstopisca Žana Petraka. Pesmu je izvela pevačica Hana Barca. Zatim je publici otkriveno ko su dobitnici nagrada. Treću nagradu za kompoziciju „Poslednji put“ dobio je Juraj Sudi ml, pesmu je otpevala Magdalena Kanja, a autor teksta bio je Michael Kanja. Drugu nagradu osvojila je kompozitorka Anita Petrak za pesmu „Muzička kutija“. Treća nagrada za interpretaciju pripala je mladoj pevačici Katarini Valovec, koja je izvela pesmu „Božić“ kompozitorke Vjerošlave Valovec i tekstopisca Vjere Tornjoš. Pesma „Božić“ je svojim tekstom uspešno dočarala atmosferu Božića. Druga nagrada za interpretaciju dospela je u ruke Hani Barca za pesmu „Muzička kutija“. Najbolja interpretatorka bila je Magdalena Kanja koja je osvojila i Zlatnu plaketu Nacionalnog saveta slovačke nacionalne manjine, a pesmu „Poslednji put“ je zbog toga morala da izvede još jednom. Za najuspešnijeg kompozitora ovogodišnjeg festivala proglašen je Jan Dišpeter, te mu je dodeljena skulptura akademske slikarke Mire Brtke. Pobjedničku pesmu „Kvak, kvak“ otpevala je Kalina Babka po tekstu Miroslava Pokornog.

Po odluci profesorke slovačkog jezika i književnice za decu i omladinu Marije Kotvaš-Jonaš, najbolji tekst imala je „Zelena pesma“ kompozitora i tekstopisca Samuela Kováča ml.

Treba pomenuti i glavnog i odgovornog producenta snimka Željka Suhaneke, koji je bio zadužen i za celokupnu obradu pesama i zvuka. Dom kulture „3. oktobar“ je i ove godine objavio CD sa ovogodišnjim dečjim pesmama, koji su pesetioci festivala mogli da kupe odmah na ulazu u salu.

Festival populárnej hudby pre deti *Letí pieseň, letí* podporili Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny, Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov, Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí a samozrejme i Dom kultúry 3. októbra v Kovačici, Obec Kovačica a Základná škola Mladých pokolení v Kovačici. Technickú a zvukovú realizáciu festivalu mal na starosti tím Audio Migo. Predsedníčka Národnostnej rady Libuška Lakatošová pochválila najúspešnejšie speváčky a prekvapila ich správou o zimnom tábore v Donovaloch, ktorí navštívili ešte tú zimu. Záverom programu zaznela dobre známa zvučka festivalu *Letí pieseň, letí*, ktorú si prítomní už vedeli zaspievať spolu s detským zborom. Potom zostávalo moderátorom iba povolať prítomné publikum na stretnutie o rok.

Andrea Lomenová Sabová

NA STRETNUTÍ V PIVNICKOM POLI TRIUMFOVAL PADINČAN VLASTIMÍR POVOLNÝ

Päťdesiaty tretí ročník Festivalu sólistov pôvodných slovenských ľudových piesní Stretnutie v pivnickom poli sa konal 23. – 25. novembra 2018 v Pivnici. Na tohtoročnom Stretnutí v pivnickom poli sa zúčastnilo 16 sólistov z 10 prostredí a to z Kysáča, Padiny, Aradáča, Pivnice, Hložian, Kovačice, Kulpína, Báčskeho Petrovca, zo Selenče a zo Starej Pazovy. I keď spevákovo bolo málo, hrdó reprezentovali slovenské ustanovizne zo svojho prostredia a ochotne prispeli k zveladeniu tohto tradičného nehmotného kultúrneho dedičstva vojvodinských Slovákov. Počas všetkých troch koncertov spevákovo sprevádzal 11-členný orchester na čele s primášom Valentínom Michalom Grňom. Prvý súťažný koncert festivalu si svojou prítomnosťou uctil aj podpredseda Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Peter Procháčka a 53. Stretnutie v pivnickom poli otvorila predsedníčka Národnostnej rady slovenskej národnostnej menšiny Anna Tomanová-Makanová.

Už vyše pol storočia sa na Stretnutí v pivnickom poli interpreti uchádzajú o prvé tri ceny odbornej poroty, o cenu za autenticnosť piesne, cenu za ľudový odev a cenu poroty obecnstva. Porota, ktorá na 53. Stretnutí v pivnickom poli hodnotila autenticnosť a prednes piesní, pracovala v zložení: Mária Zdravkovičová, Jarmila Juricová-Stupavská a Miroslav Hemela. Ľudový odev účastníkov hodnotil Patrik Rago. Diváci v sieni, ktorí sa zúčastnili na druhom súťažnom koncerte, tiež mohli hlasovať za svojich favoritov.

Podľa mienky poroty prednesy spevákovo boli takmer vyrovnanej kvality. Pochválili aj dobrý výber piesní a veľký počet mužských interpretov. Dve tretie ceny za prednes porota udelila Zlatkovi Klinovskému zo Selenče a Andrei Šimovej z Kulpína. Andrea získala aj Cenu za kroj. Druhá cena za prednes sa dostala do rúk Silvii Ferkovej z Hložian. Za autenticnosť piesne tiež udelili dve ceny. Nimi sa ovenčili Gabriela Feketyová z Kovačice za pieseň *A moj muž je taký lumpák* a Benjamín Cabuka z Pivnice za pieseň *Čo ty milá za srdco máš*. Diváci v kinosále najviac hlasov dali Pivničanom Miline Milcovej a Benjaminovi Cabukovi.

Festival popularne muzike za decu *„Leti pesma, leti“* podržali su Nacionalni savet slovačke nacionalne manjine, Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka, Kancelarija za Slovake u dijaspori i, naravno, Dom kulture „3. oktobar“ iz Kovačice, Opština Kovačica i Osnovna škola „Mlada pokolenja“ iz Kovačice. Za tehničku realizaciju i ozvučenje festivala bila je zadužena firma „Audio Migo“. Predsednica Nacionalnog saveta slovačke nacionalne manjine Libuška Lakatoš pohvalila je najuspešnije pevačice iznenadivši ih boravkom na zimskom kampu u Donovalima u Slovačkoj, koji su posetile još ove zime. Na kraju festivala mogla se čuti dobro poznata pesma festivala *„Leti pesma, leti“* koju su prisutni posetioци opevali zajedno sa dečjim horom, a voditeljima je na kraju preostalo još samo da prisutne pozovu da se opet vide za godinu dana.

Andrea Lomen-Sabo

NA „SUSRETU U PIVNIČKOM POLJU“ TRIJUMFOVAO VLASTIMIR POVOLNI IZ PADINE

53. Festival solista izvornih slovačkih narodnih pesama „Susret u pivničkom polju“ održan je od 23. do 25. novembra 2018. u Pivnicama. Na ovogodišnjem „Susretu u pivničkom polju“ učestvovalo je 16 solista iz 10 sredina i to: iz Kisača, Padine, Stare Pazove, Aradca, Pivnica, Gložana, Selenče, Kovačice, Kulpina i Bačkog Petrovca. Iako je pevača bilo malo, ponosno su predstavljali slovačke organizacije iz svoje sredine, rado doprinoseći unapređenju ovog tradicionalnog nematerijalnog kulturnog nasleđa vojvođanskih Slovaka. Za vreme sva tri koncerta pevače je pratio jedanaestočlani orkestar na čelu sa prvom violinom Valentinom Mihalom Grnjom. Prvom takmičarskom koncertu festivala prisustvovala je i potpredsednik Kancelarije za Slovake u dijaspori Peter Prohacka, a 53. „Susret u pivničkom polju“ otvorila je predsednica Nacionalnog saveta slovačke nacionalne manjine Ana Tomanova-Makanova.

Već više od pola veka se na „Susretu u pivničkom polju“ interpretatori takmiče za jednu od tri nagrade stručnog žirija, za najautentičniju pesmu, za narodnu nošnju i za nagradu žirija publike. Žiri koji je na 53. „Susretu u pivničkom polju“ vrednovao autentičnost i izvođenje pesama radio je u sastavu: Marija Zdravković, Jarmila Jurica-Stupavski i Miroslav Hemela. Narodne nošnje učesnika ocenjivao je Patrik Rago. Publika koja je bila prisutna na 2. takmičarskom koncertu takođe je mogla da glasa za svoje favorite.

Prema mišljenju žirija izvođenja interpretatora bila su gotovo jednakog kvaliteta. Žiri je pohvalio i dobar izbor pesama i veliki broj muških interpretatora. Dve treće nagrade za interpretaciju pripale su Zlatku Klinovskom iz Selenče i Andrei Šimo iz Kulpina. Andrea je osvojila i nagradu za nošnju.

Dругу nagradu za interpretaciju dobila je Silvija Ferko iz Gložana. Gledaoci u kino-sali su najviše glasova dali Milini Milcovej i Benjaminu Cabuki iz Pivnica. Za najautentičniju pesmu žiri je takođe dodelio dve nagrade i to Gabrieli Fekete iz Kovačice za pesmu *„A moj muž je taký lumpák“* („A moj muž je takav bekrija“) i Benjaminu Cabuki iz Pivnica za pesmu *„Čo ty milá za srdco máš“* („Od čega ti je srce, draga“).

Stručni žiri je dodelio i Specijalnu nagradu za doprinos oču-

Za prínos k zachovávaní a prezentácii slovenskej ľudovej piesne a kultúry všeobecne tak doma, tak aj v zahraničí odborná porota udelila aj Špeciálnu cenu. Ňou sa ovenčila Anna Berédiová zo Selenče. Anna zároveň získala aj Cenu za kroj.

Prvú cenu odbornej poroty za prednes a titul víťaza si z festivalu odniesol Padinčan Vlastimír Povolný. Ceny odmeneným udelila predsedníčka NRSNM Anna Tomanová-Makanová a podpredseda SKUS Pivnica Pavel Bolehradský. Odmeny zabezpečila Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny a Slovenský kultúrno-umelecký spolok Pivnica. Moderátorkou všetkých troch koncertov bola Aneta Lomenová.

Festival by sa však neuskutočnil nebyť organizátorov a finančných podporovateľov, ktorými sú Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny v Srbsku, Slovenský kultúrno-umelecký spolok Pivnica, Zhromaždenie obce Báčska Palanka a Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov. Festival finančne a hmotne podporili aj vláda AP Vojvodiny, Pokrajinský sekretariát pre vzdelávanie, predpisy, správu a národnostné menšiny – národnostné spoločenstvá, Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí a početné ochotnícke združenia a sponzori.

Spríevodným podujatím 53. festivalu bola výstava ručných prác a suvenírov, ktorú za podpory NRSNM usporiadala Asociácia slovenských spolok žien. V sobotu sa v Pivnici v rámci festivalu konala aj 14. muzikologická konferencia pod názvom *Prínos Juraja Ferika st. a Juraja Ferika ml. do hudobného života vojvodinských Slovákov* v organizácii Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov a Komisie pre hudobnú činnosť VPK NRSNM.

*Text: Aneta Lomenová
Foto: SKUS Pivnica*

vanju i prezentaciji slovačke narodne pesme i kulture u zemlji i inostranstvu Ani Beređi iz Selenče. Ana je osvojila i Nagradu za nošnju. Prvu nagradu za interpretaciju i titulu pobjednika celokupnog festivala dobio je Vlastimir Povolni iz Padine. Nagrade pevačima uručila je predsednica NSSNM Ana Tomanova-Makanova i potpredsednik društva „Pivnice“ Pavel Bolehradski. Nagrade su obezbedili Nacionalni savet slovačke nacionalne manjine i Slovačko kulturno-umetničko društvo „Pivnice“. Sva tri koncerta vodila je Aneta Lomen.

Festival ne bi bilo moguće organizovati bez finansijske podrške Nacionalnog saveta slovačke nacionalne manjine, Slovačkog kulturno-umetničkog društva „Pivnice“, Skupštine opštine Bačka Palanka i Zavoda za kulturu vojvođanskih Slovaka. Festival su finansijski i materijalno podržali i Pokrajinska vlada AP Vojvodine, Pokrajinski sekretarijat za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice, Kancelarija za Slovake u dijaspori i brojna amaterska udruženja i sponzori.

Prateća manifestacija 53. Festivala bila je izložba ručnih radova i suvenira koju je uz podršku NSSNM organizovala Asocijacija slovačkih udruženja žena. U subotu je u Pivnicama u okviru festivala održana i 14. Muzikološka konferencija pod nazivom „Doprinos Juraja Ferika st. i Juraja Ferika ml. muzičkom životu vojvođanskih Slovaka“ koju je organizovao Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka uz podršku Komisije za muzičku delatnost OK NSSNM.

*Tekst: Aneta Lomen
Foto: SKUD „Pivnice“*

PROGRAMY ODBORNÉHO ZDOKONALOVANIA A VZDELÁVANIA V OBLASTI KULTÚRY A UMENIA

II. EDUKAČNÝ SEMINÁR NA PODPORU ROZVOJA VOKÁLNEHO UMENIA VOJVODINSKEJ MLÁDEŽE

Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov pre mladých interpretov slovenskej populárnej hudby usporiadal II. Edukačný seminár na podporu rozvoja vokálneho umenia vojvodinskej mládeže. Dielne sa začali v sobotu 29. septembra a pokračovali v sobotu 6. októbra 2018 v miestnostiach ÚKVS.

Interpretačných dielní týkajúcich sa populárnej hudby sa zúčastnilo 15 mladých frekventantov, ktorých umelecky teoretickými a praktickými cvičeniami viedla naša renomovaná

PROGRAMI STRUČNOG USAVRŠAVANJA I OBRAZOVANJA U OBLASTI KULTURE I UMETNOSTI

II EDUKATIVNI SEMINAR ZA PODRŠKU RAZVOJA VOKALNE UMETNOSTI VOJVODANSKE OMLADINE

Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka organizovao je II Edukativni seminar za podršku razvoja vokalne umetnosti vojvođanske omladine namenjen mladim interpretatorima slovačke popularne muzike. Radionica je počela sa radom u subotu, 29. septembra, a nastavljena je u subotu, 6. oktobra 2018. godine u Zavodu za kulturu vojvođanskih Slovaka.

Radionicu posvećenu interpretaciji popularne muzike pohađalo je 15 mladih učesnika koje je umetnički i teoretski usmera-

hudobná odborníčka Dr. Slovenka Benková-Martinková. Sú to prevažne speváci do 25 rokov, ktorí už majú skúsenosti s verejným vystupovaním a doteraz sa zúčastňovali na mnohých hudobných podujatiach. Riaditeľka Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov Anna Chrtánová-Leskovac účastníkov odmenila Ďakovným listom, ktorý môže byť posmelením a pohnútkou pre ich budúce zdokonaľovanie v oblasti hudby.

Účastníci II. seminára spevu sa zároveň pripravovali na vyššie stupeň v rámci revuálnej časti 38. Festivalu populárnej hudby Zlatý kľúč, ktorý sa uskutočnil 21. októbra 2018 v Selenči. Absolventi seminára na festivale predviedli niekoľko víťazných skladieb z minulých ročníkov festivalu, ako aj skladby svetových speváckych hviezd v preklade do slovenčiny. Bola to svojrázna odmena za ich snahu a ohotu podieľať sa na zveľaďovaní súčasného hudobného hnutia.

Aneta Lomenová

vala, a praktične vežbe vodila naša istaknuta muzička radnica dr Slovenka Benka-Martinko. U rad seminaru su bili uključeni uglavnom pevači do 25 godina, koji su već imali određena iskustva sa javnim nastupima i koji su učestvovali na mnogim muzičkim manifestacijama. Direktorica Zavoda za kulturu vojvođanskih Slovaka Ana Hrčan-Leskovac je učesnicima seminaru dodelila zahvalnice, koje predstavljaju određenu vrstu ohrabrenja i motivacije za buduće usavršavanje mladih izvođača popularne muzike.

Učesnici seminaru su se ujedno pripremali i za nastup u okviru revijalnog dela 38. Festivala popularne muzike „Zlatni kľuč“, koji je održan 21. oktobra 2018. godine u Selenči. Mladi pevači su na festivalu izveli nekoliko pobjedničkih kompozicija iz prethodnih godina festivala, kao i kompozicije svetskih pevačkih zvezda, u prevodu na slovački jezik. Bila je to neka vrsta nagrade za njihov trud i spremnost da učestvuju u unapređenju muzičkog pokreta.

Aneta Lomen

O MANAŽMENTE PRACOVNÉHO ČASU PREDNÁŠAL BORIS MICHALÍK

V Ústave pre kultúru vojvodinských Slovákov usporiada-li odbornú prednášku na tému Manažment pracovného času. Prednáška sa konala v stredu 18. apríla 2018 v ústave a školiteľom bol docent na Katedre Manažmentu kultúry a turizmu Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre PhDr. Boris Michalík, PhD. ÚKVS a Katedra manažmentu a kultúry FFUKF nadviazali spoluprácu už pred rokmi, keď spolu realizovali terénny výskum v Silbaši, z čoho neskôr vznikla monografia *Silbaš – kultúrne tradície Slovákov v Báčke*. Michalík sa vo svojom odbore stará predovšetkým o kultúrne dedičstvo, skúma kultúru Slovákov žijúcich v zahraničí a regionálny rozvoj cestovného ruchu.

Prítomných v ústave privítala riaditeľka ÚKVS Anna Chrtánová-Leskovac, ktorá pochválila neskutočne ľahkú, stručnú a pri tom profesionálnu komunikáciu s odborníkom, čo predovšetkým prispelo k uskutočneniu stanovených cieľov: zaučiť predstaviteľov vojvodinských Slovákov, ako efektívne zvládnuť pracovnú záťaž, zvýšiť vlastnú produktivitu práce a znížiť pracovný stres, ktorý bezpochyby denne sprevádza každého za-mestnanca.

Time management je v práci manažéra mimoriadne dôležitou súčasťou koloritu každého dňa. Je jednou zo základných manažérskych zručností, v mnohých prípadoch aj dôležitou ekonomickou kategóriou každej organizácie. Využívanie časového manažmentu – riadenia vlastného času, je nevyhnutným

BORIS MIHALIK ODRŽAO PREDAVANJE POSVEĆENO MENADŽMENTU RADNOG VREMENA

U Zavodu za kulturu vojvođanskih Slovaka održano je stručno predavanje na temu „Menadžment radnog vremena“.

Predavanje je održano u sredu, 18. aprila 2018. godine u Zavodu za kulturu vojvođanskih Slovaka, a predavač je bio dr Boris Mihalik, docent na Katedri za menadžment u oblasti kulture i turizma FF UKF u Nitri (Republika Slovačka). ZKVS i Katedra za menadžment u oblasti kulture i turizma FF UKF uspostavili su saradnju pre nekoliko godina u realizaciji terenskog istraživanja u Silbašu, iz kojeg je proizašla monografija „Silbaš – kulturne tradicije Slovaka u Bačkoj“. Mihalik se prvenstveno bavi kulturnim nasleđem, istraživačkim radom u oblasti kulture Slovaka koji žive u zemljama regiona i u oblasti regionalnog turizma.

Prisutne goste pozdravila je direktorka ZKVS Ana Hrčan-Leskovac, koja je izrazila reči hvale za izuzetno laku, sažetu, a pritom profesionalnu komunikaciju sa stručnjakom, što je prvenstveno doprinelo realizaciji zacrtanih ciljeva – obučiti predstavnike slovačke zajednice u Vojvodini kako da efektivno savladaju radne obaveze, povećaju ličnu produktivnost u radu i smanje stres na poslu, koji nepogrešivo prati svakog zaposlenog u svakodnevnom radu.

Menadžment radnog vremena u poslu jednog menadžera predstavlja važan deo svakodnevice, jedan od osnovnih menadžerskih trikova, a u mnogim slučajevima je i važna ekonomska kategorija svake organizacije. Primena menadžmenta

predpokladom na úspešné zvládnutie manažérskych úloh. Primerané plánovanie pracovného času zabezpečí, že úlohy budú splnené na čas, bez nadmernej hektiky a stresu. Prednáška o účinnom riadení pracovného času zoznámila prítomných so základmi časového manažmentu, prípravou časových plánov s cieľom zvýšiť efektivitu realizovaných aktivít.

Z Paretovho pravidla vyplýva, že len malá časť pracovného času je strávená efektívne. Počas nej dosiahneme väčšiu želaných výsledkov. „Produktivita a aktivita nemusia mať rovnaký účinok na vykonanú prácu. Ak sme celý deň v práci aktívni, obrzime sa na konci dňa na produktivitu práce. Naozaj sme urobili, čo sme chceli? Nestačí byť aktívny, je potrebné byť produktívny!“ podotkol školiteľ.

Boris Michalík odporúča, aby sme si pracovné úlohy plánovali reálne podľa skutočného času ich najneskoršej realizácie. Hovorí, že je dôležité pozrieť sa na pracovný deň realisticky, lebo človek v priemere výkonne pracuje 4-5 hodín denne. Zvyšný čas zaberajú málo dôležité aktivity, nečakané návštevy, telefonáty, rozhovory a pod. Prítomných tiež veľmi motivoval tzv. TO DO LIST, či zoznam úloh, ktoré musíme realizovať. „Nerobíme ho preto, aby sme na nič nezabudli. Robíme ho preto, aby sme efektívne a produktívne využívali vlastný pracovný čas. Je potrebné určiť si priority – súrne a dôležité úlohy najskôr. Každý deň si treba zvoliť dve najdôležitejšie úlohy, ktoré urobíme prednostne“, doložil prednášateľ.

Aneta Lomenová

radnog vremena odn. upravljanje sopstvenim vremenom je neophodan faktor za uspešno savladavanje menadžerskog zadatka. Razumno planiranje radnog vremena će obezbediti da zadaci budu obavljani na vreme, bez preterane žurbe i stresa. Predavanje o efikasnom raspolaganju radnim vremenom pružilo je učesnicima osnovu iz oblasti menadžmenta radnog vremena, ukazalo na važnost izrade vremenskog rasporeda u cilju povećanja efektivnosti realizovanih aktivnosti.

Iz Paretovog pravila proizilazi da se samo mali deo radnog vremena efikasno iskoristi, a tokom tog vremena postignemo većinu željenih rezultata. „Produktivnost i aktivnost ne moraju imati jednak uticaj na izvršeni rad. Ako smo ceo dan na poslu aktivni, osvrnimo se na kraju dana na produktivnost rada. Da li smo stvarno uradili sve što smo planirali? Nije dovoljno biti samo aktivan, potrebno je biti produktivan!“, istakao je predavač seminara.

Po preporuci Borisa Mihalika radne obaveze treba planirati u vremenu koje je realno potrebno za njihovu realizaciju. On kaže da je važno sagledati radni dan realno, jer čovek u proseku efikasno radi 4-5 sati dnevno. Ostatak vremena zauzimaju manje važne aktivnosti, neočekivane posete, telefonski i svakodnevi razgovori i sl. Prisutne je takođe veoma motivisao tzv. TO DO LIST odn. spisak zadataka koje moramo uraditi. „Ne sačinjavamo ga zato da nešto slučajno ne bismo zaboravili, već zbog toga da bismo efektivno i produktivno iskorisćivali sopstveno radno vreme. Potrebno je odrediti prioritete – hitne i važne zadatke realizujemo u najskorijem roku. Svakog dana potrebno je izabrati dva bitna zadatka kojima ćemo u radu dati prednost.“, dodao je predavač.

U zaključku predavanja, a nakon što je predavač odgovorio na pitanja prisutnih, predstavnici Akvaparka „Petrolend“ u Bačkom Petrovcu podelili su ulaznice svim gostima seminara.

Aneta Lomen

Z ČINNOSTI ÚSTAVU

V roku 2018 Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov sústavne pracoval na rozvoji a zveladení svojej kultúrnej činnosti. Aktivity, ktoré ÚKVS pravidelne organizuje vo svojich miestnostiach, aj tentoraz zahrnuli početné výstavy akademických a insitných umelcov, prezentácie súčasnej formy umenia, literárne večierky a pripomenuli sme si aj výročia a jubileá našich zaslužilých osobností v rámci položky *Kultúrna pamäť*. Ústav otvoril dvere aj početným iným kultúrnym podujatiam a poskytol im nielen finančnú pomoc na ich realizáciu, ale aj svoje priestory. Okrem toho dal zhotoviť ďalší portrét významných osobností z radu vojvodinských Slovákov.

IZ DELATNOSTI ZAVODA

Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka je u 2018. godini kontinuirano radio na razvoju i unapređenju svojih kulturnih aktivnosti. Aktivnosti koje Zavod redovno ostvaruje u svom prostoru uključivale su kao i do sada brojne izložbe akademskih i naivnih likovnih umetnika, prezentacije različitih formi savremene umetnosti, književne večeri, a prisetili smo se i godišnjica i jubileja naših istaknutih ličnosti u okviru programa „Kultura sećanja“. Zavod je otvorio vrata brojnim kulturnim manifestacijama i pružio ne samo finansijsku podršku za njihovu realizaciju, već i svoj prostor. Osim toga je obezbedio slikanje još jednog portreta iz redova znamenitih ličnosti vojvođanskih Slovaka.

RADO VAN LADOMERSKÝ TRIKRÁT INAK

Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov v piatok 18. mája 2018 otvoril výstavu umeleckej tvorby Rada Van Ladomerského, maliara zo Slovenska. Obrazy tohto umelca sú vystavené v galérii ÚKVS už druhýkrát. Výstavu obrazov, ktoré tentoraz priniesol do Srbska, pomenoval *Rado Van Ladomerský trikrát inak*. Ladomerský sa maľovaníu venuje od detstva. Ešte v predškolskom veku začal chodiť do ľudovej školy umenia. Neustálym skúšaním nových techník našiel sa v štýle Pop-art, v ktorom spočíva jadro jeho tvorby portrétov, a to buď suchým pastelom alebo akrylovými farbami na plátno. Autora fascinuje rozmanitosť, ktorú vidí na tvári človeka a to ho podnecuje vytvárať portréty. Druhým štýlom jeho tvorby je insitné umenie. Inšpirujú ho kreslené rozprávky z detstva a z toho dôvodu vznikli aj postavičky, ktoré pomenoval Familie Perlenschlips. Tieto postavičky pôsobia veselo, žijú si svoj harmonický život a pri týchto dobrodružstvách im spoločnosť robia ich domáci miláčikovia. Z toho vlastne vychádza aj jeho motto: „Obraz má potešiť dušu človeka.“

Prítomných na vernisáži pozdravila riaditeľka ÚKVS Anna Chrtánová-Leskovac a o tvorbe Ladomerského sa zmienili Pavel Čáni a Vladimír Valentík. Výstavu autor pomenoval *Rado Van Ladomerský trikrát inak*, preto, že sa vzťahuje na tri rozličné štýlové prístupy k maľbe. „Rado Van Ladomerský maľuje v duchu Andyho

Warhola, je to svojrážna tvorba pop-artistických najčastejšie monochromatických portrétov. Paralelne nám štetcom „rozpráva“ príhody z ciest šťastnej a harmonickej rodinky (Familie Parlenschlips) a ich domácich miláčikov, čím vytvára svojrážny insitný umelecký prejav, blízky tvorbe ilustrácií pre deti a z tretej strany vytvára na brehu Dunaja z kameňov svoju Valhallu, teda úplne v duchu súčasnej doby priestorový umelecký prejav, ktorý môžeme bez zvyškov zaradiť do výtvarného konceptualizmu.“ povedal Valentík.

Valentík medzi iným vyzdvihol, že Ladomerský je jediným autorom zo Slovenska, ktorý sa vo svojej tvorbe a maľovaním portrétov najviac venuje zobrazovaniu významných osobností z kultúrneho, historického a verejného života Srbska. Medzi portrétmi srbských osobností nachádzame napr.: Nikolu Teslu, Nadeždu Petrović, Vuka Karadžića, Novaka Đokovića, Ivanu Španović, Emira Kusturicu, Milenu Dravić, Lenku Dunderski a mnohých ďalších.

Večierok v komornej nálade spríjemnili virtuózka Marina Cerovská hrou na husliach a prednesy úryvkov z romantickej básne *Santa Maria della Salute* autora Lazu Kostića, ktorého portrét Ladomerský tiež namaľoval. Riaditeľka ÚKVS autorovi odovzdala darček a poďakovala sa za výbornú spoluprácu, a na oplátku od autora dostala tiež vzácnu pozornosť – jej podobizeň.

Aneta Lomenová

„RADOVAN LADOMERSKI TRI PUTA DRUGAČIJE“

Zavod za kulturu vojvodanskih Slovačka je u petak, 18. maja 2018. god. svečano otvorio izložbu slika Radovana Ladomerskog iz Slovačke.

Slike ovog umetnika izložene su u izložbenom prostoru ZKVS po drugi put, ovog puta u drugačijem izdanju. Radovan Ladomerski se bavi slikanjem od detinjstva. Još u predškolskom uzrastu pohađao je Narodnu umetničku školu. Nепrestanim isprobavanjem novih tehnika najviše se pronašao u pop-artu, koji čini osnovu u njegovom stvaranju portreta, i to tehnikom suvog pastela ili akrila na platnu. Autora fascinira raznolikost koju vidi na licima ljudi i to ga podstiče pri stvaranju portreta.

Drugi stil njegovog stvaralaštva je naivna umetnost. Inspirisan je crtanim filmovima koje je gledao u detinjstvu. Tako su nastali i njegovi likovi koje je nazvao Familie Perlenschlips. Likovi na njegovim slikama deluju veselo, žive svoj harmonični život u kome im društvo prave njihovi kućni ljubimci. Iz toga u

stvari proizilazi i njegov moto: „Slika treba da obraduje ljudsku dušu“.

Prisutne je na otvaranju izložbe pozdravila direktorka Ana Hrcan-Leskovac, a o stvaralaštvu Ladomerskog govorili su Pavel Čanji i Vladimír Valenčík. Autor je nazvao izložbu „Rado Van Ladomerski tri puta drugačije“, zbog toga što se odnosi na tri stilska pristupa u slikanju. „Radovan Ladomerski u duhu Endija Vorhola slika svojevrstne pop-artistične,

najčešće monohromne portrete. Paralelno nam četkicom prepričava događaje iz života srećne i harmonične porodice Familie Parlenschlips, čime stvara svojevrstni naivni umetnički izraz, blizak ilustracijama za decu, a sa treće strane na obali reke Dunav gradi od kamena svoju Valhallu u potpunosti u duhu savremenog prostornog umetničkog izraza, koji bez sumnje možemo uvrstiti u likovni konceptualizam.“, rekao je V. Valenčík.

Valenčík je između ostalog istakao da je Ladomerski jedini autor iz Slovačke koji se u svom stvaralaštvu i portretisanju najviše bazira na prikazivanju poznatih ličnosti iz sveta kulture, istorije i javnog života Srbije. Među portretima srpskih ličnosti nalaze se Nikola Tesla, Nadežda Petrović, Vuk Karadžić, Novak Đoković, Ivana Španović, Emir Kusturica, Milena Dravić, Lenka Dunderski i mnogi drugi.

Veće povodom otvaranja izložbe uveličala je violinistkinja Marina Cerovska izvođenjem romantične pesme „Santa Maria della Salute“ autora Laze Kostića, čiji portret je Ladomerski takođe naslikao. Direktorka ZKVS je autoru uručila poklon i zahvalila se na odličnoj saradnji, a zauzvrat je od autora dobila lep znak pažnje – svoj portret.

Aneta Lomen

ŠTYRIA VELIKÁNI V ÚKVS

Výstavu umeleckých diel štyroch veľikánov kovačického insitného umenia – Jána Husárika, Jána Kňazovica, Martina Jonáša a Zuzany Chalupovej – otvorili v ÚKVS v piatok 20. júla 2018. Idea usporiadať výstavu štyroch veľikánov kovačickej insity vznikla vďaka Združeniu Naiva Art Kult, ktorého predsedom je Boško Nedeljkov. Nedeljkov na vernisáži zdôraznil, že výstava sa realizovala vďaka Pokrajinskému sekretariátu pre kultúru a verejné informovanie a poďakoval sa zároveň aj hosťiteľovi – Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov. Naiva Art Kult je občianske a maliarske združenie založené s cieľom zachovania a rozvíjania kultúry a umenia a multikulturality v nej. Osobitný dôraz sa kladie na insitné maliarstvo. Na našich priestoroch organizujú medzinárodnú výtvarnú tábor NAK, výtvarné dielne, prednášky, školu maľby, výstavy tak mladých, ako aj osvedčených autorov.

Odborne sa o vystavených obrazoch zmienila historička umenia Jarmila Čendičová. Predovšetkým vyzdvihla, že námet na realizáciu tejto výstavy podala NRSNM. Výstavu otvorila slovami Goetheho: „Umenie nie je preto, aby sa o ňom rozprávalo, ale preto, aby sa na neho pozeralo.“ Zaujímavosťou týchto obrazov, ktorých tematika nie je novinkou v galérii ÚKVS, je skutočnosť, že ešte nikdy neboli vystavované a obecenstvo ich v ústave malo možnosť vidieť po prvýkrát. Títo štyria veľikáni kovačickej insity zveľadili insitné umenie vojvodinských Slovákov a boli predovšetkým jeho zakladateľmi. „Každý z nich je jedinečný, každý z nich je osobitný, každý z nich má svoj výtvarný rukopis, rozpoznateľný a rozličný, tak jeden od druhého, ako aj od všetkých insitákov v kovačickej galérii,“ podotkla Čendičová.

ČETIRI VELIKANA U ZKVS

Izložba umetničkih dela četvoro velikana kovačičkog naivnog slikarstva – Jana Husarika, Jana Knjazovica, Martina Jonáša i Zuzane Halupove otvorena je u ZKVS u petak, 20. jula 2018. godine. Ideja da se organizuje izložba ovih četvoro istaknutih predstavnika kovačičkog naivnog slikarstva nastala je zahvaljujući Udruženju „Naiva Art Kult“ čiji je predsednik Boško Nedeljkov. Nedeljkov je na otvaranju izložbe naglasio da je izložba organizovana zahvaljujući Pokrajinskom sekretarijatu za kulturu i javno informisanje i odnose sa verskim zajednicama, izrazivši zahvalnost domaćinu, Zavodu za kulturu vojvođanskih Slovaka. „Naiva Art Kult“ je udruženje građana i slikara osnovano sa ciljem očuvanja i razvoja kulture i umetnosti i multikulturalnosti u njoj. Posebna pažnja se posvećuje naivnoj umetnosti. Na našim prostorima organizuje međunarodnu likovnu koloniju „NAK“, likovne radionice, predavanja, slikarsku školu, izložbe mladih, ali i iskusnih autora.

O izloženim slikama govorila je istoričarka umetnosti Jarmila Čendić, koja je istakla da je organizovanje ove izložbe inicirao NRSNM. Izložbu je otvorila Geteovim rečima: „Umetnost ne služi da se o njoj govori, već da se u nju gleda“. Zanimljivost vezana za ove slike čija tematika nije nova u galeriji ZKVS jeste što one do sada nisu bile izlagane, tako da ih je javnost prvi put mogla videti upravo u Zavodu. Ovaj četverac velikana kovačičke naivne umetnosti ne samo da je unapredio naivnu umetnost vojvođanskih Slovaka, već je i njen osnivač. „Svako od njih je jedinstven, svako od njih je poseban, svako od njih ima svoj prepoznatljiv likovni rukopis, a svi se međusobno razlikuju, kao što se razlikuju i od svih naivnih umetnika u kovačičkoj galeriji.“, rekla je J. Čendić.

Zuzana Chalupová (1925 – 2001, Kovačica) sa výtvarným umením začala zaoberať v roku 1964, teda najneskôr zo všetkých maliarov, čo bolo príznačné pre ženy. Zuzana bola najväčšou maliarkou kovačického insitného umenia, lebo práve ona bola vo svete insity na všetkých meridiánoch sveta, namaľovala na tisíce obrazov. Motívom a inšpiráciou jej tvorby boli deti. Nie div, že ju volali mama Zuzana. Zaujímavosťou je, že vlastné deti nemala, takže tú svoju lásku k deťom prejavovala na obrazoch. Dôraz kládla aj na slovenský ľudový kroj.

Martin Jonáš (1924 – 1996, Kovačica) tvorbu prvýkrát vystavoval v roku 1952. Svojou umeleckou filozofiou a silou špecifickej, pestrej a priamej maliarskej imaginácie vytvoril štýl jedinečný aj mimo insitného umenia. Hlavnými motívmi jeho obrazov sú ľudia, sediaci s veľkými pracovnými rukami, ťažkými nohami a priam groteskne malou hlavou, v scénografii slovenských domčekov a polí. Je to svojrázne Jonášovo predstavenie podstaty života. Kronika ťažkej práce roľníckeho života, vykreslená vlastnými životnými skúsenosťami samého maliara. Bol tiež zberateľom starožitností. Za sebou nechal svoj dom so 156 olejomalbami a kresbami a vďaka slovenskej vláde a NRSNM dnes jeho dom patrí všetkým Slovákom.

Ján Kňazovic (1925 – 1985, Kovačica) maľovať začal v roku 1952. Kňazovic je zaujímavý aj tým, že bez toho, aby poznal elementy výtvarného jazyka, z vlastnej iniciatívy na plátno prenášal komplementárnosť farieb. Na jeho obrazoch nejstujú folklórne motívy. Znárodnuje rastliny, živočíchy a jeho celkovú tvorbu možno podeliť na dva typy: tvorba tmavej farby a jasnej farby. Kňazovicovými stopami pokračovali aj jeho dcéra a vnučka.

Ján Husárik (1942 – 2017, Padina). Maľovať začal v 60. rokoch minulého storočia. Husárik tiež nemaľoval folklórne prvky. Maľoval slovenský národ, najmä Padinčanov. Známy je tým, že používal najmä farby prírody. Vo svojej tvorbe prešiel cez dve obdobia. Najprv to bola tematika smädu, lebo keď Padinčania prišli do dediny, nebolo tam vody. Na jeho obrazoch vidieť krčahy, džbány, sú tu ľudia, ako stoja pri studni, ľudia ako kopú, aby prišli po vodu... Neskoršie ho zaujala tematika gréckej mytológie, presnejšie Trója.

Aneta Lomenová

Zuzana Halupova (1925–2001, Kovačica) likovnom umetnošću počela je da se bavi 1964. godine, dakle, najkasnije od svih slikara, što je bilo karakteristično za žene. Zuzana je bila najveća slikarka kovačičke naivne umetnosti, prisutna na svim meridijanima svetske naive i naslikala je na hiljade slika. Motiv i inspiracija za njeno stvararstvo su bila deca. Nije ni čudo što su je zvali „mama Zuzana“. Zanimljivo je da nije imala svoju decu, te je ljubav prema deci izražavala na slikama. Insistirala je i na prikazivanju slovačke narodne nošnje.

Martin Jonaš (1924–1996, Kovačica) prvi put je izložio svoje radove 1952. godine. Svojom umetničkom filozofijom i snagom svoje specifične, raznovrsne i direktne slikarske imaginacije, Jonaš je stvorio stil koji je jedinstven i izvan konteksta naivne umetnosti. Glavni motivi njegovih slika su ljudi, seljaci sa velikim marljivim rukama, teškim nogama i malom, groteskno prikazanom glavom u scenografiji slovačkih kućica i polja. To je svojevrstan način Jonašovog prikazivanja suštine života. Hronika teškog rada seljačkog života izražena kroz vlastita iskustva slikara. Jonaš je bio i kolekcionar. Ostavio je svoju kuću sa 156 ulja na platnu i crteže, a zahvaljujući slovačkoj vladi i NSSNM danas njegova zaostavština pripada svim Slovacima.

Jan Knjazovic (1925–1985, Kovačica) počeo je da slika 1952. godine. Knjazovic je zanimljiv i zbog toga što je samoinicijativno na platno prenosio komplementarnost boja, iako nije poznavao elemente likovnog jezika. Na njegovim slikama nisu prisutni folklorni motivi. On prikazuje biljke i životinje, a celokupno njegovo stvaralaštvo možemo podeliti na dve vrste: slikanje tamnim bojama i slikanje svetlim bojama. Slikarevim stopama su pošle i njegova ćerka i unuka.

Jan Husarik (1942–2017, Padina) počeo je da slika šezdesetih godina prošlog veka. Husarik takođe nije slikao folklorne elemente, već slovački narod, naročito svoje sunarodnike. Bio je poznat i po korišćenju prirodnih boja. U svom razvoju je prošao kroz dva perioda. U prvom periodu prisutan je motiv žedi, pošto je u vreme naseljavanja Slovaka u Padinu u selu bila nestašica vode. Na njegovim slikama su prisutni krčazi, bokali, ljudi pored bunara, ljudi koji kopaju ne bi li pronašli vodu. Kasnije ga je privukla tema grčke mitologije, odnosno Troja.

Aneta Lomen

VIACNÁSOBNÉ JUBILEUM KAMERAMANA JOZEFA MAĐARA

Kameraman a fotograf Jozef Mađar v roku 2018 oslávli 60. narodeniny a pripomenul si 50 rokov amatérskej filmovej kariéry a 40 rokov profesionálnej filmovej kariéry. Pri tej príležitosti Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov mu usporiadal večierok, ktorý prebiehal v utorok 18. septembra 2018, za prítomnosti početných priateľov, obdivovateľov, nadšencov, milovníkov slovenskej kinematografie a ochrancov kultúrneho dedičstva.

Pivnícky rodák Jozef Mađar sa narodil 16. júla 1958. Žije v Báčskom Petrovci a pôsobí v Novom Sade v Televízii Vojvodina ako kameraman. Za svoju prácu získal niekoľko ocenení a uznání, medziiným aj Strieborného pastiera, ktorý sa udeľuje na Festivale televízneho a etnologického filmu v Kučeve, ako i Cenu Slavuja Hadžića za celoživotné dielo v oblasti televíznej tvorby. Vďaka Jozefovi Mađarovi je zachovaný aj vzácny materiál o filmovej tvorbe Slovákov vo Vojvodine v knihe *250 rokov života Slovákov vo Vojvodine*.

Kameraman Novosadskej televízie Jozef Mađar nahral tisíce záberov. Vybrať z nich tie najzaujímavejšie, je takmer nemožná záležitosť. Na video-projektore sa na večierku premietali predovšetkým nahrávky, ktoré pripomínajú stratenú, už neexistu-

VIŠESTRUKI JUBILEJ KAMERMANA JOZEFA MAĐARA

Kameraman i fotograf Jozef Mađar je u 2018. godini obeležio 60 godina života, 50 godina amaterske filmske karijere i 40 godina profesionalne filmske karijere. Zavod za kulturu vojvodanskih Slovaka je ovim povodom u utorak, 18. septembra 2018. godine organizovao manju svečanost kojoj su prisustvovali brojni prijatelji Jozefa Mađara, entuzijasti, poštovaoci slovačke kinematografije i kulturne baštine.

Jozef Mađar je rođen 16. jula 1958. godine u Pivnicama. Živi u Bačkom Petrovcu, a radi u Novom Sadu u Televiziji Vojvodine kao kameraman i direktor fotografije. Za svoj rad je dobio nekoliko nagrada i priznanja, između ostalog i nagradu „Srebrni pastir“ koja se dodeljuje na Festivalu televizijskog i etnološkog filma u Kučevu, kao i nagradu „Slavuj Hadžić“ za celokupni doprinos u oblasti televizijskog stvaralaštva. Zahvaljujući Jozefu Mađaru sačuvan je i značajan dokument o filmskom stvaralaštvu Slovaka u Vojvodini u knjizi „250 godina života Slovaka u Vojvodini“.

Kameraman Novosadske televizije Jozef Mađar je do sada snimio hiljade kadrova. Izabrati one najzanimljivije je skoro nemoguće. Na svečanosti su prikazani snimci koji dočaravaju jedno izgubljeno, danas već nepostojeće lice Vojvodine. Između

júcu tvár Vojvodiny. Ide o 50-ročný dokumentárny film, ako aj filmy zo 70. a 80. rokov minulého storočia, ktoré zachytávajú spracovanie konôp, vyhotovenie svadobných part, mládežnícke zábavy, sánkovačky, svadobné koče, pivnícke prostredie a mnohé iné výstižné zábery, ktoré Jozef Maďar sám režíroval a začal natáčať ešte ako sedemročný chlapec.

Zaujímavosťou bolo to, že tieto záznamy Jozef Maďar živo komentoval, čo dalo večierku veselú a príjemnú atmosféru. Tento vzácny a jedinečný videomateriál Jozef Maďar odovzdal do rúk Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov, ktorý ho uloží do svojej databázy a sprístupní verejnosti. Riaditeľka ÚKVS Anna Chrtánová-Leskovac jubilantovi zagratulovala a odovzdala kresbu Jaroslava Šimovica a knižné vydania ÚKVS.

Aneta Lomenová

ostallog je prikazan i film star 50 godina, ali i filmovi iz 70-ih i 80-ih godina prošlog veka koji beleže preradu konoplje, izradu svadbenih čelenki za mladu, omladinske zabave, sankanja, svadbena zaprežna kola, pivničku seosku sredinu, kao i mnoge druge zanimljive kadrove, koje je Jozef Maďar sam režirao i počeo da snima još kao sedmogodišnji dečak.

Jozef Maďar je ove snimke uživo komentarisao, što je doprinelo zanimljivijoj i prijatnijoj atmosferi večeri. Ovaj dragoceni i unikatni video-materijal Jozef Maďar je poklonio Zavodu za kulturu vojvođanskih Slovaka. Direktorica ZKVS Ana Hrćan-Leskovac zahvalila je jubilantu i poklonila mu crtež Jaroslava Šimovica, kao i knjižna izdanja ZKVS.

Aneta Lomen

K ŽIVOTNÉMU JUBILEU VIERY FAJNDOVIČOVEJ-SÚDIOVEJ OTVORILI VÝSTAVU V ÚKVS

Vernisáž maliarskej tvorby Viery Fajndovičovej-Súdiovej pri príležitosti životného jubilea sa konala v utorok 6. novembra 2018 a zoskupila najbližších priaznivcov Vierinej tvorby. Prítomných v ústave pozdravila pracovníčka Aneta Lomenová, lebo riaditeľka ÚKVS Anna Chrtánová-Leskovac bola znemožnená zúčastniť sa na vernisáži. Výstavu otvoril výtvarný kritik Vladimír Valentík, ktorý sa zároveň zmienil o autorkinej umeleckej tvorbe: „Vieru Fajndovičovú-Súdióvu poznáme predovšetkým ako maliarku figuratívnej fantastiky, či imaginatívneho realizmu, ktorý využíva fragmenty z ľudského a živočíšneho sveta, ich včleňovaním do abstraktne expresionisticky podaného priestoru obrazu,“ poznamenal V. Valentík.

Okrem vesmírnych figurálnych kompozícií Viera Fajndovičová-Súdióva namalovala celý rad portrétov kozmických Madon s dieťaťom, čím prispela k novej a originálnej umeleckej interpretácii starého a v dejinách umenia bohato využívaného výtvarného motívu. Viera Fajndovičová-Súdióva sa narodila v Báčskom Petrovci a v auguste 2018 oslávila 70. narodeniny. Vyštudovala monumentálne maliarstvo na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave u známeho slovenského umelca Františka Gajdoša a neskoršie pred koncom štúdií aj u profesora Castiglioneho. Je členkou Združenia úžitkových umelcov Srbska v Belehrade a pôsobí ako samostatná maliarka.

OTVORENA IZLOŽBA U ZKVS POVODOM ŽIVOTNOG JUBILEJA VJERE FAJNDOVIĆ-SUĐI

Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka organizovao je sa povodom njenog životnog jubileja.

Svečano otvaranje izložbe održano je u utorak, 6. novembra 2018. godine. Izložba je okupila najbliže ljubitelje Vjerinog stvaralaštva. Prisutne goste pozdravila je Aneta Lomen, kako u ime zavoda, tako i u ime direktorke Ane Hrćan-Leskovac, koja je bila sprečena da prisustvuje događaju.

Izložbu je otvorio likovni kritičar Vladimír Valentík, koji je ujedno govorio o umetničkom stvaralaštvu autorke: „Vjeru Fajndović-Suđi prvenstveno prepoznajemo kao slikarku figurativne fantastike odnosno imaginativnog realizma koji koristi fragmente iz ljudskog i životinjskog sveta i svrstava ih u apstraktno-ekspresionistički prikazan prostor slike.“, istakao je V.Valentík.

Osim svemirskih figurálnih kompozicija, Vjera Fajndović-Suđi je naslikala čitav niz portreta kosmičke Madone sa detom, što predstavlja jednu novu i originalnu umetničku interpretaciju starog i u istoriji umetnosti često korišćenog likovnog motiva.

Vjera Fajndović-Suđi je rođena 12. avgusta 1948. godine u Bačkom Petrovcu i ove godine proslavila je svoj 70. rođendan. Završila je studije monumentalnog slikarstva na Visokoj školi likovnih umetnosti u Bratislavi kod poznatog slovačkog

Autorku nemoc znemožnila zúčastniť sa na výstave, ale veríme, že jej rodina odovzdala srdečné pozdravy aj v mene Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov, ktorý si uctieva snahu a životné dosahy našich umelcov a snaží sa zveľaďovať ich aj týmto spôsobom.

Slávnostné otvorenie výstavy spríjemnili dve mladé hudobníčky – Marina Cerovská a Georgina Bogнар. Aneta odovzdala pre autorku darček v mene ÚKVS jej manželovi Milanovi Súdimu, tiež akademickému maliarovi.

Aneta Lomenová

umetníka Frančiška Gajdoša, a kasnije pred kraj studija i kod profesora Castiglionea. Član je Udruženja likovnih umetnika primenjenih umetnosti i dizajnera Srbije u Beogradu. Radi kao samostalna umetnica.

Autorku je bolest sprečila da prisustvuje izložbi, ali verujemo da su joj članovi porodice preneli srdačne pozdrave u ime Zavoda za kulturu vojvođanskih Slováka, koji poštuje trud i životna dostignuća naših umetnika i nastoji da ih podrži i unapredi i na ovaj način.

Svečano otvaranje izložbe uveličale su dve mlade umetnice, Marina Cerovski (violina) i Georgina Bogнар (harmonika) lepim muzičkim izvođenjem. Aneta je u ime ZKVS uručila poklon namenjen autorki njenom suprugu Milanu Sudiju, koji je takođe akademski slikar.

Aneta Lomen

VÝSTAVA UMELECKEJ TVORBY PAVLA POPA K ŽIVOTNÉMU JUBILEU

Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov usporiadal vernisáž umeleckej tvorby akademického grafika a maliara Pavla Popa pri príležitosti autorovho životného jubilea. Samostatná výstava menom *Pavel Pop – výber z tvorby* sa konala v stredu 8. augusta 2018 v rámci sprievodných podujatí 57. Slovenských národných slávností. „Pavel Pop je známe meno našej umeleckej, predovšetkým grafickej scény. Jeho ateliér na Petrovaradínskej pevnosti je takmer vždy otvorený pre návštevníkov a od istej doby je zaplnený veľkorozmernými olejomalbami.“ Týmito slovami sa početným priaznivcom vynikajúceho umelca P. Popa prihovorila riaditeľka Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov Anna Chrtánová-Leskovac. O umeleckom opuse sedemdesiatnika Pavla Popa sa odborne zmienil výtvarný kritik Vladimír Valentík: „Výber z umeleckej tvorby Pavla Pop je vlastne pokus o malú retrospektívnu výstavu jeho grafickej, kresliarskej a maliarskej tvorby, ktorá vzniká už niekoľko desaťročí. Výstava pozostáva predovšetkým z umeleckých prác menších formátov. Zahŕňa v sebe grafické listy vypracované hĺbkotlačovými technikami, perokresby tušom, akvarelové abstraktné kompozície, abstraktné olejomalby a maľby akrylovými farbami. Popove grafické listy majú súčasný, ale zároveň aj tradicionalistický – čo znamená – postmoderný prízvuk, rozoznať na nich štýlové znaky manierizmu, prvky neosurrealizmu, ale zdá sa nám, že v podstate ide o romantizujúcu koncepciu, v ktorej je predsa najpodstatnejšia imaginácia,“ poznamenal Valentík.

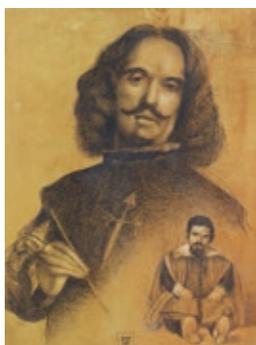
Dominantným motívom jeho voľných grafických diel je ženský akt, či ženská figúra. Od roku 2008 Pavel Pop vypracoval cyklus kresieb podobizní najväčších svetových výtvarných umelcov a ich najznámejších výtvarných diel. Od roku 2012 Pop sa rozhodol pre maľbu väčších formátov.

IZLOŽBA UMETNIČKIH DELA PAVLA POPA POVODOM NJEGOVOG ŽIVOTNOG JUBILEJA

Zavod za kulturu vojvodanskih Slovaka organizovao je izložbu umetničkih dela akademskog grafičara i slikara Pavla Popa. Samostalna izložba nazvana „Pavel Pop – izabrana dela“ otvorena je 8. avgusta 2018. godine kao propratna manifestacija 57. Slovačkih narodnih svečanosti. „Pavel Pop je poznato ime naše umetničke, pre svega grafičke scene. Njegov atelje na Petrovaradinskoj tvrđavi je skoro uvek otvoren za posetioce, a u poslednje vreme je i popunjen slikama velikog formata“. Ovim rečima se brojnim poštovaocima istaknutog umetnika Pavla Popa obratila direktorka Zavoda za kulturu vojvodanskih Slovaka Ana Hrcan-Leskovac. O umetničkom opusu sedamdesetogodišnjeg Pavla Popa govorio je likovni kritičar Vladimír Valentík: „Izabrana dela Pavla Popa na neki način pokušavaju da budu mala retrospektiva njegovog grafičkog, crtačkog i slikarskog stvaralaštva nastalog u proteklih nekoliko decenija. Izložba se sastoji uglavnom od radova manjeg formata. Izložene su grafike realizovane tehnikom duboke štampe, crteži tušem, manji apstraktni akvareli, apstraktna ulja na platnu i slike rađene akrilnim bojama. Popove grafike imaju savremeni, ali ujedno i tradicionalistički odnosno postmodernistički karakter. Na njegovim radovima su prisutne stilske odlike manierizma, elementi neoadrealizma, ali imamo utisak da se radi o jednom u suštini romantičarskom konceptu u kojem je najznačajnija imaginacija.“, rekao je Valentík.

Na njegovim grafikama dominira motiv ženskog akta, odnosno figura žene. Od 2008. godine Pavel Pop je stvorio ciklus crteža portreta najznačajnijih svetskih likovnih umetnika i njihovih dela, a nakon 2012. godine opredelio se za slikanje velikih formata.

Od roku 2011 Pavel Pop a ÚKVS pracujú na spoločnom projekte vypracovania umeleckých portrétov významných osobností z kultúrnych dejín slovenskej vojvodinskej menšiny. V kolekcii portrétov sa dnes nachádza 12 portrétov autora Pavla Popa. V. Valentík prítomným zároveň prezradil, že výtvarná monografia Pavla Popa ako 2. zväzok v edícii SloVArt Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov je v tlači a milovníci umenia sa skutočne majú na čo tešiť.

Svojou prítomnosťou podujatie poctila konzulka Veľvyslanectva Slovenskej republiky v Srbsku Barbora Galovičová, ktorá výstavu aj otvorila. Slávnostného otvorenia výstavy sa zúčastnila aj predsedníčka Národnostnej rady slovenskej národnostnej menšiny Anna Tomanová-Makanová. Autorskými džezyvými skladbami k príjemnému umeleckému ovzdušiu prispeli Maja Albanovićová a Ervín Malina.

Aneta Lomenová

Od 2011. godine Pavel Pop sarađuje sa Zavodom za kulturu vojvođanskih Slovaka na projektu izrade umetničkih portreta istaknutih ličnosti iz kulturne istorije vojvođanskih Slovaka. Kolekcija portreta danas raspolaže sa dvanaest portreta iz ateljea Pavla Popa. Vladimir Valenčík je prisutnima otkrio da je likovna monografija posvećena Pavlu Popu pripremljena za štampu kao drugi tom edicije "SlovArt" Zavoda za kulturu vojvođanskih Slovaka i da ljubitelji umetnosti imaju čemu da se raduju.

Na svečanom otvaranju izložbe bila je prisutna i konzulka Ambasade Slovačke Republike u Srbiji Barbora Galovič, koja je i otvorila izložbu. Među zvanicama je bila i predsednica Nacionalnog saveta slovačke nacionalne manjine Ana Tomanova-Makanova. Celokupnoj prijatnoj umetničkoj atmosferi večeri svojim džez kompozicijama značajno su doprineli Maja Albanović i Ervin Malina.

Aneta Lomen-

LITERÁRNY VEČIEROK VENOVANÝ JUBILANTOVI MIROSLAVOVI DEMÁKOVI

V Ústave pre kultúru vojvodinských Slovákov v Novom Sade sa v utorok 23. októbra 2018 konalo stretnutie so spisovateľmi zo Slovenska. ÚKVS usporiadal tento večierok predovšetkým pri príležitosti sedemdesiatin nášho básnika, prozaika, dramatika, prekladateľa, novinára a vydavateľa Miroslava Demáka. Tento pazovský rodák žijúci na Slovensku sa nikdy nezriekol svojho rodného prostredia a celý život pracuje v kultúrno-literárnom kontexte na relácii Bratislava – Stará Pazova. V poslednom období sa najviac venuje prekladaniu a vydavateľskej činnosti.

Miroslav Demák sa narodil 2. novembra 1948 v Starej Pazove. Po absolvovaní gymnázia v Starej Pazove (1967) sa zapísal na Fakultu politických vied Univerzity v Belehrade, odkiaľ prestúpil na Filozofickú fakultu UK v Bratislave, ktorú ukončil r. 1972. Pôsobil ako novinár v týždenníku Hlas ľudu, bol redaktorom časopisov Nový život a Pionieri (neskoršie Zornička), knižných vydaní vo Vydavateľstve Obzor v Novom Sade, od r. 1993 žije v Bratislave a venuje sa vydavateľskej činnosti.

Napísal zbierky básní: *Z otvorenej dlane* (1974), *Zverokruh* (1977), zbierky poviedok *Švédske domky* (1980), *Kráľom bude ten, ktorý sa vráti* (2001). Prevažne rozprávkové motívy sú obsahom jeho básnickej, prozaickej i dramatickej tvorby pre deti (*O troch umelcoch*, 1977; *Trojhlavý drak Štefan*, 1979; *Tchorí chór*, 1985; *Traja umelci a drak Samuel*, 1986; *Husle*, 1993 a i.). Zostavil antológiu dolnozemskej slovenskej literárnej spisby pre deti *Je to?* (1997), vydal dva výbery zo slovenskej vojvodinskej poézie pre deti: *Lahko lietať, keď máš krídla* (1986), *Kúpim*

KNJIŽEVNO VEČE POSVEĆENO JUBILANTU MIROSLAVU DEMAKU

U utorak, 23. oktobra 2018. god. u Zavodu za kulturu vojvođanskih Slovaka održano je veče sa piscima iz Slovačke.

Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka je ovaj događaj organizovao pre svega povodom jubileja: 70. rođendana našeg pesnika, prozaiste, dramskog pisca, prevodioca, novinara i izdavača Miroslava Demaka, rodom iz Stare Pazove. Iako već dugi niz godina živi u Slovačkoj nikad se nije odrekao svog rodnog mesta, a ceo život radi u okviru kulturno-književnog konteksta na relaciji Bratislava – Stara Pazova. U skorije vreme najviše pažnje posvetio je prevodilačkom radu i izdavačkoj delatnosti.

Miroslav Demak rođen je 2. novembra 1948. godine u Staroj Pazovi. Nakon završetka gimnazije u Staroj Pazovi (1967) upisao je Fakultet političkih nauka Univerziteta u Beogradu odakle je prešao na Filozofski fakultet UK u Bratislavi, gde je diplomirao 1972. godine. Radio je kao novinar za nedeljnik „Hlas ľudu“, bio je urednik časopisa „Nový život“ i časopisa za decu „Pionieri“ (kasnije „Zornička“), urednik knjižnih izdanja u Izdavačkom preduzeću „Obzor“ u Novom Sadu. Od 1993. god. živi u Bratislavi i bavi se izdavačkom delatnošću.

Napisaó je zbirke pesama pod nazivom „Z otvorenej dlane“ (1974) i „Zverokruh“ (1977), zbirke pripovedaka „Švédske domky“ (1980) i „Kráľom bude ten, ktorý sa vráti“ (2001). U sadržaju njegovog pesničkog, proznog i dramskog stvaralaštva za decu prevashodno prevlađuju bajkoviti motivi („O troch umelcoch“, 1977; „Trojhlavý drak Štefan“, 1979; „Tchorí chór“, 1985; „Traja umelci a drak Samuel“, 1986; „Husle“, 1993. itd.). Sastavio je Antologiju regionalne slovačke književnosti za decu „Je to?“ (1997), objavio izabrana dela iz slovačke vojvođanske

bonbón ako vráta (1994), je spoluautorom antológie *Herbarium pannoniensis* (2000), prekladá zo srbčiny, slovinčiny, macedónčiny, rusinčiny a nemčiny.

Prítomných v ústave na večierku privítala riaditeľka Anna Chránová-Leskovac a odovzdala slovo hosťom slovami, ktoré Demák raz povedal o sebe: „Hľadač širokého záberu, často veľmi zaniatený hľadač nových ciest, ale najčastejšie nedostatočne vytrvalý. Prejavuje sa výraznou empatiou k ľuďom.“ Program večierka moderoval Martin Prebudila, ktorý vo svojom prejave predstavil život a tvorbu jubilanta a zaspomínal si aj na ich prvé stretnutie a začiatky spolupráce.

Na večierku svoju tvorbu predstavili aj traja ďalší básnici, členovia Klubu nezávislých spisovateľov: Juraj Kuniak, Igor Hochel a Zvonko Taneski, ktorí majú za sebou taktiež bohatú vedeckú a literárnu činnosť. Všetci spisovatelia svoju tvorbu predstavili aj v rámci 63. Medzinárodného veľtrhu kníh, ktorý v tom čase prebiehal v Belehrade.

Riaditeľka Anna Chránová-Leskovac zablahožerala jubilantovi, zaželela mu ešte veľa tvorivej práce a všetkým hosťom darovala knižné vydania ÚKVS. Pri tejto príležitosti Vladimír Valentík, riaditeľ Slovenského vydavateľského centra v Báčskom Petrovci, Miroslavovi Demákovi odovzdal autorské výtlačky novej zbierky prózy pre deti *Láskovičky*.

Aneta Lomenová

VIANOČNÝ VEČIEROK V ÚSTAVE

Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov každý rok pred Vianocami zorganizuje Vianočný večierok pre deti a pripomína si tak dôležitosť a krásu vianočných sviatkov. Večierok sa konal

poezieje za decu pod naslovom „Lahko lietať, keď máš krídla“ (1986) i „Kúpim bonbón ako vráta“ (1994), koautor je antologije „Herbarium pannoniensis“ (2000), bavi se prevodjenjem sa srpskog, slovenačkog, makedonskog, rusinskog i nemačkog jezika.

Sve prisutne goste u zavodu pozdravila je direktorka Ana Hrčan-Leskovac, dočekujući uvažnog gosta večeri rečima koje je jednom davno rekao o sebi: „Tragač za širokim kadrom, često veoma zaneseni tragač za novim putevima, ali najčešće nedovoljno istrajan. Ističe se izrazitom empatijom prema ljudima“. Program književne večeri vodio je Martin Prebudila, koji je u svom izlaganju predstavio život i delo Miroslava Demaka, pri-sećajući se svog prvog susreta i početka saradnje sa njim.

U programu večeri svoje stvaralaštvo publici su predstavili i članovi Kluba nezavisnih pisaca iz Bratislave: Juraj Kunjak, Igor Hohel i Zvonko Taneski, koji iza sebe imaju pozamašan spisak naučnih i književnih radova. Ovi pisci su svoja dela promovisali i na 63. Međunarodnom sajmu knjiga u Beogradu.

Direktorka Ana Hrčan-Leskovac čestitala je slavljeniku i poželela mu još mnogo kreativnog rada, a svim gostima poklonila je knjižna izdanja ZKVS. Tom prilikom Vladimír Valentík, direktor Slovačkog izdavačkog centra u Bačkom Petrovcu, uručio je Miroslavu Demaku autorske primerke proze za decu pod naslovom „Láskovičky“.

Aneta Lomen

BOŽIČNO VEČE U ZKVS

Zavod za kulturu vojvođanskih Slovača priredio je božično veče za decu i na taj način podsetio na važnost i lepotu Božića. Događaj je održan u petak, 21. decembra 2018. godine, okupivši

v piatok 21. decembra 2018 a zhromaždil zo 60 detí z Nového Sada a okolia. Deti nadšene sledovali vianočný príbeh, ktorý pre ne prichystali divadelníci Kultúrneho centra Kysáč.

Zvedavosť a vzrušenie na detských tváričkách svedčilo o ich úspešnom stvárnení podstaty a čara vianočných sviatkov. Divadelné masky hercov u detí vyvolali rozličné pocity, niektoré sa totiž usmievali a tešili, no tie mladšie si aj poplakali pri pohľade na deda Mráza, či zlomyseľného čerta.

Radosti a smiechu nechýbalo ani pri rozdávaní darčiekov, ktoré pre všetky deti prichystal Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov. K náplni programu prispeli aj novosadskí škôlkari, ktorí chodia do slovenskej pobočky Predškolskej ustanovizne Radosno detinjstvo s vychovávateľkou Danielou Đukićovou.

Programom sa niesli vianočné koledy, vinše, básničky a vianočné piesne, ktoré dokorán otvorili brány najštedrejšiemu sviatku roka.

Aneta Lomenová

šezdesetoro dece iz Novog Sada i okoline. Deca su sa oduševljenjem pratila božićnu pričū koju su za njih pripremili glumci iz pozorišne sekcije Kulturnog centra „Kisač“.

Radoznalost i uzbuđenje na dečjim licima svedočilo su o njihovom uspešnom uobličavanju suštine i magije božićnih praznika. Pozorišne maske su kod dece izazvale razna osećanja, neka su se smejala i radovala, međutim, ona mlađa su i zaplakala pri pogledu na Deda Mraza ili zlonamernog đavola.

Radost i smeh nisu nedostajali ni prilikom darivanja poklona koje je za svu decu obezbedio Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka. U programu su takođe učestvovala novosadska deca koja pohađaju vrtić na slovačkom jeziku u ogranku „Radosnog detinjstva“ sa vaspitačicom Danielom Đukić.

Program je obuhvatao božićni gospel, čestitke, pesmice i božićne pesme koje su širom otvorile vrata najsvečanijim praznicima u godini.

Aneta Lomen

PORTRÉT NÁRODNÉHO DEJATEĽA ĽUDOVÍTA MILOŠA MIČÁTKA Z ATELIÉRU PAVLA POPA

ÚKVS v roku 2018 vyrobil ďalší umelecký portrét významnej osobnosti vojvodinských Slovákov. Najnovší portrét Ľudovíta Miloša Mičátka namaľoval akademický maliar a portrétista Pavel Pop.

Na vypracovanie portrétu finančne prispel Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov z vlastných zdrojov a do svojej kolekcie zaradil portrét ďalšej významnej osobnosti našich Slovákov.

Ľudovít Miloš Mičátek bol tretím a posledným zo žijúcich bratov – „troch sokolov“, ako ich nazývala ich sestra Eržika. Mal iba 4 roky, keď sa stal sirotou. Narodil sa v roku 1874. V škole bol vynikajúcim žiakom. Aby si privyrobil na živobytie, doučoval slabších žiakov. Výborne zmaturoval a rovnako skončil aj právnické štúdium na univerzite v Budapešti. Roku 1902 si v Novom Sade otvoril advokátsku kanceláriu. Ako advokát obhajoval a chránil v národnostných otázkach všetkých Slovákov i príslušníkov iných národností, bránil ich svoju slobodu proti útlaku. Roku 1912 sa Ľudovít Miloš Mičátek oženil s pazovskou učiteľkou Štefániou Michalcovou, pochádzajúcou zo starého trenčianskeho rodu. Jej otec Karol Michalec bol vlastným bratrancom Ľudovíta Štúra.

PORTRET NARODNOG AKTIVISTE LJUDEVITA MILOŠA MIČATEKA IZ ATELJEJA PAVELA POPA

ZKVS je u 2018. godini napravio još jedan umetnički portret iz redova istaknutih ličnosti vojvođanskih Slovaka. Najnoviji portret Ljudevita Miloša Mičateka izradio je akademski slikar i portretista Pavel Pop.

Izradu portreta finansijski je podržao Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka i time je u svoju kolekciju uvrstio portret još jedne značajne ličnosti naših Slovaka.

Ljudevit Miloš Mičatek je bio treći i poslednji od braće, „tri sokola“, kako ih je zvala njihova sestra Eržika. Imao je samo četiri godine kada je ostao siročić. Rođen je 1874. godine. Bio je izvanredan učenik. Obučavao je druge đake kako bi sebi zaradio za život. Uspešno je maturirao, a takođe je završio studije prava na univerzitetu u Budimpešti. Godine 1902. u Novom Sadeu je otvorio advokatsku kancelariju. Kao pravnik je zastupao i branio nacionalna pitanja svih Slovaka, kao i pripadnika drugih nacionalnosti koji su se borili za slobodu prilikom ugnjetavanja. Godine 1912. Ljudevit Miloš Mičatek se oženio učiteljicom iz Stare Pazove Štefaniom Mihalcovom, koja potiče iz stare porodice iz Trenčina. Njen otac Karol Mihalec je bio rođeni bratanac Ljudevitu Šturu.

Ludovít Miloš Mičátek bol predsedom Československého zväzu v Juho-slávii, bol aktívnym v hospodársko-finančných ustanovizniach, v reprezentatívnych, v cirkvi, v prvom dolnozemskej časopise Dolnozemský Slovák. Jeho manželka Štefánia v Novom Sade nacvičovala divadlá pri rôznych príležitostiach. Niektorých ochotníkov musela najprv učiť čítať po slovensky. Ludovít Miloš Mičátek zomrel 6. júla 1928 vo Viedni. Po jeho smrti manželka Štefánia zostala sama so siedmimi deťmi. Vrátila sa do Trenčína k matke a pri výchove detí jej pomáhala nevydatá sestra Emília Michalcová.

Kolekciu portrétov ÚKVS tvoria portréty: Karola Miloslava Lehotského, Michala Milana Harminca, Vladimíra Hurbana Vladimírova, Paľa Bohuša, Zuzky Medvedovej, Michala Babinku, Jozefa Podhradského, Jána Branislava Mičátka, Leopolda Branislava Abaľiho,

Alberta Martiša, Félixu Kutlíka, Juraja Tušiaka, Jána Kmeča a najnovšie Ludovíta Miloša Mičátka. Ich autormi sú Pavel Pop a Pavel Čáni.

Týmto projektom ÚKVS chce na jednej strane umelecky oživiť a posvietiť na významné osobnosti z dejín vojvodinských Slovákov a na druhej strane podporiť súčasných akademických maliarov a portrétistov. Ústav bude v tomto projekte pokračovať aj v budúcnosti.

Aneta Lomenová

Ljudevit Miloš Mičátek je bio predseda Čehoslovačkej sa-veza u Jugoslaviji, takode je bio aktivan u privredno-finansijskim i drugim reprezentativnim ustanovama, u crkvi, u „Dolnozemskom Slovaku“, prvom časopisu Slovaka iz regiona. Njegova supruga Štefania je u Novom Sadu rukovodila pozorišnim grupama u raznim prilikama. Neke amatere je morala da nauči da čitaju na slovačkom jeziku. Ljudevit Miloš Mičátek je umro 6. jula 1928. godine u Beču. Posle smrti Ljudevita Miloša Mičateka njegova supruga Štefania je ostala sama sa sedmoro dece. Vratila se u Trenčin kod majke, a njena neudata sestra Emilia Mihalcova pomagala joj je pri podizanju dece.

Kolekciju čine portreti Karola Miloslava Lehotskog, Mihala Mi-

lana Harminca, Vladimira Hurbana Vladimirova, Palja Bohuša, Zuzke Medvedove, Mihala Babinke, Jozefa Podhradskog, Jana Branislava Mičateka, Leopolda Branislava Abaľija, Alberta Martiša, Feliksa Kutlika, Juraja Tušjaka, Jana Kmeča i najnoviji, Ljudevita Miloša Mičateka. Njihovi autori su Pavel Pop i Pavel Čanji.

Ovim projektom ZKVS s jedne strane želi umetnički da oživi i obrati pažnju na značajne ličnosti iz istorije vojvođanskih Slovačka, a sa druge strane da podrži savremene akademske slikare i portretiste. Nastavak projekta planira se i u budućnosti.

Aneta Lomen

ÚSTAV REALIZOVAO PROJEKT ZA PODPORY NADÁCIE NOVÝ SAD EURÓPSKE HLAVNÉ MESTO KULTÚRY 2021

ÚKVS sa uchádzal o projekt Nadácie Nový Sad – Európske hlavné mesto kultúry 2021 pod heslom „Publika u fokusu“ a do konca roku 2018 zrealizoval zaujímavé hudobno-scénické podujatie, ktoré predstavilo tradičnú kultúru Slovákov vo Vojvodine.

V budove Pokrajinskej vlády Vojvodiny 20. júna 2018 za prítomnosti riaditeľa Nadácie Nemanju Milenkovića a pokrajinskej tajomníčky pre kultúru, verejné informovanie a vzťahy s náboženskými spoločenstvami Dragany Miloševićovej boli slávnostne podpísané zmluvy o spolufinancovaní projektov, ktoré sú aplikované v rámci súbehu Nadácie menom „Publika u fokusu“. Nárok na uchádzanie sa o projekty mali inštitúcie, ustanovizne a organizácie civilného odvetvia, ktoré pôsobia na území Nového Sadu, Beočina, Iriga a Sremských Karloviec. Na konkurz vypísaný v marci 2018 prišlo zo päťdesiat projektov, z ktorých Nadácia podporila 41 projektov. Celkový rozpočet určený na programovú činnosť „Publika u fokusu“ bolo 20 miliónov dinárov.

Medzi schválenými projektmi boli aj dva projekty ustanovizní národnostných menšín – Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov a Ústavu pre kultúru vojvodinských Rusínov. Slovenskej komunite poskytli podporu vo výške 600 tisíc dinárov v rámci projektu pod názvom *Prelínanie z pohybu do zvuku, z tradičného k modernému*. Rusínska komunita získala prostriedky

ZAVOD JE REALIZOVAO PROJEKAT UZ PODRŠKU FONDACIJE „NOVI SAD – EVROPSKA PRESTONICA KULTURE 2021.“

ZKVS je konkurisao za projekat Fondacije „Novi Sad – evropska prestonica kulture 2021.“ i pod motom „Publika u fokusu“ do kraja godine organizovao zanimljiv muzičko-scenski događaj koji je predstavio tradicionalnu kulturu Slovačka u Vojvodini.

U zgradi Pokrajinske vlade Vojvodine, dana 20. juna 2018. godine uz prisustvo direktora Fondacije Nemanju Milenkovića i pokrajinskog sekretara za kulturu, javno informisanje i odnose sa verskim zajednicama Draganom Milošević svečano su potpisani ugovori o sufinansiranju projekata koji su primenjeni u okviru konkursa Fondacije „Publika u fokusu“.

Za projekte su mogle da konkurisu institucije, ustanove i organizacije građanskih sektora koje su aktivne na području Novog Sada, Beočina, Iriga i Sremskih Karlovaca. Na konkurs objavljen u martu ove godine stiglo je oko pedeset projekata od kojih je fondacija podržala 41 projekat. Celokupni budžet određen za programске aktivnosti „Publika u fokusu“ iznosio je 20 miliona dinara.

Među odobrenim projektima nalaze se takođe dva projekta ustanova nacionalnih manjina – Zavoda za kulturu vojvođanskih Slovačka i Zavoda za kulturu vojvođanskih Rusina. Slovačkoj zajednici su donirana sredstva u iznosu od 600 hiljada dinara u okviru projekta „Ukrštanje – iz pokreta u zvuk, iz tradicionalnog u moderno“. Rusinska zajednica je dobila sredstva u iznosu od 550 hiljada dinara za projekat „Kulturno nasleđe

vo výške 550 tisíc dinárov za projekt „Kulturno nasleđe kroz moj objektív“. Zmluvu s Nadáciou v mene Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov podpísala riaditeľka Anna Chrtánová-Leskovac.

Projekt *Prelínanie* je výsledkom spolupráce medzi Ústavom pre kultúru vojvodinských Slovákov, Školou pre základné a stredné vzdelávanie Milana Petrovića so žiackym domovom v Novom Sade a občianskym združením „Otvoreni krug Novi Sad“. Projekt má výskumný, vzdelávací a inkluzívny charakter.

V projekte sa prelína tradičná vojvodinská hudobná tvorba so súčasnou interpretáciou a aranžmánmi. Na vystúpeniach sa použili moderné technické pomôcky, ktoré sú prispôbené osobám s invaliditou. Súčasne sa do performancie zapojili aj zboroví speváci a telesní perkusionisti. Tím ľudí, ktorý realizuje projekt, zoskupil jednotlivcov a skupiny z rôznych žánrových či scénických orientácií z rozdielnych prostredí.

Cieľom projektu bolo vytvoriť originálnu scénicko-hudobnú performanciu, v rámci ktorej sa mohli interpretovať piesne národov, ktoré žijú na území Vojvodiny. Spevácku časť – chór, viedli Ljubomir Milanović, Ivana Nožica, Milica Kosanović, Branislava Zagorac. Tzv. Rytmiický chór nacvičili a viedli Ana Vrbaški a Marko Dinjaški, zakladatelia a členovia Občianskeho združenia „Otvoreni krug Novi Sad“, zároveň aj tvorcovia predstavenia „Telo kao instrument“, v ktorom sa rytmus udáva iba za pomoci vlastného tela a spevu. Skupinu tvorili aj osoby s invaliditou. Skupina detí zo školy Milana Petrovića sa zúčastnila pod názvom „Orkestar Dobri ljudi“ a pri vystúpeniach používali asistenčnú senzorovú techniku, čiže pomôcku na modifikovanie zvuku zvanú „soundbeam“ (saundbím). Vedúcim skupiny bol hudobník Žarko Sebić.

Okrem uvedených protagonistov na tomto projekte sa podieľali aj osobnosti z iných oblastí pôsobenia. Napríklad etnochoreografka Vesna Karinová mala na starosti zber hudobného materiálu, piesní, zvykov a choreografií z tradičného vojvodinského prostredia. Lubomir Milanović je hudobný skladateľ, ktorý spoločne s kreatívnym tímom prispôbil úpravy tradičných pesničiek. Celú udalosť režírovala herečka a režisérka Soňa Mladenov. Tím školy Milana Petrovića tvorili, okrem spomínaného hudobníka Žarka Sebića, aj Mirjana Isakov a Saňa Kekić.

Projekt sa realizoval pod záštitou Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov a na čele projektu bol etnolog Marijan Pavlov. Projekt bol realizovaný vo viacerých fázach. Zber materiálu a príprava pracovných dielní sa začala od 1. júna 2018. Výsledok bol prezentovaný najprv premiérovou v Základnej škole Dr. Milana Petrovića v Novom Sade a neskôr vo viacerých lokalitách: v Lugu, vo Vrdniku, v Kysáči, v Sremských Karlovcích. Ústredný koncert sa konal na sklonku roku 2018 v Kultúrnej stanici Eđšeg v Novom Sade.

Marijan Pavlov

kroz moj objektív“.

Ugovor u ime Zavoda za kulturu vojvođanskih Slovaka potpisala je direktorka Ana Hrcan-Leskovac.

Projekat „Ukrštanje“ predstavlja rezultat saradnje Zavoda za kulturu vojvođanskih Slovaka, Škole za osnovno i srednje obrazovanje „Milan Petrović“ sa đackim domom iz Novog Sada i Udruženja građana „Otvoreni krug Novi Sad“. Projekat je imao istraživački, obrazovni i inkluzivni karakter.

U projektu se ukršta tradicionalno muzičko stvaralaštvo iz našeg regiona sa savremenom interpretacijom i aranžmanima. U izvođenju su se koristili instrumenti prilagođeni mogućnostima osoba sa invaliditetom, uz učešće muzičkih i scenskih perkusionista. U okviru projekta okupljen je tim pojedinaca i grupa različitog žanrovskog i scenskog opredeljenja iz raznih sredina.

Projekat je imao za cilj da napravi originalni muzičko-scenski performans u okviru kojeg su izvedene pesme naroda koji žive na teritoriji Vojvodine. Pevački deo – hor su vodili Ljubomir Milanović, Ivana Nožica, Milica Kosanović, Branislava Zagorac. Tzv. „Ritmički hor“ su uvežbali i vodili Ana Vrbaški i Marko Dinjaški, osnivači i članovi Udruženja građana „Otvoreni krug Novi Sad“, koji su bili i autori predstave „Telo kao instrument“ u kojoj je ritam određivan samo vlastitim telom i pevanjem. Grupu su činile i osobe sa invaliditetom. Grupa dece iz škole „Milan Petrović“ je učestvovala pod nazivom „Orkestar Dobri ljudi“ a za vreme nastupa su koristili senzorsku tehniku za asistenciju, odnosno pomagalo za modifikaciju zvuka „soundbeam“. Grupu je vodio muzičar Žarko Sebić.

Osim pomenutih u projekat su se uključili i učesnici iz drugih oblasti delovanja, među kojima i etnokoreograf Vesna Karin, koja je bila zadužena za prikupljanje muzičkog materijala, pesama, običaja i koreografija iz tradicionalne vojvođanske sredine i kompozitor Ljubomir Milanović, koji je zajedno sa kreativnim timom prilagodio aranžmane tradicionalnih pesama. Ceo program je režirala glumica i režiserka Sonja Mladenov. U timu škole su osim muzičara Žarka Sebića bile i Mirjana Isakov i Saňa Kekić.

Projekat je realizovan pod pokroviteljstvom Zavoda za kulturu vojvođanskih Slovaka, a rukovodilac projekta je bio etnolog Marijan Pavlov. Projekat je ostvaren u nekoliko faza. Sakupljanje materijala i priprema radionica su počeli 1. juna 2018. Rezultat je najpre predstavljen u Osnovnoj školi „Dr Milan Petrović“ u Novom Sadu, a kasnije i u više sredina – u Lugu, Vrdniku, Kisaču i Sremskim Karlovcima. Glavni koncert je održan pred kraj 2018. godine u Kulturnoj stanici Eđšeg u Novom Sadu.

Marijan Pavlov

UMENÍM SPOLU – VÝSTAVA ÚSTAVOV PRE KULTÚRU NÁRODNOSTNÝCH MENŠÍN VO VOJVODINE

Ústavy pre kultúru národnostných menšín vo Vojvodine usporiadali spoločnú výstavu mladých umelcov pod názvom *Umením spolu* pri príležitosti 10. výročia pôsobenia.

Výstava bola otvorená najprv v Súčasnej galérii v Subotici v organizácii vojvodinských Chorvátov v piatok 28. septembra a návštevníkom bola k dispozícii do 12. októbra. V pondelok 22. októbra 2018 menšinové ústavy nainštalovali výstavu v Kaštieli Eďšeg v Novom Sade, kde hosťiteľmi boli ústavy pre kultúru vojvodinských Slovákov a Rusínov.

Výstava reprezentuje diela šiestich umelcov, respektíve, predstaviteľov ústavov kultúry vojvodinských Maďarov, Rumunov, Rusínov, Slovákov, Chorvátov, ako aj jedného predstaviteľa väčšinového srbského národa. Ide o súčasnú tvorbu mladých umelcov tak začínajúcich, ako aj už uznávaných. Idea a diela predstavivosti týchto umelcov sú rozličné, no predsa ich spája niečo totožné. Je to slobodná umelecká výpoveď a tvorivá neobmedzenosť.

Predstaviteľkou slovenskej súčasnej tvorby vizuálneho umenia v rámci výstavy bola akademická grafička a maliarka Alena Klátiková. Okrem nej svoju tvorbu vystavujú Nagy Abonyi Dávid (ÚKVM), Darjan Hardi (ÚKVR), Valentína Brosteanová (ÚKVRum), Lea Vidakovićová (ÚKVCH) a Maja Rakočević Cvijanov, predstaviteľka srbského národa.

Prítomných na vernisáži vo veľkolepej sieni Kultúrnej stanice Eďšeg najprv privítala Kristína Nestorović, koordinátorka Kultúrnej stanice Eďšeg. Potom riaditelia ústavov kultúry menšín vo Vojvodine vo svojom materinskom jazyku pozdravili početných návštevníkov, hostí a hosťiteľov výstavy. O vystavených exponátoch a ich autoroch a o vzniku a spolupráci menšinových ústavov hovorila kustódka výstavy Nela Tonkovićová. Výstavu slávnostne otvorila Ivana Boroja, asistentka pokrajinského tajomníka pre súčasnú umeleckú tvorbu. Slávnostnú chvíľu spríjemnila živá ambientálna džezová hudba v podaní kapely Serboplov.

Ústavy pre kultúru národnostných menšín k výstave vydali prístupný katalóg. Výstava *Umením spolu* sa z Nového Sadu presunula do Zreňanina, kde bola otvorená od 21. do 28. novembra 2018 a hosťiteľom bol Ústav pre kultúru vojvodinských Rumunov. Na koniec výstavu otvorili vojvodinskí Maďari v Sente 5. februára 2019 a návštevníkom bola sprístupnená do 28. februára 2019.

Aneta Lomenová

SLIKOM ZAJEDNO – IZLOŽBA ZAVODA ZA KULTURU NACIONALNIH MANJINA U VOJVODINI

Zavodi za kulturu nacionalnih zajednica u Vojvodini organizovali su zajedničku izložbu radova mladih umetnika pod nazivom „Slikom zajedno“, a povodom 10. godišnjice osnivanja zavoda.

Izložba je najpre svečano otvorena u Savremenoj galeriji u Subotici u organizaciji vojvođanskih Hrvata, u petak, 28. septembra 2018. godine, a javnosti je bila dostupna sve do 12. oktobra. U ponedjeljak, 22. oktobra 2018. godine zavodi za kulturu nacionalnih zajednica instalirali su izložbu u Dvorcu Eđšeg u Novom Sadu, gde su domaćini bili Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka i Zavod za kulturu vojvođanskih Rusina.

Izložba predstavlja umetnička dela šest likovnih umetnika odn. predstavnika zavoda za kulturu vojvođanskih Mađara, Rumuna, Rusina, Slovaka, Hrvata, kao i jednog predstavnika većinskog srpskog naroda. Radi se o savremenom stvaralaštvu mladih umetnika početnika, ali i onih već afirmisanih. Njihova ideja i plod mašte su raznoliki, ali ih ipak spaja nešto zajedničko, a to je sloboda umetničkog izražavanja i kreativna neograničenost.

Predstavnica slovačkog savremenog stvaralaštva u oblasti vizuelne umetnosti na izložbi je bila akademska grafičarka i slikarka Alena Klačik. Pored nje svoja dela izlagali su: Nađ Abonji David (ZKVM), Darjan Hardi (ZKVR), Valentína Brostean (ZKVRum), Lea Vidaković (ZKVH) i Maja Rakočević-Cvijanov, predstavnik srpskog naroda.

Prisutne je u velelepnoj sali Dvorca Eđšeg u Novom Sadu na svečanom otvaranju prvo pozdravila koordinatorka Kulturne stanice Eđšeg Kristína Nestorović, a zatim su direktori zavoda za kulturu manjinskih zajednica u Vojvodini, svako na svom maternjem jeziku, pozdravili brojne posetioce, goste i domaćine izložbe. O izloženim eksponatima i njihovim autorima, kao i o nastanku ideje i saradnji manjinskih zavoda govorila je kustoskinja izložbe Nela Tonković. Izložbu je svečano otvorila Ivana Boroja, asistentkinja pokrajinskog sekretara za savremeno umetničko stvaralaštvo. Svečane trenutke upriličila je ambijentalna džez muzika u izvođenju muzičkog trija „Serboplov“.

Zavodi za kulturu nacionalnih manjina su povodom ove izložbe objavili i prigodan katalog.

Izložba „Slikom zajedno“ se zatim iz Novog Sada preselila u Zrenjanin, gde je bila otvorena od 21. do 28. novembra u Zavodu za kulturu vojvođanskih Rumuna, a nakon toga je otvorena i u Zavodu za kulturu vojvođanskih Mađara u Senti, gde su posetioci mogli da je vide od 5. do 28. februara 2019. godine.

Aneta Lomen

V ÚSTAVE BOLO...

DOGODILO SE U ZAVODU...

ÉTERIZÁCIA MIMO KONTEXTU ZDENKY VALNETOVEJ-BELIČOVEJ

V Ústave pre kultúru vojvodinských Slovákov sa 27. septembra 2018 konala premiéra prvej zbierky básní Zdenky Valentovej-Beličovej *Éterizácia mimo konTEXTu*. V tento septembrový večer sa prezentovala kniha, ktorá z oceňovanej prekladateľky a šéfredaktorky časopisu *Nový život* Zdenky Valentovej-Beličovej urobila aj spisovateľku. Zazneli tu básne, piesne, krásne slová, ale zaskveli aj jedinečné umelecké grafiky a keramičné predmety akademickej výtvarnej umelkyne Jany Vjergovej.

Básnická zbierka *Éterizácia...* už na prvý pohľad pripúta pozornosť svojou grafickou úpravou. Výtvarná zložka je v nej veľmi dôležitá nielen z estetickej strany, ale aj z významovej. Autorkou väčšiny grafík v publikácii je akademická výtvarná umelkyňa Jana Vjergová. Jana tiež, ako aj autorka veršov, pôsobí a rovnoprávne sa zapája do srbského a do slovenského kultúrneho kontextu. Vo výstavnej časti ústavu preto súčasne predstavili Janinu tvorbu, o ktorej hovorila sama autorka Jana, a prítomných presvedčila o zmysluplné a dlhoročnej spolupráci s autorkou veršov.

Autorom doslovu v prezentovanej knihe a prvý čitateľ uverejnených veršov, čiže autorkin prvý kritik je Ladislav Čáni, ktorý sa na večierku tiež zmienil o Zdenkinej prvotine. Hovoril o tom, aká je Zdenkina poézia, čo je skryté za jej veršami, ako si ju čitateľ môže interpretovať a prečo je táto zbierka v podnázve označená ako mimokontextuálna. Dotkol sa tiež problému, či mimokontextuálnosť vôbec existuje, alebo ide len o našu utopickú snahu o dobyvanie vlastného existenčného priestoru. Ozrejmil tiež, čo je to éter a čo je éterizácia v tom pravom a v prenesenom význame.

„ETERIZACIJA IZVAN KONTEKSTA“ ZDENKE VALENT-BELIČ

U Zavodu za kulturu vojvođanskih Slovaka, 27. septembra 2018. godine održana je promocija zbirke pesama Zdenke Valent-Belić „Eterizacija izvan konteksta“. Te septembarske večeri predstavljena je knjiga, koja je od nagrađivanog prevodioca i glavnog urednika časopisa „Novi život“ napravila pesnikinju. Na večeri je bilo poezije, lepih reči, pesama, ali i unikatne umetničke grafike i keramičkih predmeta akademske likovne umetnice Jane Vjerg.

Pesnička zbirka „Eterizacija“ već na prvi pogled privlači pažnju svojim grafičkim dizajnom. Likovna komponenta je u njoj značajna ne samo sa estetskog, već i sa značenjskog aspekta. Autorka većine grafika je akademska likovna umetnica Jana Vjerg. I Jana, kao i autorka stihova, deluje i ravnopravno se uključuje kako u slovački, tako i u srpski kulturni kontekst. Zbog toga je u izložbenom delu zavoda prezentovano i stvaralaštvo Jane Vjerg o kojem je govorila sama autorka Jana, ubedivši prisutne da između nje i autorke stihova postoji dugogodišnji smislen odnos.

Autor pogovora u prezentovanoj knjizi kao i prvi čitalac objavljenih stihova bio je Ladislav Čanji, koji je na književnoj večeri takođe govorio i o Zdenkinom prvencu. Govorio je o tome kakva je Zdenkina poezija, šta se skriva iza njenih stihova, kako čitalac može da je interpretira i zašto je ova zbirka u podnaslovu obeležena kao izvan kontekstualna. Pomenuo je i problemsko pitanje da li izvan kontekstualnost uopšte postoji, ili se radi samo o našoj utopijskoj težnji da osvojimo vlastiti egzistencijalni prostor. Objasnio je i značenje etera i eterizacije u bukvalnom i prenesenom smislu.

Poeziu Zdenky Valentovej-Beličovej a grafičnú zložku Jany Vjergovej ohodnotil aj vynikajúci novosadský básnik a pesničkár Miloš Zubac. Miloša poznáme ako autora piatich zbierok a desiatich hudobných cédečiek, zakladateľa hudobnej skupiny *Prkos drumski* a festivalu *Poezika*, ktorý sa každý rok koná v Kultúrnom centre. Je prvým laureátom Ceny *Strune od svetla* a ináč je to syn známeho srbského básnika Peru Zubca. Večierok okrem príhovorom spríjemnil i interpretáciou niekoľkých piesní na gitare.

Na úvod prítomných privítala riaditeľka Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov Anna Chrtánová-Leskovac a moderátorkou večierka bola Aneta Lomenová. Knihu vydal Spolok slovenských spisovateľov za podpory Národnostnej rady slovenskej národnostnej menšiny a Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí. Redaktormi knihy sú Miroslav Bielik a Zoran Đerić a grafičnú úpravu mal na starosti Dušan Valent.

Traja autori, ktorí sa podieľali na zrode zbierky básní – Zdenka Valentová-Beličová, Jana Vjergová a Dušan Valent – knihu spoločne uviedli do života a zaželeli jej, aby si našla cestu k čitateľovi.

Aneta Lomenová

O poeziji Zdenke Valent-Belić, kao i grafičkim elementima Jane Vjerg, govorio je i sjajni novosadski pesnik i kantautor Miloš Zubac. Miloš je poznat kao autor pet zbirki pesama i deset muzičkih diskova, osnivač muzičke grupe „Prkos drumski“ i festivala „Poezika“ koji se održava svake godine u Kulturnom centru. On je i prvi laureat nagrade „Strune od svetla“ i sin poznatog srpskog pesnika Pere Zupca. Veče je učinio prijatnijim otpevavši uz gitaru nekoliko svojih pesama.

Na početku večeri prisutne goste je pozdravila direktorka Zavoda za kulturu vojvođanskih Slovaka Ana Hrcan-Leskovac, a moderatorka večeri je bila Aneta Lomen. Knjigu je objavilo Društvo slovačkih književnika uz finansijsku podršku Nacionalnog saveta slovačke nacionalne manjine i Kancelarije za Slovake u dijaspori. Urednici izdanja su Miroslav Bjelik i Zoran Đerić, a za grafički dizajn bio je zadužen Dušan Valent.

Tri autora koji su doprineli nastanku ove zbirke pesama – Zdenka Valent-Belić, Jana Vjerg i Dušan Valent zajedno su ispratili zbirku na put ka čitaocima.

Aneta Lomen

ZRODILA SA NOVÁ STANICA TV FOLKLORIKA, KTORÁ BUDE PRÍNOSOM AJ PRE VOJVODINSKÝCH SLOVÁKOV

V Ústave pre kultúru vojvodinských Slovákov sa vo štvrtok 7. júna 2018 konala tlačová konferencia a promócia novej televíznej stanice Folklorika v produkcii MC Boxs s. r. o. z Nového Sadu.

Zakladateľmi a spolumajiteľmi novej TV stanice Folklorika sú dvaja majitelia produkčnej spoločnosti MC Boxs: Vesna Vujasinovićová, ktorá je zároveň aj producentkou a výkonnou riaditeľkou MC Boxs, autorkou projektu Pamätník slovenských významných osobností v Srbsku, ako aj televíznych profilov o slovenských osobnostiach v Srbsku, a Marcel Dekanovský, taktiež režisér, scenárista a producent z Bratislavy, zakladateľ niekoľkých úspešných TV staníc (TV Naša, Global, MAC TV) a držiteľ licencie TV Folklorika.

OSNOVANA JE NOVA STANICA TV „FOLKLORIKA“ ZNAČAJNA I ZA VOJVOĐANSKE SLOVAKE

U Zavodu za kulturu vojvođanskih Slovaka, u četvrtak, 7. juna 2018. god. održana je konferencija za štampu i promocija novog televizijskog kanala „Folklorika“ u produkciji MC Boxs d.o.o. iz Novog Sada.

Osnivači i suvlasnici nove TV stanice „Folklorika“ su dvoje vlasnika produkcijske kuće MC Boxs, Vesna Vujasinović, koja je ujedno i producentkinja i izvršna direktorka MC Boxs-a, autorka projekta „Spomenar slovačkih značajnih aktivista u Srbiji“, kao i televizijskih profila o slovačkim ličnostima u Srbiji i Marcel Djekanovski, takođe režiser, scenarista i producent iz Bratislave, osnivač više uspešnih TV kanala (TV Naša, Global, MAC TV) i nosilac licence TV „Folklorika“.

Pohnútkou a ideovým námetom televíznej platformy Folklorika bola celoslovenská folklórna šou Zem spieva. Vďaka nej si Slováci aj v tých najvzdialenejších končinách sveta uvedomili, aké bohatstvo táto šou prezentovala, ako ho jednotlivci a súbory ochraňujú, snažia sa ho udržať. Nový televízny program Folklorika bude mať na starosti režisér a producent Peter Nunez z Bratislavy, ktorý je zároveň aj producentom televíznej šou Zem spieva.

TV Folklorika bude vysielat program v Srbsku a v Slovenskej republike 24 hodín denne, 7 dní v týždni. Bude sa zaoberat folklórom a tradičným nehmotným dedičstvom Slovákov na Slovensku, ako aj Slovákov z Vojvodiny. Každý deň sa budú vysielat relácie venované vojvodinským Slovákom, ich kultúre, tradíciám, ale aj súčasnému životu. Vďaka srbsko-slovenskej kultúrnej spolupráci a prostredníctvom Telekom-u sa televízna platforma Folklorika dostane aj na naše obrazovky.

Do pozornosti sa však dostali aj vysoko postavení činitelia, predstavitelia dvoch štátov a predovšetkým vzácní hostia konferencie, pán Andrej Danko, predseda parlamentu Slovenskej republiky, a Nikola Selaković, generálny tajomník predsedu Republiky Srbsko s delegáciou.

Predseda Národnej rady Slovenskej republiky Andrej Danko si počas pracovnej cesty do Srbska našiel čas aj pre našu slovenskú komunitu a zdôraznil, že srbsko-slovenské vzťahy máme upevňovať, lebo netreba zabúdať na dejiny, ktoré nás Slovanov stáročiami neodlučiteľne spájajú. Generálny tajomník prezidenta RS Nikola Selaković vo svojom príhovore pri tejto príležitosti podal rozhodnutie predsedu štátu RS Aleksandra Vučića, aby sa slovenské insitné umenie kovačického strediska zapísalo do zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva Srbska a stalo sa tak aj svetovým dedičstvom v UNESCO.

Treba vyzdvihnúť, že sa na slávnostnom podujatí zúčastnila veľvyslankyňa Slovenskej republiky v Srbsku Dagmar Repčková so svojim zástupcom Igorom Vencelom, pokrajinská tajomníčka pre kultúru, verejné informovanie a vzťahy s náboženskými spoločnosťami Dragana Miloševićová, republiková poslankyňa Libuška Lakatošová, predsedníčka NRSNM Anna Tomanová-Makanová, predstavitelia srbského a slovenského parlamentu a početní predstavitelia slovenských a srbských médií.

Nová stanica Folklorika sa pre zákazníkov Magio televízie od Telekomu na Slovensku premieta už od 1. júna 2018, no slávnostné uvedenie televízie do života vo Vojvodine sa začalo práve v tento deň v ústave prestrihnutím pásky, čo vykonal Andrej Danko, Nikola Selaković, Vesna Vujasinovićová a Marcel Dekanovský. Program moderovala Svetlana Surová, ktorá sa zároveň ujala redakčnej časti práce tohto kanála pre styk s vojvodinskými Slovákmí.

Zazneli aj videoukážky z programu Vojvodina a Moje korene, ktoré sa budú vysielat na stanici Folklorika každý deň. Slávnostné chvíle príležitostne spestrili spevácke prednesy Dievčenskej speváckej skupiny SKC P. J. Šafarika z Nového Sadu a mužská spevácka skupina Chlopi z Helpy, ktorí predviedli slovenské ľudové piesne a dali tú ozajstnú pečať tomuto podujatiu.

Motiv i ideološki stvaralac televizijske platforme „Folklorika“ bila je nacionalna folklorna emisija „Zem spieva“ („Zemlja peva“), prilikom koje su Slovaci širom sveta shvatili kakvo bogatstvo poseduju, gaje, čuvaju i trude se da ga zadrže i bore se za njegov opstanak svom snagom kada je to potrebno. Za novi televizijski program „Folklorika“ biće zadužen režiser i producent Peter Nunez iz Bratislave, koji je takođe producent TV emisije „Zem spieva“.

TV „Folklorika“ emitovaće program u Srbiji i u Slovačkoj Republici 24 časa dnevno, 7 dana u nedelji. Baviće se folklorom i tradicionalnim nematerijalnim nasleđem Slovaka u Slovačkoj, kao i Slovaka u Vojvodini. Svaki dan biće emitovane emisije posvećene vojvođanskim Slovacima, njihovoj kulturi, tradicijama, ali takođe i savremenom životu. Zahvaljujući srpsko-slovačkoj kulturnoj saradnji i kroz Telekom d.o.o. televizijska platforma „Folklorika“ biće dostupna i na našim ekranima.

Posebnu pažnju su dobili značajni gosti, predstavnici dve države i pre svega posebni gosti konferencije, gospodin Andrej Danko, predsednik Parlamenta Slovačke Republike i gospodin Nikola Selaković, generalni sekretar predsednika države Republike Srbije sa delegacijom.

Predsednik Parlamenta Slovačke Republike Andrej Danko je tokom poslovnog putovanja u Srbiju odvojio vreme i za našu slovačku zajednicu i naglasio da srpsko-slovačke odnose moramo ojačavati, jer ne smemo zaboravljati istoriju koja nas Slovene vekovima neprekidno povezuje. Generalni sekretar predsednika RS Nikola Selaković u svom govoru je ovom prilikom preneo odluku predsednika države RS Aleksandra Vučića, da se slovačko naivno slikarstvo kovačičkog centra upiše u listu nematerijalne kulturne baštine u Srbiji i time postane svetsko nasleđe u organizaciji UNESCO.

Treba istaći da su svojim prisustvom svečanom događaju takođe odali počast ambasadorica Slovačke Republike u Srbiji Dagmar Repčková sa svojim zamenikom Igorom Vencelom, sekretar Pokrajinskog sekretarijata za kulturu, javno informisanje i odnose sa verskim zajednicama Dragana Milošević, republikanska poslanica Libuška Lakatoš, predsednica NSSNM Ana Tomanova-Makanova, kao i predstavnici srpskog i slovačkog parlamenta i brojni predstavnici slovačkih i srpskih medija.

Nova stanica „Folklorika“ se za korisnike Magio televizije od Telekomu u Slovačkoj emituje već od 1. juna, ali svečano otvaranje televizije kao javno emitovanje u Vojvodini bilo je upravo u četvrtak u zavodu presecanjem crvene vrpce od strane Andreja Danka, Nikole Selakovića, Vesne Vujasinović i Marcela Djekanovskog. Program je vodila Svetlana Surovi, koja je preuzela urednički deo posla ovog kanala radi komunikacije sa Slovacima u Srbiji.

Predstavljeni su i video-prikazi iz programa „Vojvodina“ i „Moji koreni“, koji će biti emitovani na stanici „Folklorika“ svakog dana.

Svečanom trenutku su doprinele muzičke numere u izvođenju Devojačke pevačke grupe „P. J. Šafarik“ iz Novog Sada i Muška pevačka grupa „Chlopi“ iz Helpe, koje su izveli slovačke narodne pesme i na taj način trajno obeležile ovaj događaj.

KONCERT V ÚSTAVE V RÁMCI FESTIVALU PIANO CITY NOVÝ SAD 2018

V rámci Festivalu Piano City v Novom Sade jeden koncert sa konal aj v Ústave pre kultúru vojvodinských Slovákov a to v piatok 7. septembra 2018. Festival Piano City v roku 2018 do jedného víkendu v termíne 7. až 9. septembra zastrelil úhrne 88 koncertov, ktoré realizovalo 150 pianistov v 25 lokalitách.

Festival podporuje Správa pre kultúru Mesta Nový Sad a realizuje sa v rámci novej veľkej platformy Nadácie Nový Sad 2021 pod názvom Kaleidoskop kultúry, ktorá spája umelcov, ustanovizne kultúry, mimovládne organizácie a návštevníkov z Nového Sadu a okolia. Festival vznikol v roku 2017 a zožal veľký úspech, vďaka čomu je nielen pokračovanie v realizácii podujatia, ale aj rozšírenie a zveladenie koncertov. Umeleckými vedúcimi Festivalu Piano City Nový Sad 2018 boli Maja Alvanović a Kosta Jevtić.

V miestnostiach ÚKVS sa predstavili Ana Bajić, soprán, a Aleksandra Marković, klavír. Je to dueto, ktoré už roky vystupuje na rôznych podujatiach v Novom Sade rozširujúc lásku k hudbe a vedomie o klasickej hudbe od baroku po súčasnú hudbu domácich a svetových skladateľov. Obe umelkyne sú absolventky Akadémie umení v Novom Sade.

V komornom spoločenstve v ústave umelkyne špičkovu predviedli skladby Obradorsa, Marquesa, Belliniho, Pucciniho, Milojevića, Rahmanjinova, Kancheliho, Glassa, Golemovića.

„V mene tímu Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov chcem vyjadriť veľké nadšenie, že sme mali príležitosť poskytnúť svoje miestnosti aj na takéto účely, lebo vždy s radosťou spolupracujeme aj s predstaviteľmi väčšinového národa, zvlášť keď ide o medzinárodné európske podujatia,“ poznamenala riaditeľka ÚKVS Anna Chrtánová-Leskovac.

Aneta Lomenová

U ZAVODU JE ODRŽAN KONCERT U OKVIRU FESTIVALA „PIANO CITY NOVI SAD 2018.“

Jedan koncert organizovan u okviru festivala „Piano City“ u Novom Sadu održan je i u Zavodu za kulturu vojvođanskih Slovačka i to u petak, 7. septembra 2018. godine. U okviru festivala „Piano City 2018.“ je u toku jednog vikenda od 7. do 9. septembra održano ukupno 88 koncerata na kojima je nastupilo 150 pijanista na 25 lokacija.

Festival je podržala Uprava za kulturu Grada Novog Sada, a on se organizuje u okviru velike nove platforme „Fondacije Novi Sad 2021.“ pod nazivom „Kaleidoskop kulture“ koja spaja umetnike, ustanove kulture, nevladine organizacije i posetioce iz Novog Sada i okoline. Festival je osnovan 2017. godine i postigao je veliki uspeh, što je rezultiralo ne samo nastavkom njegovog organizovanja, već i širenjem i unapređenjem koncerata. Umetnički direktori festivala bili su Maja Alvanović i Kosta Jevtić.

U prostoru ZKVS su se predstavile Ana Bajić, sopran i Aleksandra Marković, klavir. Ovaj duet već godinama nastupa na raznim manifestacijama u Novom Sadu šireći ljubav prema muzici i svest o klasičnoj muzici od baroka do savremene muzike domaćih i stranih kompozitora. Obe umetnice su završile Akademiju umetnosti u Novom Sadu.

U kamernoj atmosferi zavoda umetnice su vrhunski izvele kompozicije Obradorsa, Markesa, Belinija, Pučinija, Milojevića, Rahmanjina, Kančelija, Glasa, Golemovića.

„U ime tima Zavoda za kulturu vojvođanskih Slovačka želim da izrazim oduševljenje što smo bili u prilici da obezbedimo prostor za ovakvu namenu, jer uvek rado sarađujemo i sa predstavnicima većinskog naroda, naročito kada se radi o evropskim manifestacijama,“ istakla je direktorka ZKVS Ana Hrtan-Leskovac.

Aneta Lomen

CENA NRSNM ÚSTAVU PRE KULTÚRU VOJVODINSKÝCH SLOVÁKOV

Dňa 10. augusta 2018 v Slávnostnej sieni Gymnázia Jána Kollára v Báčskom Petrovcí sa konalo slávnostné zasadnutie Národnostnej rady slovenskej národnostnej menšiny (NRSNM).

Prítomných v Slávnostnej sieni privítala riaditeľka gymnázia Anna Medveďová. Na úvod sa prihovarila predsedníčka NRSNM Anna Tomanová-Makanová. Privítala členov NRSNM, hostí a prítomných. Národnostná rada každý rok pri tejto prí-

NAGRADA NSSNM DODELJENA ZAVODU ZA KULTURU VOJVOĐANSKIH SLOVAKA

Dana 10. avgusta 2018. godine u Svečanoj sali Gimnazije „Jan Kolar“ u Bačkom Petrovcu održana je svečana sednica Nacionalnog saveta slovačke nacionalne manjine (NSSNM).

Prisutne goste je pozdravila direktorka gimnazije Ana Medveđ. Zatim se prisutnima obratila predsednica NSSNM Ana Tomanova-Makanova, pozdravivši članove NSSNM, goste i

ležitosti odmeňuje zaslúžilých dejateľov v oblastiach kultúry, vzdelávania, informovania a úradného používania jazyka a písma. Cenu NRSNM získavajú tak kolektívy, ako aj jednotlivci. Plaketu NRSNM za prínos v oblasti kultúry za rok 2018 získal Željko Čapeľa z Dobanoviec. Laudáciu na oceneného Čapeľu napísal a prečítal Martin Prebudila. Ďalšiu plaketu NRSNM udelila Svetlane Vojničovej-Feldyovej. Dostala ju za publikáciu *Slovenská evanjelická a. v. cirkev – v slove a obrazoch*. Laudáciu na ocenenú napísala Katarína Verešová a prečítala Viera Dorčová-Babiaková.

Cenu NRSNM a sošku autorky Miry Brtkovej získal Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov. Cenu prevzala riaditeľka Anna Chrtánová-Leskovac. Laudáciu na ÚKVS napísal a prečítal Ladislav Čáni. Cenu za celoživotný prínos zachovávaní, rozvoju a prezentácii národnej a kultúrnej identity slovenskej

prisutne. Ovom prilikom Nacionalni savet svake godine dodeljuje priznanja zaslužnim radnicima iz oblasti kulture, obrazovanja, informisanja i službene upotrebe jezika i pisma. Nagrada NSSNM se dodeljuje kolektivima i pojedincima. Plaketa NSSNM za doprinos u oblasti kulture za 2018. godinu dodeljena je Željku Čapelji iz Dobanovaca. Pohvalni govor posvećen nagrađenom Željku Čapelji napisao je i pročitao Martin Prebudila. Ovgodišnja plaketa NSSNM uručena je Svetlani Vojnović-Feldi. Plaketa joj je dodeljena za publikaciju „Slovačka evangelistička a.v. crkva – u reči i slici“. Pohvalni govor posvećen nagrađenoj napisala je Katarina Vereš, a pročitala ga je Vjera Dorča-Babjak.

Nagradu NSSNM i skulpturu likovne umetnice Mire Brtke dobio je Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka. Nagradu je preuzela direktorka Ana Hrčan-Leskovac. Pohvalni govor je napisao i pročitao Ladislav Čanji. Nagrada za životni doprinos

národnostnej menšiny v Srbsku udelili posthumne redaktorovi NVU Hlas ľudu Otovi Filipovi. Laudáciu na Ota Filipa napísal a prečítal riaditeľ NVU Hlas ľudu Samuel Žiak. Cenu prevzala manželka Ota Filipa Mária Filipová.

Cenu za celoživotný prínos zachovávaní, rozvoju a prezentácii národnej a kultúrnej identity slovenskej národnostnej menšiny v Srbsku udelili aj Ružene Červenskej zo Starej Pazovy, ktorá v tomto roku oslavuje dve jubileá – 80 rokov života a 60 rokov činnosti v oblasti folklóru. Laudáciu na ocenenú folkloristku napísala a prečítala Anna Simonovićová. Cenu za výnimočný prínos zachovávaní, rozvoju a prezentácii národnej a kultúrnej identity slovenskej národnostnej menšiny v Srbsku udelili Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí z Bratislavy. Laudáciu na toto ocenenie napísal a prečítal Ladislav Čáni.

Udelenie cien na tomto slávnostnom zasadnutí NRSNM hudobnými číslami prijímali mladí a talentovaní hudobníci: Iveta Kováčová a Martin Červený na klavíri a Marína Cerovská na husliach. Podujatie moderovala Viera Dorčová-Babiaková.

Marijan Pavlov

očuvanju, razvoju i prezentaciji narodnog identiteta slovačke nacionalne manjine u Srbiji je posthumno dodeljena uredniku NIU „Hlas ljudu“ Otu Filipu. Laudaciju posvećenu Otu Filipu napisao je i pročitao direktor NIU „Hlas ljudu“ Samuel Žjak. Nagradu je preuzela supruga Ota Filipa, Marija Filip.

Nagrada za životni doprinos očuvanju, razvoju i prezentaciji narodnog i kulturnog identiteta slovačke nacionalne manjine u Srbiji dodeljena je i Ruženi Červenski iz Stare Pazove, koja je ove godine proslavila dva jubileja – 80 godina života i 60 godina aktivnog rada u oblasti folkloru. Pohvalni govor nagrađenoj je napisala i pročitala Ana Simonović. Nagradu za izuzetan doprinos očuvanju, razvoju i prezentaciji narodnog i kulturnog identiteta slovačke nacionalne manjine u Srbiji dobila je Kancelarija za Slovake u dijaspori iz Bratislave. Laudaciju je napisao i pročitao Ladislav Čanji.

Dodelu nagrada na svečanoj sednici NSSNM svojim muzičkim tačkama obogatili su mladi i talentovani muzičari Iveta Kovač i Martin Červeni na klaviru i Marina Cerovski na violini. Manifestaciju je vodila Vjera Dorča-Babjak.

Marijan Pavlov

MEDZI SKUTOČNOSŤOU A SNOM JÁNA HUSÁRIKA

V utorok 11. decembra 2018 v Ústave pre kultúru vojvodinských Slovákov bolo slávnostné otvorenie spomienkovej výstavy známeho insitného maliara Jána Husárika (1942 – 2017). Prítomným sa v mene usporiadateľov výstavy prihovorili riaditeľka ÚKVS Anna Chrtánová-Leskovac, predseda združenia Naiva Art Kult Boško Nedeljkov, tajomníčka tohto združenia Mária Raspirová a predsedníčka združenia padinských maliarov Smäd Jarmilka Trnovská.

Na výstave prezentovali olejomalby zo súkromných zbierok, ktoré doteraz neboli verejne vystavované. Návštevníci tak mohli vidieť jednu z prvých olejomalieb Jána Husárika, ktorú namaľoval v roku 1960, ale i práce z posledného tvorivého obdobia tohto umelca, resp. z roku 2016.

Ján Husárik sa narodil 27. mája 1942 v Padine. Maľovať začal v roku 1958 a prvú samostatnú výstavu mal v roku 1960 v Padine. Jeho výtvarný jazyk je ovplyvnený známou kovačickou školou insitného maliarstva a charakterizujú ho silný kolorit, dedinské motívy a neraz i prelínanie insitných a surrealistických výtvarných postupov. K ústredným motívom jeho maliieb patria banátska rovina, padinské studne, smäd ako metafora túžby po zmysluplnom živote a Trója. Ján Husárik bol maliarom samoukom, bez formálneho vzdelania, ale úplne odovzdaný svojmu umeleckému poslaniu. Hoci sa zo začiatku venoval poľnohospodárstvu, postupom času sa čoraz viac venoval umeniu. Od roku 1969 sa maliarstvu venoval profesionálne, až sa stal jedným z najvýznamnejších predstaviteľov insitného umenia vojvodinských Slovákov. Svoje práce vystavoval na vyše dvesto výstav doma aj v zahraničí, od Berlína, Dusseldorfu, Paríža, Milána, Turína až po Melbourne, Canberru a Sydney. Počas takmer šesťdesiatročnej umeleckej kariéry získal mnohé prestížne ocenenia: Rad Francúzskej republiky, Oskar za umenie a technológiu v Miláne, Zlatú plaketu Spomienkového parku v Kragujevci. Významný výtvarný kritik Oto Bihalji Merin ho zaradil do medzinárodnej encyklopédie insitného umenia.

Ladislav Čáni

IZMEĐU STVARNOSTI I SNA JANA HUSARIKA

U utorak, 11. decembra 2019. u Zavodu za kulturu vojvođanskih Slovaka otvorena je memorijalna izložba poznatog naivnog slikara Jana Husarika (1942–2017).

Prisutnima su se na otvaranju izložbe u ime organizatora obratili direktorka ZKVS Ana Hrćan-Leskovac, predsednik udruženja „Naiva Art Kult“ Boško Nedeljkov, sekretarica ovog udruženja Marija Raspir i predsednica Udruženja padinačkih slikara „Žeđ“ Jarmilka Trnovska.

Izložena su ukupno 24 ulja na platnu iz privatnih zbirki koja do sada nisu bila javno izlagana. Posetioci su imali priliku da vide jednu od prvih slika Jana Husarika naslikanu 1960. godine, ali i slike nastale u poslednjem stvaralačkom periodu ovog umetnika, nastale 2016. godine.

Jan Husarik je rođen 1942. godine u Padini. Slikarstvom je počeo da se bavi 1958. godine, a prvu samostalnu izložbu imao je 1960. godine u Padini. Na njegov likovni jezik uticala je čuvena kovačička škola naivnog slikarstva, a karakteriše ga snažan kolorit, seoski motivi i prisustvo naivnih i nadrealističkih likovnih postupaka. U njegovom stvaralaštvu dominiraju motivi banatske ravnice, padinskih bunara, žeđi kao metafore težnje za smislenim životom i Troja. Jan Husarik je bio samouki slikar, bez formalnog obrazovanja, ali u potpunosti posvećen svojoj umetničkoj misiji. Bavio se poljoprivredom, ali je postepeno preovladalo njegovo interesovanje za umetnost, da bi se od 1969. godine slikarstvu posvetio profesionalno i vrlo brzo postao jedan od najznačajnijih predstavnika naivne umetnosti vojvođanskih Slovaka. Svoje radove je izlagao na više od 200 izložbi, od Berlina, Diseldorfa, Pariza, Milana, Torina, sve do Melburna, Kanbere i Sidneja. Za vreme skoro šezdesetogodišnje likovne karijere dobio je mnoge značajne nagrade: Orden Francuske Republike, Oskar za umetnost i tehnologiju u Milanu, počasno članstvo u Međunarodnom udruženju u Napulju, Zlatnu plaketu Spomen-parka u Kragujevcu. Čuveni likovni kritičar Oto Bihalji Merin ga je uvrstio u Međunarodnu enciklopediju naivne umetnosti.

Ladislav Čáni

MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

MEĐUNARODNA SARADNJA

K významným aktivitám ústavu patrí aj nadväzovanie vonkajších vzťahov a styk s verejnosťou. ÚKVS sa so svojou knižnou produkciou zúčastnil na 26. medzinárodnom knižnom veľtrhu BIBLIOTÉKA 2018 v bratislavskej Inchebe. Tradične svoj spoločný stánok na veľtrhu mali dolnozemskí Slováci. V Békešskej Čabe sa v roku 2018 uskutočnilo 10. stretnutie dolnozemsých Slovákov Dolnozemský jarmok a to pri príležitosti Dňa Slovákov v Maďarsku. O činnosť ústavu sa zaujímali početní zahraniční návštevníci tak osobne, ako aj prostredníctvom médií. V apríli 2018 sa konalo udeľovanie Ceny Pro Cultura Slovaca za kultúrny počin roka prvým laureátom. Ústav sa aj v roku 2018 uchádzal o spoločné dolnozemske projekty a individuálne projekty na Úrade pre Slovákov žijúcich v zahraničí. Viac v pokračovaní.

Jedna od značajnih aktivnosti zavoda je i uspostavljanje spoljne saradnje, kao i odnosi sa javnošću. ZKVS je svoju knjižnu produkciju predstavio na Međunarodnom sajmu knjiga „Biblioteka“ u Bratislavi. U skladu sa uspostavljenom tradicijom na sajmu su zajednički štand imali Slovaci iz Srbije, Rumunije i Mađarske. U Bekeš Čabi je u 2018. godini održan 10. susret Slovaka sa „Donje zemlje“ pod nazivom „Vašar na Donjoj zemlji“ i to povodom Dana Slovaka u Mađarskoj. Za delatnost zavoda su se interesovali brojni inostrani posetioци i to lično, ali i putem medija. U aprilu 2018. godine je dodeljena Nagrada „Pro Cultura Slovaca“ za kulturno dostignuće godine prvim laureatima. Zavod je i 2018. godine aplicirao za zajedničke projekte sa partnerskim organizacijama iz regiona, kao i za vlastite individualne projekte u Kancelariji za Slovake u dijaspori. Više u nastavku.

26. MEDZINÁRODNÝ KNIŽNÝ VEĽTRH BIBLIOTÉKA V BRATISLAVE

V dňoch 8. – 11. novembra 2018 sa v bratislavskej Inchebe konal 26. Medzinárodný knižný veľtrh Bibliotéka. Medzi vystavovateľmi boli aj Slovenské vydavateľské centrum, NVU Hlas ľudu, Matica slovenská v Srbsku a Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov.

26. MEĐUNARODNI SAJAM KNJIGA „BIBLIOTEKA“ U BRATISLAVI

Od 8. do 11. novembra u bratislavskoj hali „Inheba“ održan je 26. Međunarodni sajam knjiga „Biblioteka“. Među izlagačima su bili prisutni i Slovački izdavački centar, NIU „Hlas ljudu“, Matica slovačka i Zavod za kulturu vojvodanskih Slovaka.

Milovníci kníh si aj tentoraz mohli prísť na svoje, lebo veľtrh ponúkol tisícky nových titulov početných vydavateľov zo sveta a zo Slovenska a zároveň početné knižné premiéry, prezentácie, stretnutia s autormi a besedy. Medzi vydavateľmi svoj stánok už tradične mali aj dolnozemsí Slováci. Ich účasť na tomto podujatí podporuje Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí. Zo Srbska to boli Slovenské vydavateľské centrum, NVU Hlas ľudu, Matica slovenská v Srbsku a Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov.

Na prezentáciu najnovších diel Slovenského vydavateľského centra bol vyhranený piatok. Riaditeľ SVC Vladimír Valentík predstavil knihu pre deti *Láskovičky* spisovateľa Miroslava Demaka, preklad poézie Jána Tazberíka *Donja tačka svetlosti*, ktorý urobila Katarína Mosnáková-Baglašová, román *Bapa* autora Radomira Vlahovića, ktorý do slovenčiny preložila Anna Žikićová a knihu veršov *Panónske haiku* Viery Benkovej. O knihách hovorili autori a prekladatelia, pokiaľ sa o knihe Viery Benkovej zmienila Dagmar Mária Anoka z Rumunska.

Prezentáciu moderovala Mária Katarína Hrkľová a spestrili ju ukážky z diel, ktoré čítali Nina Simićová a Katarína Mosnáková-Baglašová. Na záver prezentácie sa Vladimír Valentík stručne zmienil o najnovšom čísle *Slovenského svetového kalendára*, ktorý púta čoraz väčšiu pozornosť na Slovensku a medzi krajanmi v 30 štátoch sveta.

Katarína Mosnáková-Baglašová

Ljubitelji knjiga su i ove godine mogli da budu zadovoljni, pošto je sajam ponudio hiljadu novih naslova brojnih izdavačkih kuća iz sveta i Slovačke, kao i brojne premijere knjiga, prezentacije, susrete sa autorima i diskusije. Među izdavačima su već tradicionalno bili prisutni i Slovaci sa „Donje zemlje”. Njihovo učešće na ovoj manifestaciji podržava Kancelarija za Slovake u dijaspori. Iz Srbije su bili prisutni Slovački izdavački centar, NIU „Hlas ljudu”, Matica slovačka i Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka.

Za predstavljane najnovijih dela Slovačkog izdavačkog centra bio je rezervisan petak. Direktor SIC Vladimir Valenčík predstavio je knjigu za decu „Láskovičky” pisca Miroslava Demaka, zbirku poezije Jana Tazberika „Donja tačka svetlosti” u prevodu Katarine Mosnak-Baglaš, roman „Bapa” autora Radomira Vlahovića, koji je na slovački jezik prevela Ana Žikić i knjigu pesama „Panonski haiku” Vjere Benka. O knjigama su govorili autori i prevodioci, dok je o knjizi Vjere Benke govorila Dagmar Marija Anoka iz Rumunije.

Prezentaciju je vodila Marija Katarina Hrkľova, a obogatili su je Nina Simić i Katarina Mosnak-Baglaš koje su čitale odlomke iz pojedinih dela. Na kraju prezentacije Vladimir Valenčík je ukratko predstavio i najnoviji broj „Slovačkog svetskog kalendara” koji privlači sve veću pažnju u Slovačkoj, ali i među Slovacima u 30 zemalja sveta.

Katarina Mosnak-Baglaš

X. STRETNUTIE DOLNOZEMSKÝCH SLOVÁKOV NA JARMOKU

Jedno z najreprezentatívnejších podujatí dolnozemsých Slovákov Dolnozemsý jarmok sa v uplynulom roku konal po desiatykrát a to v Békešskej Čabe (Maďarsko). Toto podujatie splynulo s oslavami 300. výročia znovuzaloženia Békešskej Čaby Slovámi a Dňom Slovákov v Maďarsku a konalo sa v sobotu 7. júla 2018 na hlavnom námestí, ako aj vo dvore Domu slovenskej kultúry v Békešskej Čabe. Zahraniční slovenskí remeselníci, úžitkoví umelci, gastronómovia, ale aj predstavitelia súčasnej formy umenia a účastníci kultúrno-umeleckého programu aj tohto roku pre návštevníkov pripravili bohatú ponuku. Projekt Na jarmoku je medzinárodného rázu a podporuje ho Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí, ako aj krajanské organizácie z Maďarska, Rumunska, Chorvátska a zo Srbska.

Realizácia tohto projektu dáva zmysel ľudovomeleckej tvorivosti dolnozemsých Slovákov, vytvára silné medzinárodné puto a prezentuje tradičnú slovenskú kultúru v historickom regióne Dolnej zeme.

Aneta Lomenová

X SUSRET SLOVAKA SA „DONJE ZEMLJE“ „NA VAŠARU“

Jedna od najreprezentatívnejších manifestácií Slovaka iz regiona je „Vašar na Donjoj zemlji“, koji je prošle godine organizovan već deseti put i to u Bekeš Čabi. Ova manifestacija se poklopila sa proslavom 300. godišnjice ponovnog osnivanja Bekeš Čabe od strane Slovaka i sa Danom Slovaka u Mađarskoj, a održana je u subotu, 7. jula 2018. godine na glavnom trgu, kao i u dvorištu Doma slovačke kulture u Bekeš Čabi u Mađarskoj. Inostrane slovačke zanatlije, primenjeni umetnici, gastronomi, ali i predstavnici savremenih oblika umetnosti i učesnici kulturno-umetničkog programa su i ove godine na jubilarnom vašaru pripremili bogat program. Projekat „Na vašaru“ ima međunarodni karakter i podržava ga Kancelarija za Slovake u dijaspori, kao i organizacije Slovaka iz Mađarske, Rumunije, Hrvatske i Srbije.

Organizovanjem ovog projekta se potvrđuje smisao narodnog stvaralaštva Slovaka sa „Donje zemlje“, stvara snažna međunarodna veza koja predstavlja tradicionalnu slovačku kulturu u istorijskom regionu „Donje zemlje“.

Aneta Lomen

UDELI CENY ZA KULTURNY POČIN ROKA PRVÝM LAUREÁTOM

Ceremoniál odovzdávania Ceny Pro Cultura Slovaca za prínos v oblasti kultúry dolnozemsých Slovákov za rok 2018 sa konal v Slávnostnej sieni Gymnázia Jána Kollára v Báčskom Petrovci v sobotu 28. apríla 2018.

Cena Pro Cultura Slovaca je ocenenie, ktoré udeľujú Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov, Ústav kultúry Slovákov v Maďarsku a Kultúrna a vedecká spoločnosť Ivana Krasku z Rumunska za prínos v oblasti kultúry dolnozemsých Slovákov.

DODELJENA JE NAGRADA ZA KULTURNO DOSTIGNUĆE GODINE PRVIM LAUREATIMA

Ceremonija dodele nagrade „Pro Cultura Slovaca“ za doprinos u oblasti kulture Slovaka iz regiona za 2018. god. održana je u Svečanoj sali Gimnazije „Jan Kolar“ u B. Petrovcu, u subotu, 28. aprila 2018.

Nagrada „Pro Cultura Slovaca“ je priznanje za doprinos u oblasti kulture Slovaka iz regiona, koje dodeljuju njeni utemeljivači: Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka, Zavod za kulturu

Cenu alebo pamätný list môžu získať fyzické osoby alebo právnické osoby z komunit dolnozemskej Slovákov (Chorvátsko, Maďarsko, Rumunsko a Srbsko) alebo zo Slovenskej republiky, ak svojou činnosťou výrazne a dlhodobo prispeli k rozvoju slovenskej národnostnej kultúry na Dolnej zemi. Cena Pro Cultura Slovaca sa bude udeľovať každoročne pri príležitosti Svetového dňa kultúrneho dedičstva (18. apríl).

O udelení ceny a pamätného listu rozhoduje sedemčlenná porota, ktorú každoročne menujú zriaďovatelia. V roku 2018 to boli: Anna Chrtánová-Leskovac (predsedníčka) a Ladislav Čáni zo Srbska, Ivan Miroslav Ambruš a Pavol Hlásnik z Rumunska, Alžbeta Hollerová-Račková a Zuzana Lauková z Maďarska a Ladislav Lenovský zo Slovenska.

Organizovanie podujatia, vyhlásenie laureátov a udelenie cien má na starosti Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov. Udalosť je podporená aj Úradom pre Slovákov žijúcich v zahraničí. Oficiálny ceremoniál odovzdávania cien za rok 2018 bol v Slávnostnej sieni Gymnázia Jána Kollára v Báčskom Petrovcu.

Prítomní boli predstavitelia početných kultúrnych inštitúcií z Maďarska, Rumunska, zo Slovenska a zo Srbska. O mená prvých nositeľov tejto prestížnej ceny sa zaujímali aj médiá z Dolnej zeme a zo Slovenska.

Laureátmi za rok 2018 sú:

doc. PhDr. Michal Babiak, PhD, ktorý získal plaketu Pro Cultura Slovaca:

- za vedecko-výskumnú činnosť v oblasti kultúry dolnozemskej Slovákov,
- za prínos v oblasti divadelného umenia,
- za dlhodobú podporu slovenského dolnozemskej umenia a kultúry
- za šírenie dobrého mena slovenského dolnozemskej umenia a kultúry doma a v zahraničí.

Mgr. Daniela Onodióvá z Maďarska získala plaketu Pro Cultura Slovaca:

- za prínos v oblasti divadelného umenia

Slovaka u Maďarskej i Kulturno-naučno udruženje „Ivan Kraso“ iz Rumunije .

Pravo na nagradu ili zahvalnicu za ostvaren uspeh u svom radu mogu steći kako fizička, tako i pravna lica koja pripadaju slovačkoj zajednici u zemljama regiona (Hrvatska, Mađarska, Rumunija i Srbija) ili iz Slovačke Republike. Ukoliko su svojom delatnošću znatno i dugoročno doprineli razvoju slovačke nacionalne kulture u regionu mogu konkurisati za nagradu „Pro Cultura Slovaca“, koja će se dodeljivati svake godine na Svetski dan kulturnog nasleđa (18. april).

O dodeli nagrade i zahvalnice odlučuje sedmočlani žiri, čije članove imenuju organizatori. U 2018. godini u sastavu žirija su bili: Ana Hrtčan-Leskovac (predsednica) i Ladislav Čanji iz Srbije, Ivan Miroslav Ambruš i Pavol Hlasnjik iz Rumunije, Alžbeta Holerova-Račkova i Zuzana Laukova iz Mađarske i Ladislav Ljennovski iz Slovačke Republike.

Za organizaciju događaja, proglašenje laureata i svečanu dodelu nagrade zadužen je Zavod za kulturu vojvodanskih Slovaka. Realizaciju događaja finansijски podržava i Kancelarija za Slovake u dijaspori. Svečana ceremonija povodom uručjenja nagrada za 2018. godinu održana je u Svečanoj sali Gimnazije „Jan Kolar“ u Báčskom Petrovcu.

Prisustvovali su predstavnici raznih kulturnih institucija iz Mađarske, Rumunije, Slovačke i Srbije. O nosiocima ove prestižne nagrade izveštavali su i mediji iz zemalja regiona i iz Slovačke.

Laureati za 2018. godinu su:

doc. PhDr. Mihal Babjak, PhD osvojio je plaketu „Pro Cultura Slovaca“:

- za naučno-istraživačku delatnost u oblasti kulture Slovaka iz regiona;
- za doprinos u oblasti pozorišne umetnosti;
- za dugoročnu podršku slovačkoj regionalnoj kulturi i umetnosti i;
- za širenje dobrog renomea slovačke regionalne kulture i umetnosti u zemlji i inostranstvu.

- a za úspešné riadenie kultúrnych ustanovizní a založenie a vedenie slovenského divadla Vertigo v Budapešti.

Vladimír Valentík zo Srbska získal plaketu Pro Cultura Slovaca:

- za prínos v oblasti výtvarného umenia,
- za dlhodobú podporu dolnozemskeho umenia a kultúry a ich prezentáciu a propagáciu doma a v zahraničí.

Pavel Tomáš st. zo Srbska získal Pamätný list Pro Cultura Slovaca:

- za prínos v oblasti hudobného umenia
- za činnosť vo vedení kultúrno-umeleckých telies tradičnej kultúry.

Pred každým udelením ceny bolo prečítané zdôvodnenie, či laudáciu. Pre Pavla Tomáša st. ju prečítala Anna Chrtánová-Leskovac, pre Michala Babiaka laudáciu prečítal Pavel Hlásnik, pre Danielu Onodiovú Csaba Lampert a pre Vladimíra Valentíka Ladislav Čáni.

Slávnostné chvíle boli spríjemnené umeleckými prednesmi i podaní huslíčky Maríny Cerovskej z Báčskeho Petrovca a speváčky Anny Berédievej zo Selenče.

Zakladatelia tohto ocenenia očakávajú, že sa týmto vyznamenaním zvýši úroveň kultúrnych a umeleckých programov, divadelných predstavení, literárnych diel a iných obsahov, ako aj aktivity v oblasti kultúrneho dedičstva dolnozemskeho Slovákov. Taktiež sa predpokladá, že udeľovanie takejto Ceny podporí kreativitu dolnozemskeho Slovákov – jednotlivcov a organizácií, že ich motivuje, aby tvorili umelecké diela v materinskom jazyku a pestovali kultúrne tradície.

Marijan Pavlov

Mgr. Daniela Onođi iz Mađarske osvojila je plaketu „Pro Cultura Slovaca“:

- za doprinos u oblasti pozorišne umetnosti i;
- za uspešno rukovođenje ustanovama kulture, za osnivanje i rukovođenje u Slovačkom pozorištu „Vertigo“ iz Budimpešte.

Vladimir Valenčík iz Srbije osvojio je plaketu „Pro Cultura Slovaca“:

- za doprinos u oblasti likovne umetnosti;
- za dugoročnu podršku kulturi i umetnosti u regionu i njihovu promociju u zemlji i inostranstvu.

Pavel Tomáš st. iz Srbije osvojio je zahvalnicu „Pro Cultura Slovaca“:

- za doprinos u oblasti muzičke umetnosti i;
- za delatnost u rukovođenju kulturno-umetničkim telima tradicionalne kulture.

Pre uručjenja nagrade svakom od laureata pročitano je obrazloženje. Za Pavla Tomáša st. pohvalni govor je pročitala Ana Hrcan-Leskovac, za Mihala Babjaka Pavel Hlasnjik, za Danielu Onođi Čaba Lampert i za Vladimira Valenčíka Ladislav Čanji.

Svečani trenuci upriličeni su muzičkim numerama u izvođenju violinistkinje Marine Cerovski iz Bačkog Petrovca i vokalne solistkinje Ane Beređi iz Selenče.

Osnivači ove prestižne nagrade očekuju da će ovaj vid priznanja delovati motivaciono i da će podići nivo kulturnih i umetničkih programa, pozorišnih predstava, književnih dela i ostalih sadržaja i aktivnosti u oblasti kulturnog nasleđa Slovaka iz zemalja regiona. Pretpostavlja se da će podstaći kreativnost pojedinaca i organizacija u slovačkim zajednicama, kao i želju da stvaraju umetnička dela na svom maternjem jeziku i neguju kulturnu tradiciju.

Marijan Pavlov

ÚKVS NAVŠTÍVILA REZIDENTKA ANDREA KALINOVÁ Z BRATISLAVY

Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov v piatok 26. októbra 2018 navštívila fotografka Andrea Kalinová z Bratislavy. Andrea pobudla v Novom Sade na rezidenčnom pobyte v rámci programu rezidencie umelcov Plants AiR, ktorý sa realizuje v znamení projektu Nový Sad 2021 – Európske hlavné mesto kultúry. Vizualnú umelkyňu z Bratislavy Andreu Kalinová v Ústave pre kultúru vojvodinských Slovákov privítala riaditeľka Anna Chrťanová-Leskovac a zoznámila ju s prácou ústavu a so súčasnou situáciou v kultúre a umení slovenskej menšiny vo Vojvodine.

Andrea sa zaoberá fotografovaním a zaznamenávaním kín, antikvariátov, starých objektov, nezvyčajných panorám... Vzdelanie získala na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave. Zúčastňovala sa na rôznych rezidenciách a dielňach doma a v zahraničí: v Maďarsku, Taliansku, Rakúsku, Prahu a po desiatich rokoch je znovu v Srbsku. Od roku 2003 vystavuje

ZKVS POSETILA REZIDENTKINJA ANDREA KALJINOVA IZ BRATISLAVE

Zavod za kulturu vojvodanskih Slovaka posetila je fotografkinja Andrea Kaljinova iz Bratislave u petak, 26. oktobra 2018. godine.

Andrea boravi u Novom Sadu u okviru programa rezidencije umetnika Plants Air, koji se realizuje povodom projekta „Novi Sad 2021. – evropska prestonica kulture“.

Vizuelnu umetnicu iz Bratislave Andreu Kaljinovu u Zavodu za kulturu vojvodanskih Slovaka dočekala je direktorka Ana Hrćan-Leskovac i upoznala je sa radom zavoda i sa današnjom situacijom u kulturi i umetnosti slovačke manjine u Vojvodini.

Andrea se bavi fotografisanjem starih objekata, neobičnih panorama, antikviteta... Obrazovanje je stekla na Fakultetu likovnih umetnosti u Bratislavi. Učestvovala je u raznim rezidencijama i radionicama u zemlji i inostranstvu, u Mađarskoj, Italiji, Austriji, Pragu, a nakon deset godina po drugi put i u Srbiji. Od 2003. godine svoje radove najčešće izlaže u Slovač-

svoje práce hlavne na Slovensku, Česku a Rakúsku. Má za sebou množstvo samostatných a kolektívnych výstav. Za svoje práce bola viackrát odmeňovaná.

Momentálne pracuje na voľnej nohe, no živí sa z grantov, ktoré získava prostredníctvom projektov. Prostriedky na svoju prácu čerpá hlavne z Fondu na podporu umenia a v Novom Sade pobudla do konca novembra.

Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov je rád, keď môže nadviazať spoluprácu s mladými a zanietenými umelcami, zvlášť s tými, ktorí preukazujú nadšenie a záujem o kultúrnú činnosť vojvodinských Slovákov.

Aneta Lomenová

NÁVŠTEVA SPEVOKOLU BÉLIUS V ÚKVS

V piatok 16. novembra 2018 Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov navštívil Ženský spevácky zbor Belius z Očovej. Belius patrí medzi špičkové zborové telesá na Slovensku, viackrát sa stal víťazom celoštátnej súťaže a vlni získal viacero ocenení na medzinárodnom zborovom festivale v Prahe. Zbor v ten večer koncertoval v novosadskom evanjelickom kostole, ale našiel si čas aj na návštevu ustanovizne kultúry tunajších Slovákov, kde ho privítala riaditeľka Anna Chráňanová-Leskovac a zoznámila s činnosťou ústavu. Riaditeľka ÚKVS zboru venovala knižné vydania ústavu a srdečne ich vyzvala na spoluprácu.

Koncert v Novom Sade sa konal ako sprievodné podujatie 11. Stretnutia speváckych zborov, ktoré sa uskutočnilo v sobotu 17. novembra v Báčskom Petrovci. Organizáciu podujatia mal na starosti Komorný zbor Musica Viva za finančnej podpory NRSNM, Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, Pokrajinského sekretariátu pre vzdelávanie, predpisy, správu a národnostné menšiny – národnostné spoločenstvá, Obce Báčsky Petrovec a MOMS Báčsky Petrovec.

Aneta Lomenová

koj, Češkoy i Austriji. Iza sebe ima mnogo samostalnih i grupnih izložbi. Za svoje radove je bila i više puta nagrađivana.

Trenutno radi kao samostalna umetnica, finansira se iz sredstava koje stiže kroz projekte. Sredstva za svoj rad crpi uglavnom iz Fonda za podršku umetnosti i u Novom Sadu će boraviti do kraja novembra. Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka je uvek zahvalan kada može da uspostavi saradnju sa mladim i revnosnim umetnicima, naročito sa onima koji iskazuju oduševljenje i interesovanje za kulturnu delatnost vojvođanskih Slovaka.

Aneta Lomen

HOR „BELIUS“ POSETIO ZKVS

U petak, 16. novembra 2018. godine u poseti Zavodu za kulturu vojvođanskih Slovaka bio je Ženski hor „Belius“ iz mesta Očova u Republici Slovačkoj.

Hor „Belius“ je jedno od najboljih muzičkih tela u Republici Slovačkoj, višestruki je pobednik na republičkom takmičenju, a prošle godine osvojio je nekoliko prestižnih nagrada na Međunarodnom festivalu horova u Pragu.

Članovi hora „Belius“ su u petak pre svog nastupa u novosadskoj Evangelističkoj crkvi posetili ustanovu kulture ovdašnjih Slovaka, gde ih je ugostila direktorka Ana Hráňan-Leskovac, upoznavši ih sa delatnostima zavoda. Direktorka ZKVS je kao mali znak pažnje poklonila članicama knjižna izdanja zavoda i podstakla ih na buduću saradnju.

Koncert u Novom Sadu je prateći događaj 11. Susreta vojvođanskih horova, koji je održan u subotu, 17. novembra u Bačkom Petrovcu. Organizator ovog događaja je Kamerni hor „Musica Viva“ uz finansijsku podršku Nacionalnog saveta slovačke nacionalne manjine, Kancelarije za Slovake u inostranstvu, Pokrajinskog sekretarijata za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice, Opštine Bački Petrovac i Mesnog odbora Matice slovačke Bački Petrovac.

Aneta Lomen

ADRESÁR INŠTITÚCIÍ, USTANOVIZNÍ, ZDRUŽENÍ, KULTÚRNYCH STREDÍSK A KULTÚRNO-UMELECKÝCH SPOLKOV VOJVODINSKÝCH SLOVÁKOV

ADRESAR INSTITUCIJA, USTANOVA, UDRUŽENJA, KULTURNIH CENTARA I KULTURNO-UMETNIČKIH DRUŠTAVA VOJVOĐANSKIH SLOVAKA

Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny

Nacionalni savet slovačke nacionalne manjine u Srbiji

Bulvár Mihajla Pupina 1/IV
21 000 Nový Sad
Tel./fax: 021/422 989
E-mail: office@rada.org.rs
URL: www.rada.org.rs
Predsedníčka: Libuška Lakatošová

Matica slovenská v Srbsku Matica slovačka u Srbiji

Ul. maršala Tita 18
21 470 Báčsky Petrovec
Tel./Fax: 021/78 02 48
E-mail: msjbp@stcable.net
Predseda: Ján Brtko

Slovenská redakcia Televízie Vojvodiny Slovačka redakcija Televizije Vojvodine

Sutjeska 1
21 000 Nový Sad
Tel.: 021/210 14 80, 021/210 14 20
E-mail: dennik@rtv.rs
Hlavný a zodpovedný redaktor: Milan Kulíč

Slovenská redakcia Rádia Nový Sad Slovačka redakcija Radija Novi Sad

Ignjata Pavlasa 3
21 000 Nový Sad
Tel.: 021 210 17 30
E-mail: slovacka.radio@rtv.rs
Hlavný a zodpovedný redaktor: Martin Prebudila

NVU Hlas ľudu NIU „Hlas ľudu“

Bulvár oslobodenia 81/V
21 000 Nový Sad
Tel.: 021/47 20 840
E-mail: nvuhlasludu@hl.rs
Úradujúca riaditeľka: Anna Huďanová

Slovenské vydavateľské centrum Slovački izdavački centar

14 VÚSB 4-6
21 470 Báčsky Petrovec
Tel./Fax: 021/780 159
E-mail: svcentrum@stcable.rs, svc.petrovec@gmail.com
Riaditeľ: Vladimír Valentík

Slovenské vojvodinské divadlo Slovačko vojvođansko pozorište

Kollárova 4
21 470 Báčsky Petrovec
Tel.: 021/780 040
Fax: 021/780 444
E-mail: svpozorište@gmail.com
URL: www.petrovec.com/svd
Riaditeľka: Viera Krstovská

Múzeum vojvodinských Slovákov Muzej vojvođanskih Slovaka

Ul. maršala Tita 23, Ul. maršala Tita 18/1
Ul. Maksima Gorkog 17 (kancelária)
21 470 Báčsky Petrovec
Tel.: 021/781 377
E-mail: muzejvs@stcable.net
URL: www.muzeumslovakov.rs
Riaditeľka: Anna Sěčová-Pintírová

Kultúrne centrum Kysáč Kulturni centar Kisač

Slovenská 22
21 211 Kysáč
Tel./Fax: 021/827 642
E-mail: kis.kysac@gmail.com
Riaditeľ: Pavel Surový

Dom kultúry 3. októbra Dom kulture „3. oktobar“

Ul. maršala Tita 46
26 210 Kovačica
Tel./Fax: 013/661 112, 062/88 50 814
E-mail: dkulture@gmail.com
Riaditeľ: Ján Tomáš

Dom kultúry Michala Babinku Dom kulture „Mihal Babinka“

Námestie oslobodenia 1
26 215 Padina
Tel.: 013/667 235
E-mail: dkmbpadina@gmail.com
Riaditeľka: Anička Elchekhová

Stredisko pre kultúru Stará Pazova Centar za kulturu Stara Pazova

Svetosavska 27
22 300 Stará Pazova
Tel. 022/312 114, 022/311 104
E-mail: czkstpzazova@ptt.rs,
centarzakulturu.starapazova@gmail.com
URL: www.czkstarpazova.com
Riaditeľ: Vladimír Kerkez

Knižnica Štefana Homolu Biblioteka „Štefan Homola“

Národnej revolúcie 9
21 470 Báčsky Petrovec
Tel.: 021/781 335
E-mail: shomolu@stcable.net, jazyciarka@gmail.com
Riaditeľka: Anna Speváková

Obecná knižnica Kovačica Opštinska biblioteka Kovačica

Ul. maršala Tita 48
26 210 Kovačica
Tel.: 013/662 471
Fax: 013/660 800
E-mail: biblioteka.kovacica@gmail.com
URL: www.biblioteka-kovacica.com
Riaditeľ: Slobodan Stevanovski

Slovakistická vojvodinská spoločnosť Slovakističko vojvođansko društvo

Dr. Zorana Đinđića 2
21 000 Nový Sad
Tel.: 063/8623994
E-mail: slovaci@ff.uns.ac.rs
Tajomníčka: Zuzana Týrová

Galéria Zuzky Medvedovej Galerija Zuzke Medvedove

Kollárova 4
21 470 Báčsky Petrovec
Tel.: 021/781 377
E-mail: muzejvs@stcable.net
URL: www.muzeumslovakov.rs
Riaditeľka: Anna Sěčová-Pintírová

Galéria insitného umenia Kovačica Galerija naivne umetnosti Kovačica

Masarykova 65
26 210 Kovačica
Tel.: 013/661 157, 013/660 500
E-mail: galerijanaivneumetnosti@gmail.com
URL: www.naivnaumetnost.com
Riaditeľka: Anna Žolnajová-Barcová

Galéria SND Galerija SND

Slovenská 47
21 211 Kysáč
E-mail: michalmadacky@gmail.com
Tel.: 063/1919336
Vedúci: Michal Madacký

Medzinárodné etnocentrum Babka Kovačica

**Međunarodni etnocentar „Babka“
Kovačica**
Vinogradarska 7
26 210 Kovačica
Tel.: 013/661 522
E-mail: office@babka-center.com
URL: www.babka-center.com
Riaditeľ: Pavel Babka

Divadlo VHV Báčsky Petrovec Pozorište VHV Bački Petrovac

Kollárova 4
21 470 Báčsky Petrovec
Tel./fax: 021 780 034, +381 63 885 60 40
E-mail: divadlo@vhv.rs,
vhvpetrovec@gmail.com
URL: www.vhv.rs
Riaditeľ: Ján Černák

Ochotnícke divadlo Janka Čemana v Pivnici Amatersko pozorište „Janko Čeman“ u Pivnicama

Vojvodinská 25
21 469 Pivnica
Tel.: 021 756 550, 069/756 981
E-mail: jceman94@gmail.com
URL: www.dida.co.rs
Predseda: Mirko Gedra

Art centrum Chlieb a hry
Art centar Hleba i igara
Slovenské námestie 2
22 300 Stará Pazova
Tel./fax.: 022/314 413
E-mail: info@miroslavbenka.com
URL: www.miroslavbenka.com
Riaditeľ: Miroslav Benka

Združenie občanov Kolektív kreatívnych amatérov KOKRAM
Udruženje građana KOKRAM
Janka Bartoša 23
26 210 Kovačica
Tel.: 063/664 879, 063/856 74 67
E-mail: kokram26210@gmail.com
Predsedníčka: Darina Dudková

Asociácia slovenských spolkov žien
Asocijacija slovačkih udruženja žena
Ul. maršala Tita 5-7
21 470 Báčsky Petrovec
Tel.: 063 88 76 595
E-mail: assz.bp@gmail.com
Predsedníčka: Viera Miškovicová

Kultúrne centrum Aradáč
Kulturni centar Aradac
Kukučinoва 16
23 207 Aradáč
Tel.: 064/ 190 48 95, 064/163 02 83
E-mail: kc.aradac@gmail.com,
igl.ivek@gmail.com
Predseda: Ján Zvara

Slovenský dom MOMS
Slovački dom MOMS
Šafárikova 1
21 400 Báčska Palanka
Tel.: 061/3233 915, 060/1495 744
E-mail: momsibp@eunet.rs
Predsedníčka: Drahoslava Čief

KUS Petrovská družina
KUD „Petrovačka družina“
Kollárova 4
21 470 Báčsky Petrovec
Tel.: 062 80 27 027
E-mail: družinapetrovec@gmail.com
Predsedníčka: Daniela Legiňová-Sabová

Mládežnícke združenie Y.M.C.A
Omladinsko udruženje „Y.M.C.A“
FS Petrovčan
Ul. XIV VUSB 28
21 470 Báčsky Petrovec
Tel.: 061/166 60 26
E-mail: ymca.fspetrovcan@gmail.com
Predsedníčka: Pavel Pavlíni

Folklorný súbor pri MOMS Biele Blato
Folklorni ansambli MOMS Belo Blato
Ivu Lolu Ribara 15
23 205 Biele Blato
Tel.: 066 866 0065
E-mail: jarmila.hromcik@grad.zrenjanin.rs
Predsedníčka: Jarmila Hromčíková

SKUS Milan Rastislav Štefánik
SKPD „Milan Rastislav Štefánik“
Nušičova 8
22 253 Binguľa
Tel.: 064/ 268 86 20
Predseda: Milko Horvát

KUS Sládkovič
KUD „Sladkovič“
Bratov Gavrajičovcov 1
11 275 Boľovce
Tel.: 064/5500626
E-mail: boljevci.kudsladkovic@gmail.com
Predseda: Marijan Šajben

SKOS Šafárik
SKPD „Šafárik“
Ugrinovačka 120
11 272 Dobanovce
Tel.: 063/585 211
E-mail: kpdsafarik@hotmail.com
URL: www.kpdsafarik.co.rs
Predseda: Željko Čapeľa

SKOS v Erdevíku
SKPD u Erdevíku
Masarykova 2
22 230 Erdevík
Tel.: 063 76 37 447, 022/752 778
E-mail: oberedi@gmail.com
Predseda: Andrej Beredi

KUS Bratstvo
KUD „Bratstvo“
Slovenská 5
26 370 Hajdušica
Tel.: 062/762 935
E-mail: dhudjec@mts.rs
Predseda: Nenad Folčan

KOS Jednota
KPD „Jednota“
Maršala Tita 58
21 412 Hložany
Tel.: 064/594 18 07
E-mail: mzglozan@hotmail.rs
Predseda: Vladimír Bažala

SKUS Jánošík
SKUD „Janošík“
Ul. maršala Tita 5
26 362 Jánošík
Tel.: 069/199 41 86
E-mail: skusjanosik@gmail.com
Predsedníčka: Karolína Supeková

Kreatívne centrum pre cestovný ruch,
umenie a kultúru
Kreativni centar za turizam, umetnost i kulturu
Masarykova 69
26 210 Kovačica
Tel.: 063 337 527
E-mail: kreativni.centar.tuk@gmail.com
Predseda: Paľo Sampor

KUS Zvolen
KUD „Zvolen“
Ul. maršala Tita 85
21 472 Kulpín
Tel.: 064/050 20 50, 063/784 38 41
E-mail: kuszvolen.folklor@gmail.com
Predseda: Vladimír Zelenák

KUS Štefánik
KUD „Štefánik“
Ul. maršala Tita 13
25 234 Laliť
Tel.: 065/67 999 16
E-mail: kusstefaniklalic@gmail.com
Predseda: Dušan Párnický

KUS Mladost
KUD „Mladost“
Ul. maršala Tita 69
21 315 Lug
Tel.: 064 4732572
E-mail: m.zajednica.lug@gmail.com
Predsedníčka: Anna Čelovská

SKC P. J. Šafárika
SKC „P. J. Šafárik“
Vuka Karadžića 2/a
21 000 Nový Sad
Tel.: 062/111 75 37
E-mail: safarikns@gmail.com
URL: www.safarik.org.rs
Predsedníčka: Vierka Marčoková-Cerovská

SKUS Slničnica
SKUD „Slničnica“
Prvomajská 26
26 215 Padina
Tel.: 062 152 20 86
E-mail: skus.slnecnica@gmail.com
Predsedníčka: Martina Hlavčová

SKUS Pivnica
SKUD Pivnice
Vojvodinská 82
21 469 Pivnica
Tel.: 064/122 74 18
E-mail: skudpivnice@hallsys.net,
gvalentin@mts.rs
URL: www.skuspivnica.org.rs
Predseda: Valentin Michal Grňa

KUS Jána Kollára
KUD „Jan Kolar“
Ul. maršala Tita 124
21 425 Selenča
Tel.: 063/136 16 02
E-mail: malvinazolnjang6@gmail.com
Predsedníčka: Malvína Zolňanová

SKUS h. Janka Čmelíka
SKUD „h. Janko Čmelik“
Cyríla a Metoda 11
22 300 Stará Pazova
Tel.: 065 313 8 555
E-mail: skushjc96@gmail.com
Predsedníčka: Libuška Lakatošová

KUS Jednota
KUD „Jednota“
Svätého Savu 76
22 240 Šíd
Tel.: 063/553 635
E-mail: skusjednotasid@gmail.com
Predseda Vladimír Čáni

SKOS Detvan
SKPD „Detvan“
Spoljnostarčevačka 127
26 000 Vojlovica-Pančevo
Tel.: 065 405 05 70, 063/581 040
E-mail: skosdetvan@gmail.com,
mihalspisjak33@hotmail.com
Predseda: Michal Spišiak

Komorný zbor Zvony
Kamerni hor „Zvoni“
Čmelíkova 39
21 425 Selenča
Tel.: 021 774 139
E-mail: zvony@neobee.net
Predseda: Juraj Súdi st.

Komorný zbor Musica viva
Kamerni hor „Musica Viva“
XIV VUSB 7-9
21 470 Báčsky Petrovec
Tel.: 063 87 30 863
E-mail: marienak614@gmail.com
Predsedníčka: Mariena Stankovićová-Kriváková

Súbor Skala
Hor „Skala“
Masarykova 115
26 210 Kovačica
Tel.: 062 881 53 75, 062 881 53 76
E-mail: tomas.pavel.83@gmail.com
Predseda: Pavel Tomáš st.

